



ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ  
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

---

**Παρεμβάσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη της  
ελληνικής βιομηχανίας**

**Εξειδίκευση προτάσεων και εκτίμηση  
επιδράσεων**

**Νοέμβριος 2024**

Οι κρίσεις επί θεμάτων πολιτικής και οι προτάσεις που περιέχονται στην παρούσα ανάλυση εκφράζουν τις απόψεις των ερευνητών και δεν αντανακλούν, κατ' ανάγκη, τη γνώμη των μελών ή της Διοίκησης του IOBE και των οργανισμών που υποστηρίζουν, χρηματοδοτούν ή συνεργάζονται με το Ίδρυμα.

---

#### Ερευνητική Ομάδα

Σύλβια Κουλούρη

Σοφία Σταυράκη

Αλέξανδρος Μουστάκας

Svetoslav Danchev

#### Συντονισμός

Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής IOBE και Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της Ελληνικής Ένωσης Επιχειρηματιών (Ε.ΕΝ.Ε)



Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις, οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής.

Copyright 2024 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

Απαγορεύεται η με οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

**Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)**

Τσάμη Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα

Τηλ.: 210 9211200-10, Fax: 210 9228130 & 210 9233977

E-mail: [info@iobe.gr](mailto:info@iobe.gr) - URL: <http://www.iobe.gr>

## Περιεχόμενα

1	Επιτελική Σύνοψη .....	4
2	Βασικά οικονομικά μεγέθη .....	10
2.1	Σύνολο ελληνικής οικονομίας .....	10
2.2	Μεταποίηση .....	11
3	Προτεινόμενες παρεμβάσεις από την ΕΕΝΕ .....	25
3.1	Εισαγωγή .....	25
3.2	Μηδενικό οριακό μη μισθολογικό κόστος για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων 25	
3.3	Μειωμένη φορολόγηση ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων .....	37
3.4	Κατάργηση της προκαταβολής φόρου .....	47
3.5	Ταχύτερες αποσβέσεις .....	52
4	Μακροοικονομικές επιδράσεις.....	59
4.1	Εισαγωγή .....	59
4.2	Το υπόδειγμα GIMF .....	59
4.3	Σενάρια και παραδοχές .....	62
4.4	Αποτελέσματα .....	63
4.5	Σύνοψη .....	65
5	Βιβλιογραφία .....	66

## 1 ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

### *Σκοπός της μελέτης*

Σκοπός της μελέτης είναι η εξέταση προτεινόμενων δεδομένων παρεμβάσεων της Ελληνικής Ένωσης Επιχειρηματιών (EENE) για τη στήριξη της ελληνικής βιομηχανίας και η ποσοτική αποτίμηση του οικονομικού αντίκτυπου τους. Ειδικότερα, εξετάζονται, ως προς ορισμένες κύριες επιδράσεις, τα εξής προτεινόμενα από την EENE μέτρα:

- Μηδενικό οριακό μη μισθολογικό κόστος για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων
- Μειωμένη οριακή φορολόγηση επί της αύξησης επιχειρηματικών κερδών
- Σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου
- Επιτάχυνση των αποσβέσεων σε μηχανολογικό εξοπλισμό

### *Βασικά οικονομικά μεγέθη*

Η μεταποίηση αποτελεί έναν κρίσιμο τομέα για την ελληνική οικονομία, με σημαντική συμμετοχή στο ΑΕΠ και σταθερά ανοδική πορεία, ιδίως την τελευταία τριετία. Ειδικότερα, η ΑΠΑ του τομέα σημείωσε το 2023 υψηλό δεκαετίας σε πραγματικές τιμές και ανήλθε στα €19,9 δισεκ. Αντίστοιχα, αυξητική τάση παρουσιάζει η συμμετοχή της μεταποίησης στο εγχώριο ΑΕΠ, η οποία από 7,8% το 2013 έφτασε στο 8,7% το 2023. Ο όγκος παραγωγής κινήθηκε ανοδικά σε όλα τα έτη κατά την περίοδο 2014-2023, με εξαίρεση το 2020, γεγονός που αναδεικνύει την ανθεκτικότητα του τομέα. Σημαντική είναι η συμβολή της μεταποίησης και σε όρους απασχόλησης, αφού το 2023 κατεγράφησαν 417 χιλ. εργαζόμενοι, περίπου 92 χιλ. περισσότεροι σε σύγκριση με το 2013 και σχεδόν το 10% της συνολικής απασχόλησης στη χώρα.

Αναφορικά με την εξωστρέφεια του τομέα, διαχρονικά ανοδικά κινείται η αξία των εξαγωγών η οποία αυξήθηκε κατά 86,7% την περίοδο 2013-2023. Επίσης ανοδικά κινούνται και οι επενδύσεις της μεταποίησης, με την αξία τους να ανέρχεται στα €2,8 δισεκ. το 2022, υπερδιπλασιάζοντας (+128%) τις αντίστοιχες επενδύσεις το 2013 και σημειώνοντας αύξηση 5,8 μονάδων ως ποσοστό της ΑΠΑ (από 8,8% σε 14,5%).

Ωστόσο, τα μερίδια της μεταποίησης στα βασικά μεγέθη της οικονομίας συνεχίζουν να υπολείπονται σημαντικά από τον μέσο όρο της ΕΕ27. Συγκεκριμένα, η συμμετοχή της εγχώριας μεταποίησης στο ΑΕΠ (8,7%) είναι η τέταρτη χαμηλότερη ανάμεσα στα κράτη μέλη, ενώ η συμμετοχή της στη συνολική απασχόληση (9,9%) είναι η πέμπτη χαμηλότερη. Αντίστοιχα, οι επενδύσεις του εγχώριου τομέα ως ποσοστό της ΑΠΑ ανήλθαν σε 14,5% το 2022, όταν το αντίστοιχο ποσοστό στην ΕΕ27 ήταν 23,2%. Τάσεις σύγκλισης με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο παρατηρούνται στα περισσότερα μεγέθη, με εξαίρεση την παραγωγικότητα

εργασίας, στην οποία η απόκλιση διευρύνεται παρά τη σχετική άνοδο του εγχώριου τομέα την τελευταία διετία.

#### *Προτεινόμενες παρεμβάσεις από την E.EN.E*

Από την ανάλυση των δεδομένων της εγχώριας μεταποίησης, είναι εμφανής η δυνατότητα αλλά και η ανάγκη για σημαντική ενίσχυση των βιομηχανικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα, με στοχευμένη στήριξη των επενδύσεων σε ανάπτυξη δεξιοτήτων και σε μηχανολογικό εξοπλισμό. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντική ώθηση μπορεί να προέλθει από την άμβλυνση ή εξάλειψη εμποδίων και αντικινήτρων σε μεταποιητικές και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες σημειώνουν ταχεία ανάπτυξη. Η επίτευξη ταχύτερης ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα σημαντική σε μεταποιητικές δραστηριότητες και προϊόντα καινοτομίας που απαιτούν μεγαλύτερη κλίμακα για να είναι ανταγωνιστικές στις διεθνείς αγορές.

#### **Μηδενικό οριακό μη μισθολογικό κόστος για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων**

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δημιουργεί προκλήσεις για την αγορά εργασίας, καθώς η διάθεση σύγχρονων τεχνολογιών απαιτεί ανθρώπινο δυναμικό με κατάλληλες ψηφιακές δεξιότητες. Η κατάρτιση και η επιμόρφωση των απασχολούμενων στις σύγχρονες προκλήσεις της τεχνολογίας αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της εγχώριας επιχειρηματικότητας.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη στήριξης των επιχειρήσεων με εξειδικευμένο και ψηφιακά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, η EENE προτείνει μηδενικό οριακό (επιπρόσθετο) μη μισθολογικό κόστος που δημιουργείται από την αύξηση του μισθού του απασχολούμενου λόγω της απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού. Η ψηφιακή αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού επιφέρει αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών και των εσόδων των επιχειρήσεων του κλάδου υπηρεσιών εκπαίδευσης. Παράλληλα, συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων και στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, αναβαθμίζοντας και την αγορά εργασίας.

Με βάση παραδοχές για επίτευξη ταχύτερης σύγκλισης με σχετικούς ευρωπαϊκούς δείκτες λόγω της εφαρμογής του μέτρου, εκτιμάται ότι κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του το εισόδημα των νοικοκυριών αυξάνεται κατά περίπου €40 εκατ. ετησίως. Παράλληλα, η ενίσχυση των εσόδων των επιχειρήσεων με προγράμματα επιμόρφωσης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε περίπου €14,3 εκατ. Στη δεκαετία, η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος, υπολογίζεται συνολικά σε €1,55 δισεκ., ενώ η αύξηση των εσόδων στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης εκτιμάται συνολικά σε €94,3 εκατ.

### **Μειωμένη οριακή φορολόγηση ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων**

Το φορολογητέο εισόδημα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία φορολογείται στην Ελλάδα με ενιαίο φορολογικό συντελεστή 22%.<sup>1</sup> Σε σύγκριση με τις χώρες της ΕΕ27, ο εγχώριος φορολογικός συντελεστής των επιχειρήσεων εντοπίζεται σε ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ το 2024 (21,2%), και σε σχεδόν διπλάσια επίπεδα από τη Βουλγαρία (10%) και την Κύπρο (12,5%).

Η υψηλή φορολογία των επιχειρήσεων εμποδίζει την ανάπτυξή τους, αποτρέπει την υλοποίηση μεγάλων επενδύσεων και αποτελεί αντικίνητρο για την εισροή ξένων κεφαλαίων. Προς αυτή την κατεύθυνση η ΕΕΝΕ προτείνει τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων που είναι υψηλότερα από τον μέσο όρο των τριών τελευταίων επικερδών ετών, προσαυξημένα με το ποσοστό αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ, να φορολογούνται αυτοτελώς με συντελεστή 10%.

Όσο υψηλότερος είναι ο ρυθμός ανάπτυξης της επιχείρησης τόσο μεγαλύτερο είναι το όφελος από την εφαρμογή του μέτρου. Η εφαρμογή της μειωμένης οριακής φορολόγησης των αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων αποτελεί έναν μηχανισμό επιβράβευσης της υγιούς και βιώσιμης επιχειρηματικότητας, ενώ δημιουργεί και κίνητρο για τη δήλωση «κρυφών» εισοδημάτων αλλά και μέσο προσέλκυσης ξένων επιχειρήσεων.

Η βελτιωμένη ρευστότητα ως αποτέλεσμα της μειωμένης φορολόγησης στα επιπλέον κέρδη της επιχείρησης δημιουργεί χώρο για περισσότερες επενδύσεις. Ενδεικτικά, σε βάθος δεκαετίας συνολικά, εκτιμάται με κατάλληλες παραδοχές ότι θα υλοποιηθούν περισσότερες επενδύσεις της τάξης των €2,57 δισεκ., αποκλειστικά λόγω της μείωσης της φορολόγησης των αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων, που δεν θα υλοποιούνταν με τις ισχύουσες συνθήκες.

### **Σταδιακή κατάργηση προκαταβολής φόρου**

Η προκαταβολή φόρου αποτελεί προπληρωμή για τη φορολογία του επόμενου έτους, και καθορίζεται ως ποσοστό του φόρου (50%) που προκύπτει από τα κέρδη του τρέχοντος φορολογικού έτους. Η προκαταβολή φόρου δημιουργεί ένα πρόσθετο φορολογικό «βάρος» στις επιχειρήσεις σε κάθε αύξηση κερδών, καθώς η επιχείρηση που σημειώνει κέρδη και αναπτύσσεται συστηματικά, φορολογείται προκαταβολικά με υψηλότερο πραγματικό φορολογικό συντελεστή (effective tax rate). Όσο πιο ισχυρές προοπτικές ανάπτυξης έχει μια επιχείρηση, τόσο μεγαλύτερη είναι και η επιβάρυνση της προκαταβολής φόρου επί των

---

<sup>1</sup> Νόμος 4172/2013, Ν 4172/2013, κωδικοποιημένος με τον 5107/2024

συνολικών φόρων, καθώς λειτουργεί ως «πρόστιμο» για τις επιχειρήσεις με ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης, αποθαρρύνοντας τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ελληνική Ένωση Επιχειρηματιών προτείνει τη σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου. Το μέτρο θα ελαφρύνει φορολογικά την επιχείρηση, ενώ ενισχύεται και η φορολογική δικαιοσύνη, καθώς εξισώνεται ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής μεταξύ των επιχειρήσεων που σημειώνουν διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η άνοδος της ρευστότητας της επιχείρησης λόγω της σταδιακής κατάργησης της προκαταβολής φόρου θα κατευθυνθεί σε περισσότερες επενδύσεις, που δεν θα γίνονταν αν παρέμενε σε ισχύ η προκαταβολή φόρου. Με βάση τις παραδοχές της ανάλυσης, εκτιμάται ότι η σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου θα οδηγούσε συνολικά σε σχεδόν €2,76 δισεκ. περισσότερες επενδύσεις στη δεκαετία.

### **Επιτάχυνση αποσβέσεων**

Στο εγχώριο φορολογικό πλαίσιο για την απόσβεση επενδύσεων σε μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό, εκτός επενδύσεων σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και λογισμικά προγράμματα θεσπίζεται η γραμμική μέθοδος αποσβέσεων με ετήσιο συντελεστή απόσβεσης 10%. Αυτό συνεπάγεται ότι για να αποσβέσει πλήρως μια βιομηχανική επένδυση απαιτούνται 10 έτη, ανεξαρτήτως της ωφέλιμης ζωής του μηχανήματος. Η δυνατότητα προσαρμογής των αποσβέσεων στην πραγματική ωφέλιμη ζωή ενός παγίου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Υπό αυτό το πλαίσιο, στοχευμένες παρεμβάσεις που θα δημιουργούν κίνητρα για περισσότερες νέες επενδύσεις αλλά και τις συνθήκες για διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της εγχώριας βιομηχανίας και γενικότερα τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων επιχειρήσεων είναι επιτακτική ανάγκη.

Σε αυτό το πλαίσιο, η EENE προτείνει την εφαρμογή ταχύτερων αποσβέσεων. Η θέσπιση ταχύτερων αποσβέσεων αποτελεί κίνητρο για νέες παραγωγικές επενδύσεις στη βιομηχανία, καθώς προσφέρουν πρόσθετη ρευστότητα, ενώ συμβάλλει και στη συντήρηση ενός ισχυρού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, επιτρέποντας συνεχή επένδυση σε νέο σύγχρονο εξοπλισμό αιχμής νωρίτερα από τον ανταγωνισμό.<sup>2</sup> Συγκεκριμένα, προτείνεται η επιτάχυνση των αποσβέσεων για μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό με εφαρμογή μεθόδου απόσβεσης σε 4 αντί για 10 έτη, με συντελεστές 10%-10%-40%-40% αντίστοιχα στα 4 έτη.

---

<sup>2</sup> Σημ: «Στρατηγικές Παρεμβάσεις για την Ανάπτυξη της Βιομηχανίας: Ανάλυση Επιδράσεων και Πολιτικών», IOBE, Νοέμβριος 2019.

Εκτιμάται ότι η εφαρμογή ταχύτερων αποσβέσεων επιφέρει μείωση των δημοσιονομικών εσόδων, η οποία ωστόσο μετριάζεται σημαντικά από την υλοποίηση νέων επενδύσεων.

#### Μακροοικονομικές επιδράσεις

Στο πλαίσιο της ανάλυσης, εκτιμώνται οι επιδράσεις που θα είχε η ταυτόχρονη εφαρμογή των τεσσάρων προτάσεων, όπως αναλύθηκαν ανωτέρω, σε βασικά μακροοικονομικά μεγέθη στην Ελλάδα σε ορίζοντα 15ετίας. Ο υπολογισμός των επιδράσεων γίνεται εκτελώντας προσομοιώσεις με κατάλληλο μακρο-οικονομικό υπόδειγμα γενικής ισορροπίας (GIMF).

Εξετάζεται ένα βασικό σενάριο, στο οποίο θεωρείται ότι τα κέρδη των επιχειρήσεων αυξάνονται με μέσο ετήσιο ρυθμό 5% (σε ονομαστικούς όρους) και οι επιδράσεις προκύπτουν κατά κύριο λόγο από επιπλέον επενδύσεις και αύξηση της παραγωγικότητας των μέτρων, προεκτείνοντας τις υφιστάμενες τάσεις ανάπτυξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Εκτιμάται επίσης και ένα αισιόδοξο σενάριο, στο οποίο τα κέρδη αυξάνονται με μέσο ετήσιο ρυθμό 8%, αντανακλώντας την πιθανή προσέλκυση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης του εγχώριου πλαισίου για τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις που επενδύουν σε μηχανικό εξοπλισμό και ψηφιακές δεξιότητες.

**Πίνακας 1.1: Οικονομικές επιδράσεις – Βασικό σενάριο**

Μέσοι όροι ανά πενταετία	Έτη 1-5	Έτη 6-10	Έτη 11-15
<b>Βασικό σενάριο</b>			
Επιδράσεις στο ΑΕΠ (€ δισεκ.)	0,6	2,6	3,1
Επιδράσεις στην απασχόληση (χιλιάδες θέσεις απασχόλησης ΙΠΑ)	8,1	25,7	33,8
Επιδράσεις στα έσοδα του Δημοσίου (€ δισεκ.)	0,5	1,5	1,8
<b>Αισιόδοξο σενάριο</b>			
Επιδράσεις στο ΑΕΠ (€ δισεκ.)	3,6	15,9	25,2
Επιδράσεις στην απασχόληση (χιλιάδες θέσεις απασχόλησης ΙΠΑ)	58	199	293
Επιδράσεις στα έσοδα του Δημοσίου (€ δισεκ.)	2,4	9,8	16,0

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν ότι, στο βασικό σενάριο, η ταυτόχρονη εφαρμογή των προτάσεων θα οδηγούσε σε ενίσχυση του ΑΕΠ της χώρας με €1,6 δισεκ. ετησίως, ενίσχυση της απασχόλησης στη χώρα με σχεδόν 17.000 ισοδύναμες ετήσιες θέσεις πλήρους απασχόλησης και αύξηση των φορολογικών εσόδων του Δημοσίου από την ενισχυμένη οικονομική δραστηριότητα με €1 δισεκ. ετησίως, κατά μέσο όρο στην πρώτη δεκαετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων. Στο αισιόδοξο σενάριο, οι επιδράσεις στα οικονομικά μεγέθη είναι ακόμη ισχυρότερες - το ΑΕΠ ενισχύεται με €9,7 δισεκ. ετησίως, η απασχόληση αυξάνεται κατά 128.500 ισοδύναμες ετήσιες θέσεις πλήρους απασχόλησης και τα έσοδα του



---

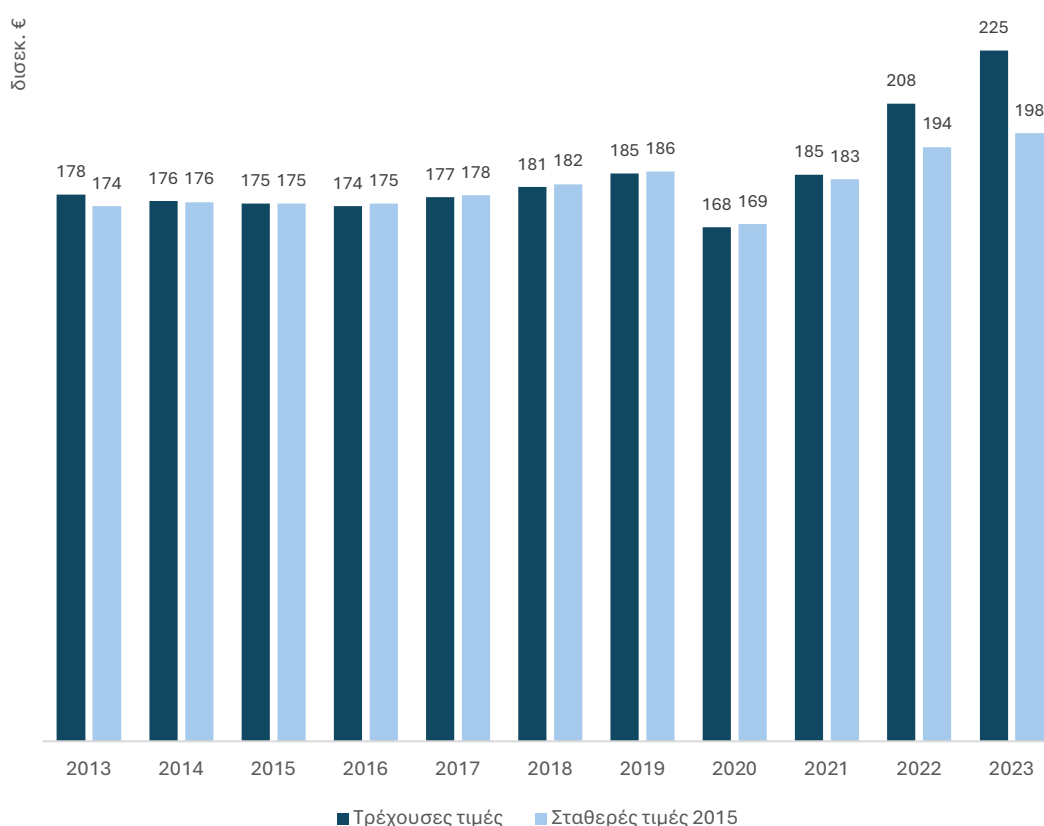
Δημοσίου ενισχύονται με €6,1 δισεκ. ετησίως, κατά μέσο όρο στην πρώτη δεκαετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων.

## 2 ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

### 2.1 Σύνολο ελληνικής οικονομίας

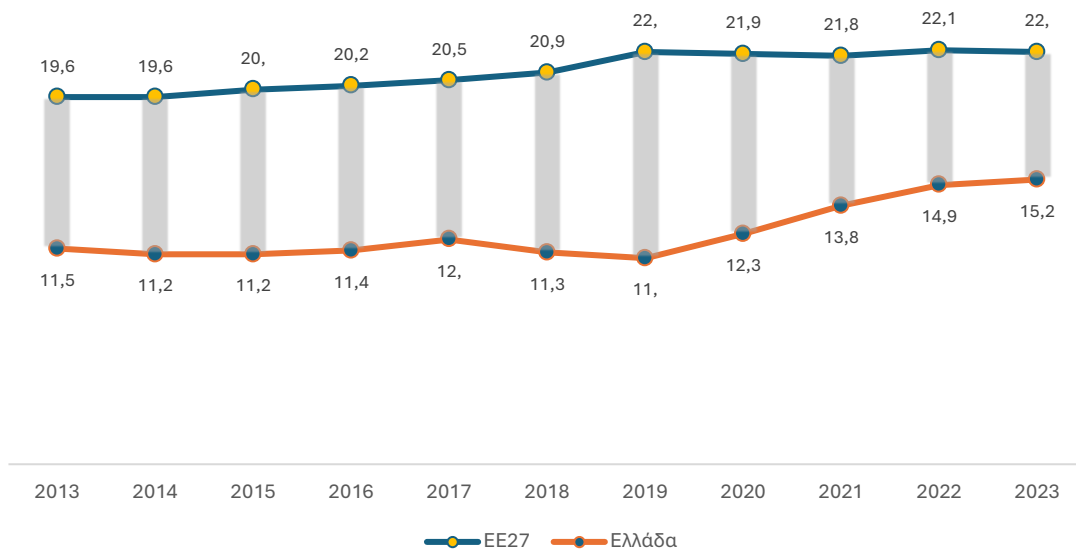
Σταθερά ανοδική είναι η πορεία του εγχώριου ΑΕΠ από το 2020 και μετά, με το 2023 να ανέρχεται στα €225 δισεκ. σε τρέχουσες τιμές και €198 δισεκ. σε πραγματικούς όρους (Διάγραμμα 2.1). Σε συνέχεια μιας περιόδου σχετικής σταθερότητας τα έτη 2013-2017, τα τελευταία δύο χρόνια το ΑΕΠ της χώρας παρουσίασε υψηλό δεκαετίας και συγκεκριμένα το 2023 ήταν κατά 13% υψηλότερο σε σχέση με την περίοδο 2013-2017, σε σταθερές τιμές 2015.

**Διάγραμμα 2.1: ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας, 2013-2023**



Πηγή: Eurostat, National Accounts

Αντίστοιχη πορεία παρουσιάζουν και οι εγχώριες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ. Την περίοδο 2013-2019 σημείωσαν σχετική σταθερότητα με τον μέσο όρο τους να βρίσκεται στο 11,4%, όταν ο αντίστοιχος μέσος όρος στην ΕΕ27 ήταν 20,4% (Διάγραμμα 2.2). Ωστόσο, από το 2020 κινούνται σταθερά ανοδικά, φτάνοντας το 2023 στο 15,2% του ΑΕΠ. Αντίθετα οι επενδύσεις των υπολοίπων χωρών της ΕΕ27 είναι σχετικά σταθερές, με αποτέλεσμα το χάσμα να έχει μειωθεί από 8,1 ποσοστιαίες μονάδες το 2013 σε 6,8 το 2023.

**Διάγραμμα 2.2: Επενδύσεις στο σύνολο της οικονομίας ως ποσοστό του ΑΕΠ**

Πηγή: Eurostat, National Accounts, σε τρέχουσες τιμές

Σημείωση: Οι επενδύσεις αναφέροντα στον Σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου.

## 2.2 Μεταποίηση

### 2.2.1 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία – Όγκος Παραγωγής

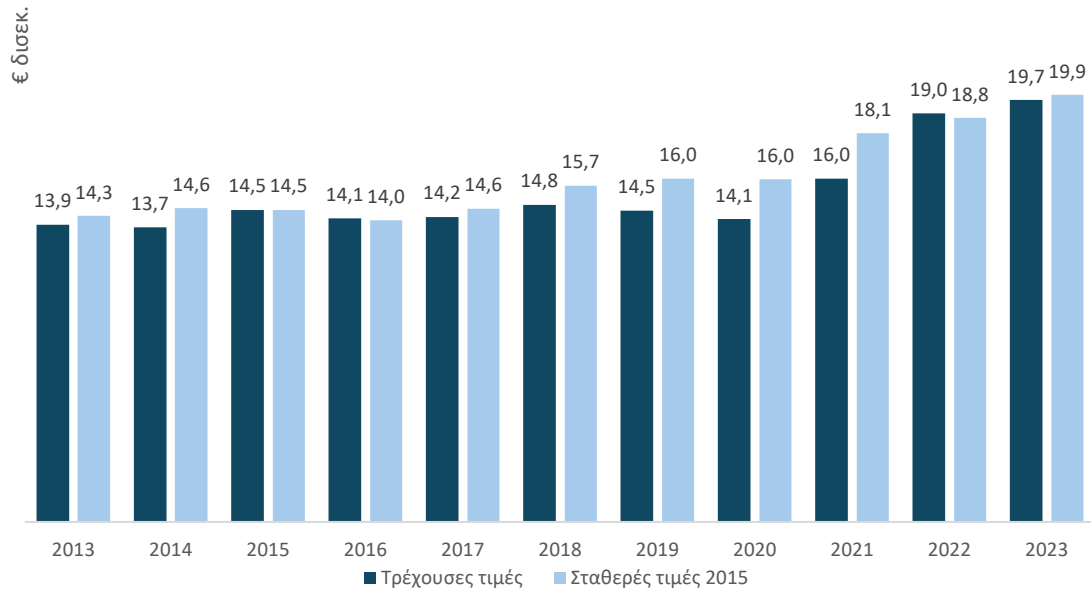
Η μεταποίηση αποτελεί έναν κρίσιμο τομέα για την ελληνική οικονομία, με σημαντική συμβολή στο ΑΕΠ και σταθερά ανοδική πορεία την τελευταία τριετία σε όρους παραγωγής, Ακαθάριστη Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) και απασχόλησης. Ειδικότερα, η ΑΠΑ του τομέα το 2023 σημείωσε υψηλό δεκαετίας και ανήλθε στα €19,7 δισεκ. σε ονομαστικούς όρους, ενώ ελέγχοντας για την επίδραση της μεταβολής των τιμών η αξία της διαμορφώθηκε στα €19,9 δισεκ. (Διάγραμμα 2.3).

Η αντίστοιχη ΑΠΑ σε σταθερές τιμές το 2020 ανερχόταν στα €16 δισεκ. σημειώνοντας αύξηση 25% στην τριετία, ενώ σε σχέση με το 2013, η αξία αυξήθηκε κατά 40%. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το 2020, έτος με τη μεγαλύτερη επίδραση της πανδημίας, η ΑΠΑ σε πραγματικούς όρους, παρέμεινε σταθερή σε σύγκριση με το 2019 (€16 δισεκ.), αναδεικνύοντας την ανθεκτικότητα του τομέα σε μια περίοδο έντονων οικονομικών αναταράξεων.

Αντίστοιχα, αυξητική τάση παρουσιάζει και η συμμετοχή της μεταποίησης στο εγχώριο ΑΕΠ, η οποία από 7,8% το 2013 έφτασε στο 8,7% το 2023 (Διάγραμμα 2.4). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μια ήπια μείωση του χάσματος με την ΕΕ27 από 6,6 ποσοστιαίες μονάδες το 2013 σε 6 μονάδες το 2023, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ανήλθε σε 14,7%. Ωστόσο, χαμηλή παραμένει η θέση της χώρας στην κατάταξη των χωρών της ΕΕ27, αφού μόνο στο

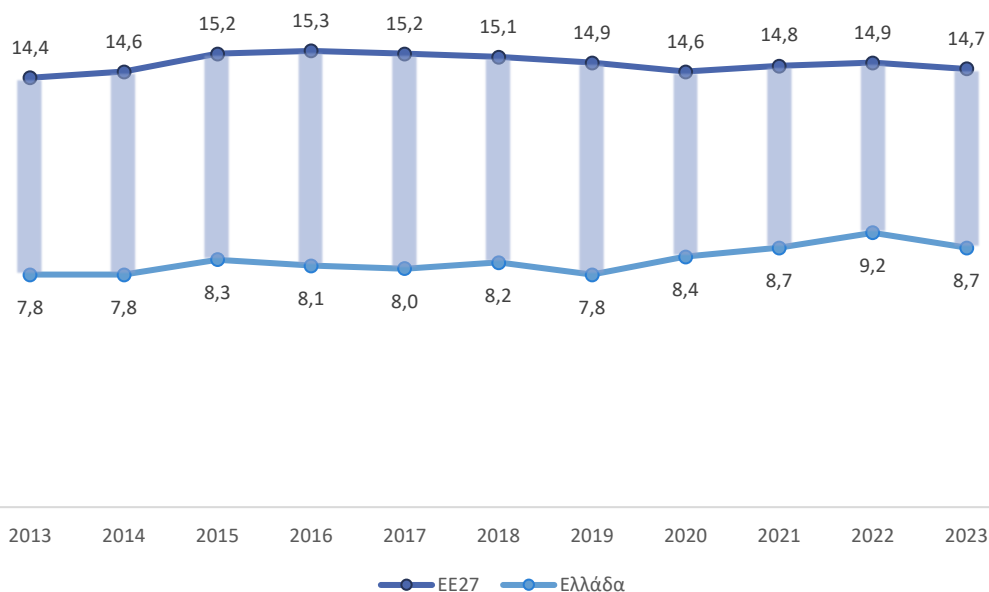
Λουξεμβούργο, στην Κύπρο και στη Μάλτα, ο τομέας παρουσιάζει μικρότερη συμμετοχή στο ΑΕΠ σε σχέση με την Ελλάδα (Διάγραμμα 2.5). Αντίθετα, στην Ιρλανδία η ΑΠΑ της μεταποίησης ανήλθε στο 29,4% του ΑΕΠ το 2023, καθιστώντας τη την πρώτη χώρα της ΕΕ27, ακολουθούμενη από τη Σλοβακία (20,7%) και την Τσεχία (20%).

**Διάγραμμα 2.3: ΑΠΑ του εγχώριου τομέα μεταποίησης**

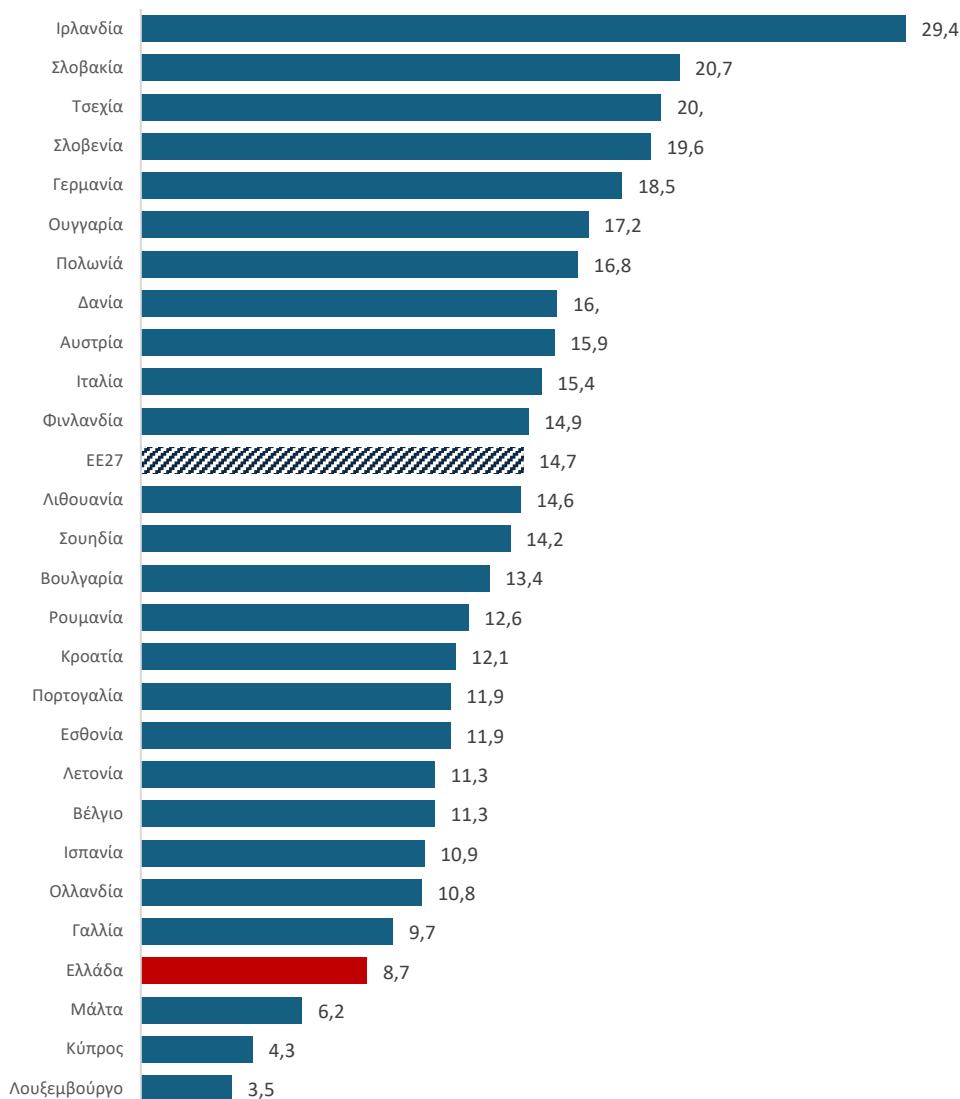


Πηγή: Eurostat, National Accounts

**Διάγραμμα 2.4: Ποσοστό συμμετοχής ΑΠΑ μεταποίησης στο ΑΕΠ, Ελλάδα και ΕΕ27, 2013-2023**



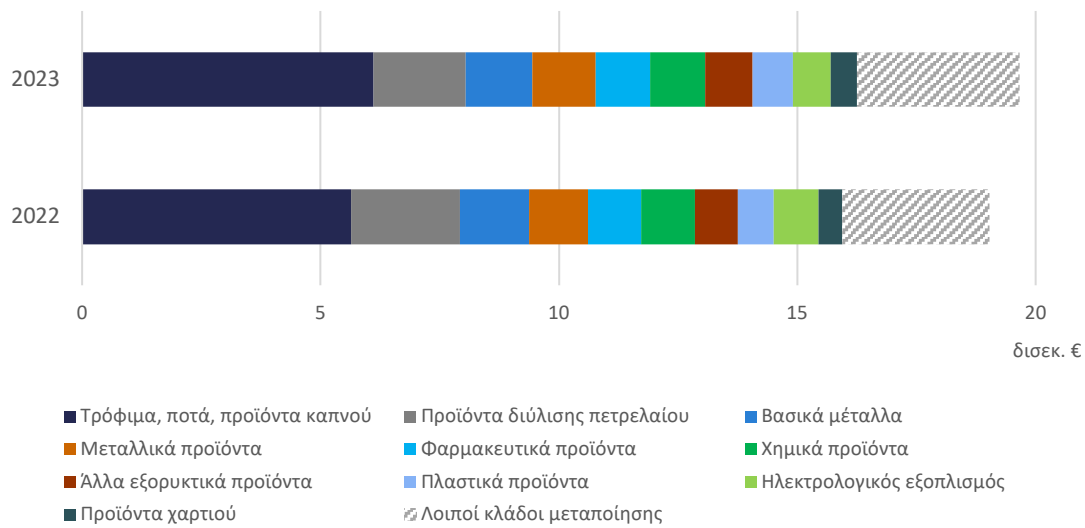
Πηγή: Eurostat, National Accounts

**Διάγραμμα 2.5: Ποσοστό συμμετοχής ΑΠΑ μεταποίησης στο ΑΕΠ, χώρες της ΕΕ27, 2023**

Πηγή: Eurostat, National Accounts

Αναφορικά με την κλαδική διάρθρωση, ο κλάδος μεταποίησης τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού παρουσιάζει διαχρονικά την υψηλότερη ΑΠΑ, με τον μέσο όρο της συμμετοχής του την περίοδο 2013-2023 στη συνολική ΑΠΑ της μεταποίησης να ανέρχεται στο 34%. Ειδικότερα, το 2023 η ΑΠΑ του κλάδου ανήλθε στα €6,1 δισεκ. και αποτέλεσε το 31% της συνολικής ΑΠΑ της μεταποίησης (Διάγραμμα 2.6). Το ίδιο έτος, ο κλάδος προϊόντων διύλισης πετρελαίου, σημείωσε ΑΠΑ ύψους €1,9 δισεκ., γεγονός που τον κατέταξε στη δεύτερη υψηλότερη θέση, με συμμετοχή 9,8%. Ακολούθησαν οι κλάδοι μεταποίησης βασικών μετάλλων, μεταλλικών προϊόντων και φαρμακευτικών προϊόντων, με την αθροιστική τους συμμετοχή το 2023 να ανέρχεται στο 20%.

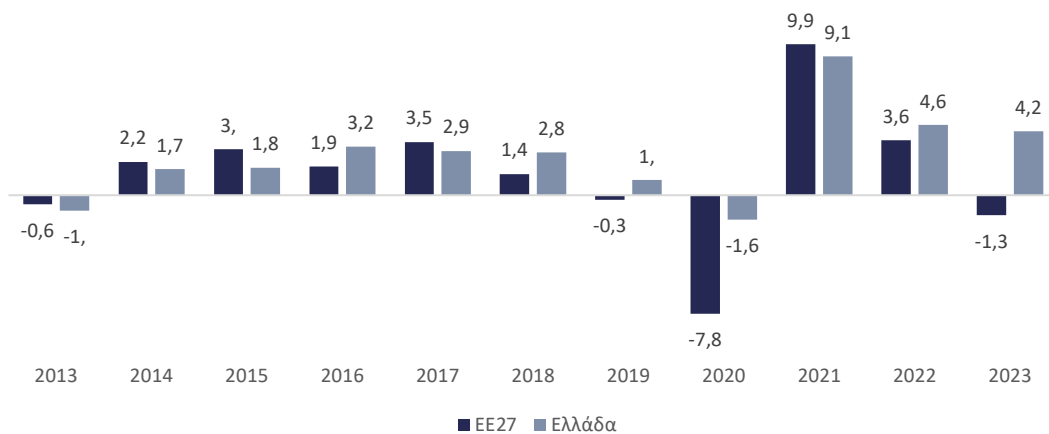
**Διάγραμμα 2.6: Διάρθρωση ΑΠΑ μεταποίησης ανά κλάδο, δέκα μεγαλύτεροι κλάδοι, € δισεκ.**



Πηγή: Eurostat, National Accounts, τρέχουσες τιμές

Η ανθεκτικότητα του τομέα διαφαίνεται και από την πορεία του όγκου παραγωγής την τελευταία δεκαετία. Με εξαίρεση το 2020, ο εγχώριος τομέας παρουσίασε αύξηση του όγκου παραγωγής όλα τα έτη κατά την περίοδο 2014-2023, ενώ η μείωση που υπέστη τη χρονιά της πανδημίας ήταν ηπιότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ27 (-1,6% σε σχέση με -7,8% - Διάγραμμα 2.7). Αντίστοιχα, καλύτερες είναι οι επιδόσεις του εγχώριου τομέα σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες και την τελευταία διετία, με το 2023 να αποτελεί ένα έτος συρρίκνωσης για την ΕΕ27 (-1,3%) ενώ στην Ελλάδα ο όγκος αυξήθηκε κατά 4,2%.

**Διάγραμμα 2.7: Δείκτης Παραγωγής μεταποίησης, % ετήσια μεταβολή 2013-2023, Ελλάδα & ΕΕ27**



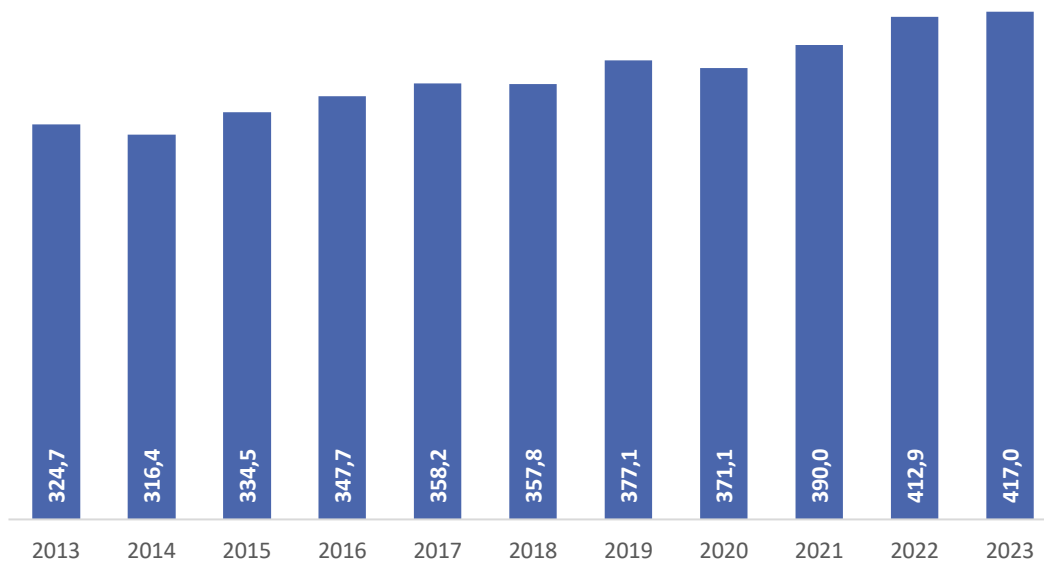
Πηγή: Eurostat, Short-term business statistics, ημερολογιακά προσαρμοσμένα στοιχεία

### 2.2.2 Απασχόληση

Σημαντική είναι η συμβολή της μεταποίησης και σε όρους απασχόλησης, αφού το 2023 κατεγράφησαν 417 χιλ. εργαζόμενοι (Διάγραμμα 2.8). Πρόκειται για το υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας, με τους απασχολούμενους να έχουν αυξηθεί σε σύγκριση με το 2013 κατά περίπου 92 χιλ., ακολουθώντας μια σχετικά σταθερή ανοδική πορεία.

Η αύξηση αυτή αποτυπώνεται και στη συμμετοχή του τομέα στη συνολική εγχώρια απασχόληση η οποία αυξήθηκε από 9,2% το 2013 σε 9,9% το 2023 (Διάγραμμα 2.9). Όπως παρατηρήθηκε και στην ΑΠΑ, αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη σταδιακή μείωση του χάσματος με την ΕΕ27. Ωστόσο, στην περίπτωση της απασχόλησης συνέβαλε όχι μόνο η αύξηση της συμμετοχής του εγχώριου τομέα αλλά και η μείωση της συμμετοχής στην ΕΕ27 από 16,3% το 2013 σε 15,5% το 2023. Συνεπώς, η διαφορά συρρικνώθηκε από 7 ποσοστιαίες μονάδες το 2013 στις 5,6 μονάδες το 2023.

**Διάγραμμα 2.8: Απασχόληση στη μεταποίηση, χιλ. εργαζόμενοι, Ελλάδα, 2013-2023**

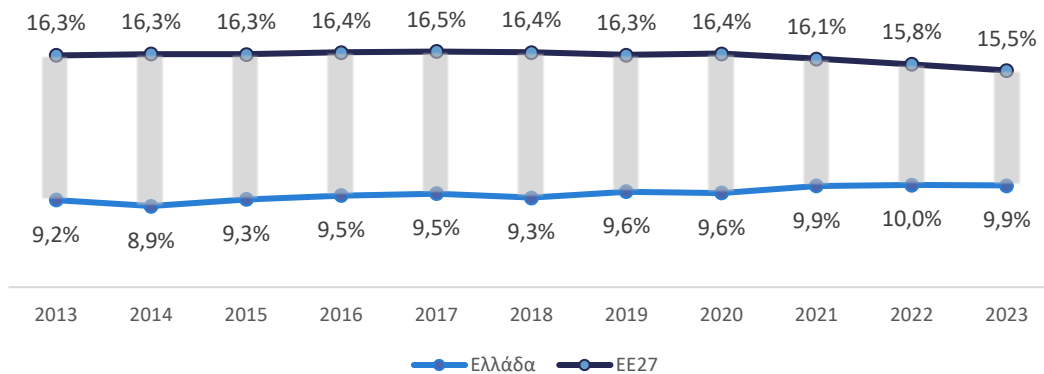


Πηγή: Eurostat, Labour Force Survey

Χαμηλή παραμένει όμως η κατάταξη της χώρας στο σύνολο των χωρών της ΕΕ27 ως προς τη συμμετοχή της μεταποίησης στο σύνολο της απασχόλησης (Διάγραμμα 2.10). Στη χαμηλότερη θέση με ποσοστό απασχόλησης μόλις 3,2% βρίσκεται το Λουξεμβούργο, ακολουθούμενο από την Κύπρο (6,2%), την Ολλανδία (8,3%) και τη Σουηδία (9,8%). Αντίθετα στις πρώτες θέσεις, όπως και στην κατάταξη της ΑΠΑ, βρίσκονται η Τσεχία (25,3%), η Σλοβενία (22,6%) και η Σλοβακία (22,2%). Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η Ιρλανδία αν και αποτελεί τη χώρα με την υψηλότερη συμμετοχή της μεταποίησης στο ΑΕΠ (29,4%), βρίσκεται κάτω από

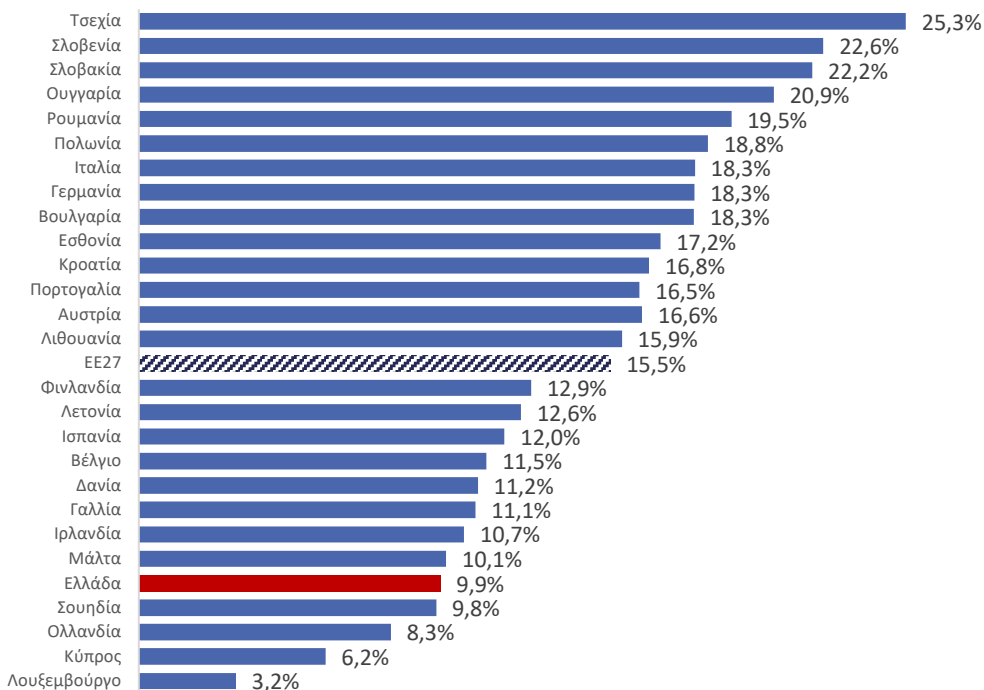
τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε όρους απασχόλησης του τομέα, με μόλις 10,7% συμμετοχή. Αυτό σχετίζεται με την παρουσία μεγάλων πολυεθνικών ομίλων στη χώρα και τη σημαντική συνεισφορά κλάδων υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως ο κλάδος φαρμακευτικών προϊόντων.<sup>3</sup>

**Διάγραμμα 2.9: Απασχόληση στη μεταποίηση ως % στη συνολική απασχόληση, 2013-2023, Ελλάδα & ΕΕ27**



Πηγή: Eurostat, Labour Force Survey, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

**Διάγραμμα 2.10: Απασχόληση στη μεταποίηση ως % στη συνολική απασχόληση, χώρες της ΕΕ27, 2023**



Πηγή: Eurostat, Labour Force Survey, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

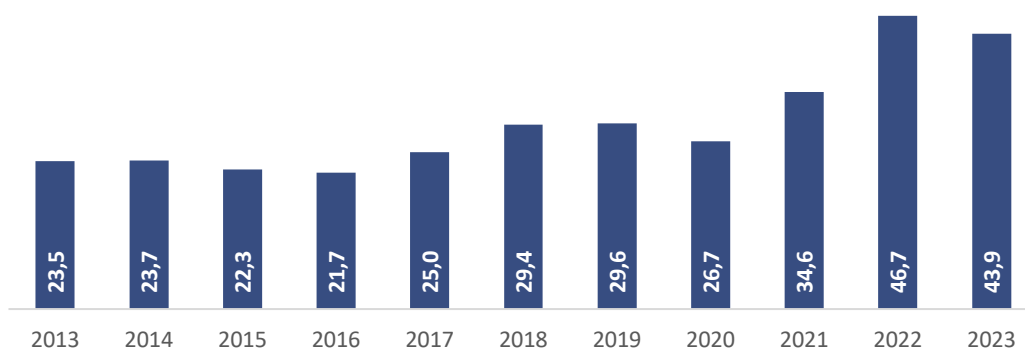
<sup>3</sup> <https://www.cso.ie>



### 2.2.3 Εξωστρέφεια - Επενδύσεις

Αναφορικά με την εξωστρέφεια του τομέα, διαχρονικά ανοδική τάση παρατηρείται στην αξία των εξαγωγών η οποία αυξήθηκε κατά 86,7% την περίοδο 2013-2023. Ειδικά την τελευταία τριετία 2021-2023, ο μέσος όρος των εξαγωγών ανήλθε στα €41,8 δισεκ., σημειώνοντας αύξηση 65% σε σχέση με τον μέσο όρο της περιόδου 2013-2020 (€25,2 δισεκ. - Διάγραμμα 2.11).

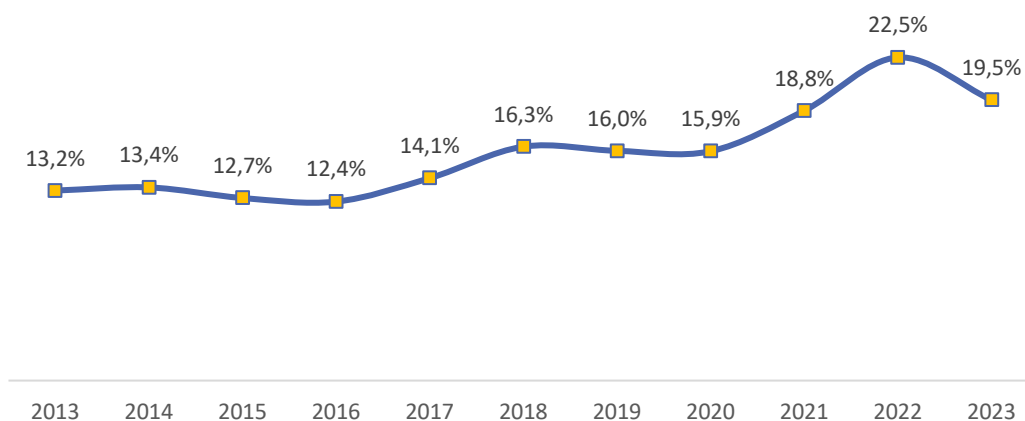
**Διάγραμμα 2.11: Αξία εξαγωγών μεταποίησης σε δισεκ. €, 2013-2023**



Πηγή: Eurostat, International Trade (ComExt), National Accounts, σε τρέχουσες τιμές, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Συγκεκριμένα, το 2022 ο τομέας σημείωσε υψηλό δεκαετίας, με την αξία των εξαγωγών να ανέρχεται σε σχεδόν €47 δισεκ., ενώ το 2023 παρατηρήθηκε ήπια μείωση στα €44 δισεκ.. Αντίστοιχα ανοδική είναι η πορεία των εξαγωγών και ως ποσοστό του ΑΕΠ (Διάγραμμα 2.12). Την τριετία 2021-2023 αποτελούσαν κατά μέσο όρο το 20,2% του ΑΕΠ, 6 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερα σε σχέση με τον μέσο όρο της περιόδου 2013-2020, όταν ανήλθαν στο 14,3%. Το 2022 συγκεκριμένα, η αξία τους ξεπέρασε το 20% του ΑΕΠ για πρώτη φορά στη δεκαετία, φτάνοντας στο 22,5%, ενώ το 2023 ανήλθε σε 19,5%.

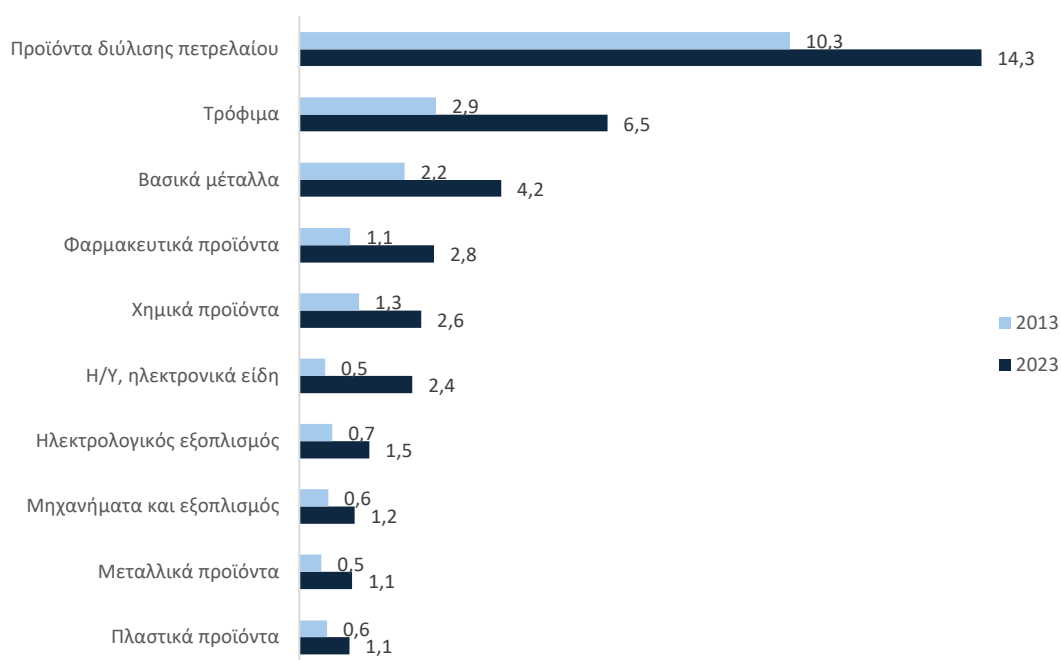
**Διάγραμμα 2.12: Εξαγωγές μεταποίησης ως ποσοστό του ΑΕΠ**



Πηγή: Eurostat, International Trade (ComExt), National Accounts, σε τρέχουσες τιμές, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Ως προς τη συμμετοχή των κλάδων στην αύξηση της εξωστρέφειας της μεταποίησης, παρατηρείται ότι όλοι οι κύριοι κλάδοι παρουσίασαν άνοδο στις εξαγωγές τους την τελευταία δεκαετία (Διάγραμμα 2.13). Τα προϊόντα διύλισης πετρελαίου, τα τρόφιμα και τα βασικά μέταλλα αποτέλεσαν τους κλάδους με την πιο έντονη εξαγωγική δραστηριότητα το 2023, φτάνοντας αθροιστικά στα €25 δισεκ., δηλαδή πάνω από τις μισές εξαγωγές του τομέα (57%). Σε σχέση με το 2013 η αξία τους αυξήθηκε κατά €9,6 δισεκ. (63% σε ποσοστιαίους όρους), συμβάλλοντας σημαντικά στη συνολική άνοδο των εξαγωγών του τομέα στη δεκαετία (€20,4 δισεκ.). Επίσης σημαντική είναι η συμβολή των κλάδων παραγωγής φαρμακευτικών προϊόντων (+ €1,8 δισεκ. το 2023 σε σχέση με το 2013), Η/Υ και ηλεκτρονικών ειδών (+ €1,8 δισεκ.) και χημικών προϊόντων (+ €1,3 δισεκ.).

**Διάγραμμα 2.13: Εξαγωγές ανά κλάδο μεταποίησης, οι δέκα κορυφαίοι κλάδοι (€ δισεκ.)**



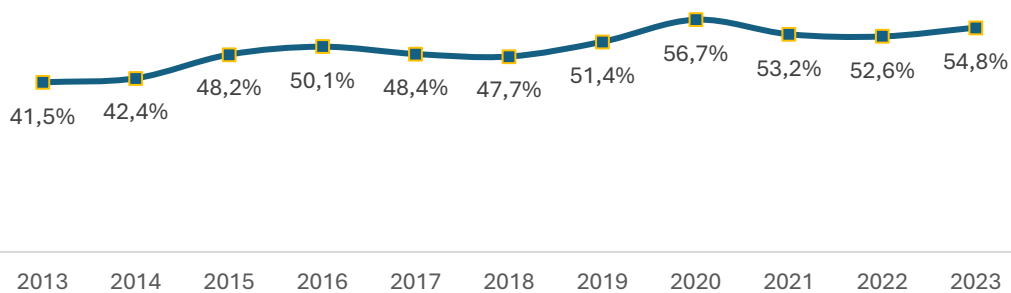
Πηγή: Eurostat, International Trade (ComExt), Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Αξιοσημείωτη είναι και η διαχρονικά αυξανόμενη συμμετοχή του ενδοκοινοτικού εμπορίου στο σύνολο των εξαγωγών της μεταποίησης (Διάγραμμα 2.14). Το 2013, το 41,5% των εξαγωγών προορίζονταν προς χώρες της ΕΕ27 ενώ από το 2019, σταθερά, περισσότερες από τις μισές εξαγωγές αποτελούν ενδοκοινοτικό εμπόριο, με το υψηλότερο ποσοστό να παρατηρείται το 2020, κατά την κορύφωση της πανδημίας. Σε αντίστοιχα υψηλά επίπεδα παρέμεινε και την τελευταία τριετία, με το 2023 να ανέρχεται στο 55% περίπου του συνόλου.

Εξετάζοντας συγκεκριμένους προορισμούς, η Ιταλία αναδείχθηκε ο κυριότερος εμπορικός εταίρος το 2023, απορροφώντας σχεδόν το 11% των εξαγωγών της μεταποίησης (Διάγραμμα

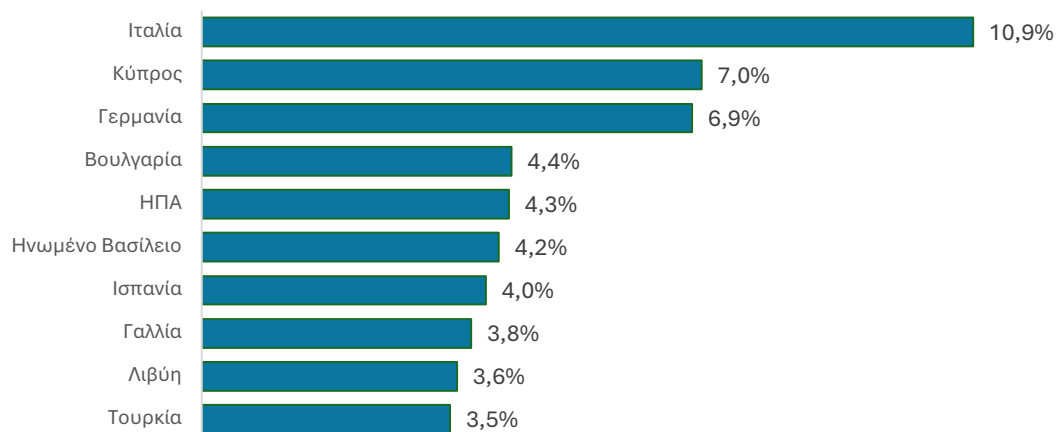
2.15). Σημαντική συμμετοχή είχαν και οι εξαγωγές προς την Κύπρο και τη Γερμανία, που ανήλθαν περίπου στο 7% στην κάθε χώρα. Αναφορικά με τις χώρες-προορισμούς εκτός ΕΕ27, την πρώτη θέση κατέχουν οι ΗΠΑ με 4,3% των συνολικών εξαγωγών του τομέα, ενώ ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο με 4,2%, η Λιβύη με 3,6% και η Τουρκία με 3,5%. Αθροιστικά, παρατηρείται ότι οι δέκα κυριότεροι εταίροι απορρόφησαν το 2023 περισσότερες από τις μισές εξαγωγές του τομέα (52,6%), γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία τους για την εγχώρια μεταποίηση.

**Διάγραμμα 2.14: Μερίδιο ενδοκοινοτικού εμπορίου στο σύνολο των εξαγωγών της μεταποίησης**



Πηγή: Eurostat, International Trade (ComExt), Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

**Διάγραμμα 2.15: Οι δέκα κορυφαίοι εξαγωγικοί προορισμοί της εγχώριας μεταποίησης, 2023**



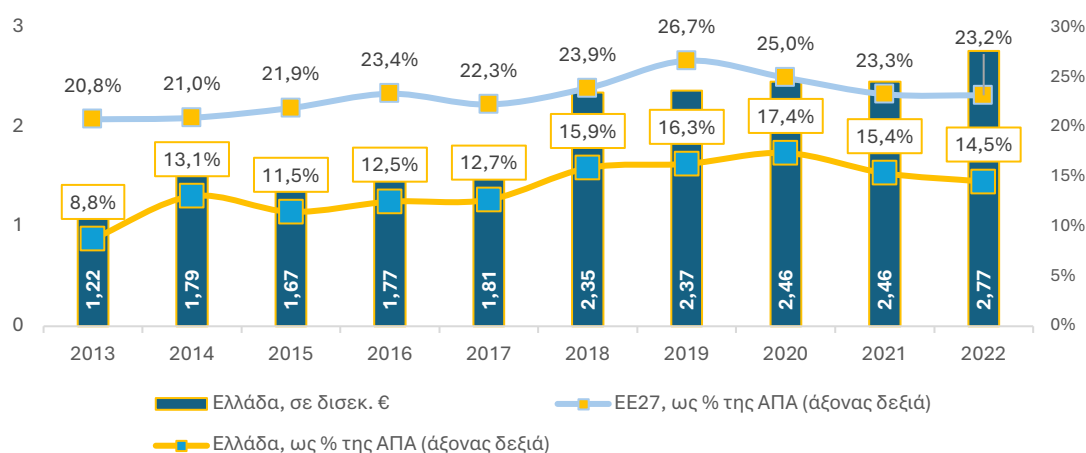
% στο σύνολο των εξαγωγών της μεταποίησης

Πηγή: Eurostat, International Trade (ComExt), Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Ανοδική πορεία σημειώνεται και στις επενδύσεις της εγχώριας μεταποίησης (Διάγραμμα 2.16). Συγκεκριμένα, το 2022 η αξία τους έφτασε στα €2,8 δισεκ. που αποτελεί υψηλό δεκαετίας, υπερδιπλασιάζοντας (+128%) τις αντίστοιχες επενδύσεις το 2013, οι οποίες

ανέρχονταν σε €1,22 δισεκ. Η αύξηση αυτή αποτυπώνεται και σε ποσοστιαίους όρους ως προς την ΑΠΑ του τομέα, με τις επενδύσεις το 2022 να αποτελούν το 14,5% της ΑΠΑ σε σύγκριση με 8,8% το 2013, σημειώνοντας αύξηση 5,8 ποσοστιαίων μονάδων. Αντίστοιχα, ανοδική τάση παρατηρείται και στις επενδύσεις του τομέα στην ΕΕ27 ως ποσοστό της ΑΠΑ, με ηπιότερο ρυθμό ωστόσο. Συγκεκριμένα, η αξία τους το 2022 ανήλθε στο 23,2%, 2,4 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερα σε σύγκριση με το 2013. Συνεπώς ο ταχύτερος ρυθμός ανάπτυξης των εγχώριων επενδύσεων είχε ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του χάσματος σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ27, από 12 ποσοστιαίες μονάδες το 2013 σε 8,7 το 2022.

**Διάγραμμα 2.16: Επενδύσεις μεταποίησης σε δισεκ. € και ως % της ΑΠΑ, 2013-2022**



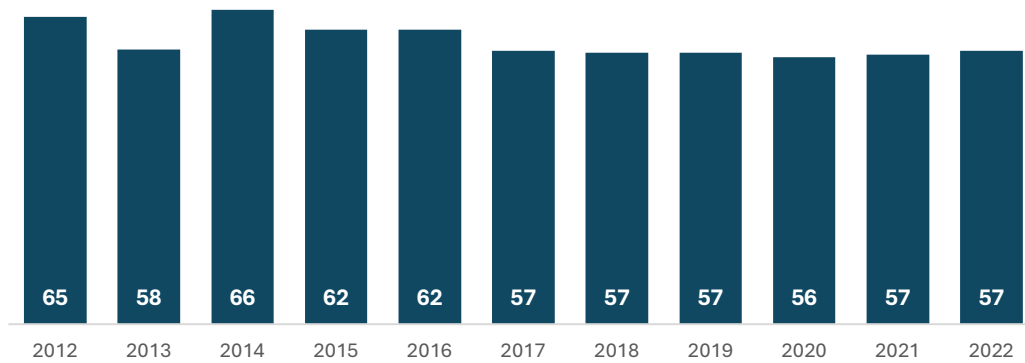
Πηγή: Eurostat, National Accounts, σε τρέχουσες τιμές

Σημείωση: Οι επενδύσεις αναφέρονται στον Σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου. Οι επενδύσεις για την ΕΕ27, έχουν υπολογιστεί από το άθροισμα των χωρών μελών της ΕΕ27.

#### 2.2.4 Επιχειρηματική δραστηριότητα

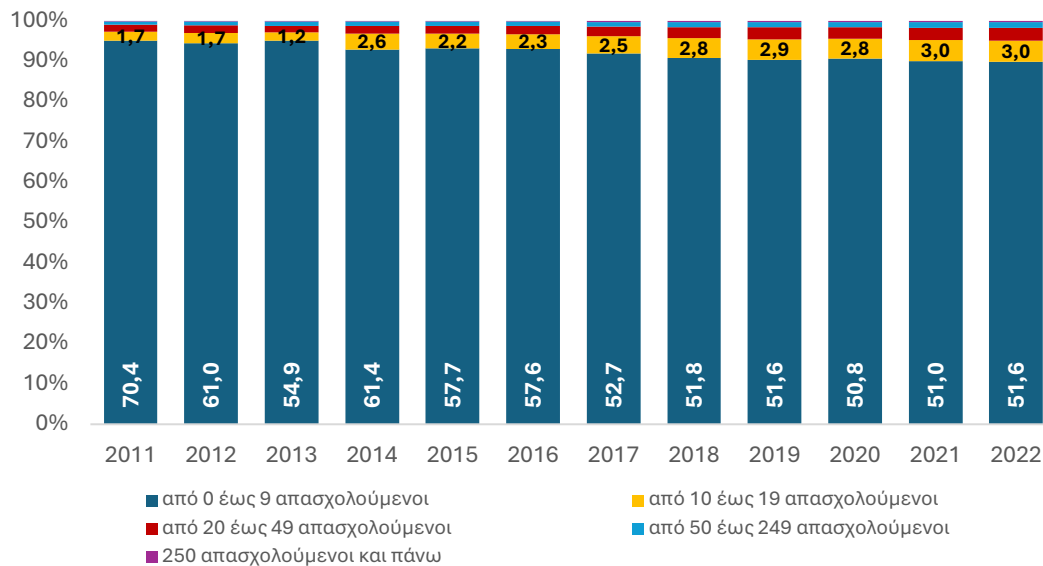
Η ανοδική πορεία που έχει σημειώσει ο εγχώριος μεταποιητικός τομέας στην ΑΠΑ, την απασχόληση και τις επενδύσεις την τριετία 2020-2022 έχει πραγματοποιηθεί από έναν σχετικά σταθερό αριθμό επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, από το 2017 στον τομέα καταγράφονται 56 έως 57 χιλιάδες επιχειρήσεις, με μικρή διακύμανση ανά έτος (Διάγραμμα 2.17). Ωστόσο, σημαντική είναι η μείωση που έχει καταγραφεί σε σχέση με την περίοδο 2012-2016 όταν ο μέσος όρος των επιχειρήσεων ήταν 62 χιλιάδες. Η μείωση αυτή προήλθε κυρίως από μικρές επιχειρήσεις (έως 9 απασχολούμενοι) που περιορίστηκαν κατά περίπου 9 χιλιάδες το 2022 σε σχέση με μια δεκαετία πριν (Διάγραμμα 2.18). Αντίθετα, αύξηση παρατηρείται στις επιχειρήσεις με 10 έως 19 απασχολούμενους (από 1,7 χιλ. σε 3 χιλ. επιχειρήσεις). Συνεπώς, συνδυαστικά φαίνεται ότι η εγχώρια μεταποίηση τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε μια διαδικασία εξορθολογισμού και εδραίωσης μεγαλύτερων επιχειρήσεων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη διαφόρων οικονομικών μεγεθών του τομέα.

**Διάγραμμα 2.17: Αριθμός επιχειρήσεων μεταποίησης (χιλιάδες)**



Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics **Επεξεργασία στοιχείων:** IOBE

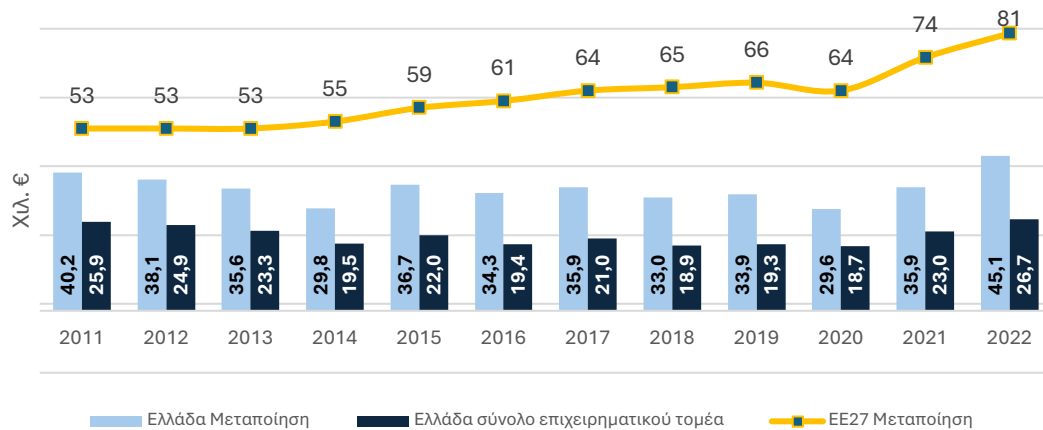
**Διάγραμμα 2.18: Κατανομή αριθμού επιχειρήσεων μεταποίησης με βάση τον αριθμό των απασχολούμενων**



Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics **Επεξεργασία στοιχείων:** IOBE

Στο πλαίσιο αυτής της εξέλιξης του τομέα, το 2022 σημειώθηκε υψηλό δεκαετίας και ως προς την παραγωγικότητα εργασίας, ή διαφορετικά την ΑΠΑ ανά απασχολούμενο, η οποία ανήλθε στις €45 χιλ. σημειώνοντας αύξηση 18,3% σε σχέση με το 2012 (Διάγραμμα 2.19). Αντίστοιχη τάση παρουσίασε και συνολικά ο εγχώριος επιχειρηματικός τομέας αν και διαχρονικά η παραγωγικότητα εργασίας της μεταποίησης είναι σημαντικά υψηλότερη (64% υψηλότερη κατά μέσο όρο την περίοδο 2012-2022). Ωστόσο, σημαντική και διευρυνόμενη απόκλιση παρατηρείται σε σχέση με την παραγωγικότητα εργασίας της μεταποίησης στο σύνολο της ΕΕ27, η οποία το 2022 ανήλθε στις €81 χιλ. σημειώνοντας αύξηση 39% σε σχέση με το 2012.

**Διάγραμμα 2.19: Παραγωγικότητα εργασίας στη μεταποίηση και στο σύνολο του επιχειρηματικού τομέα**

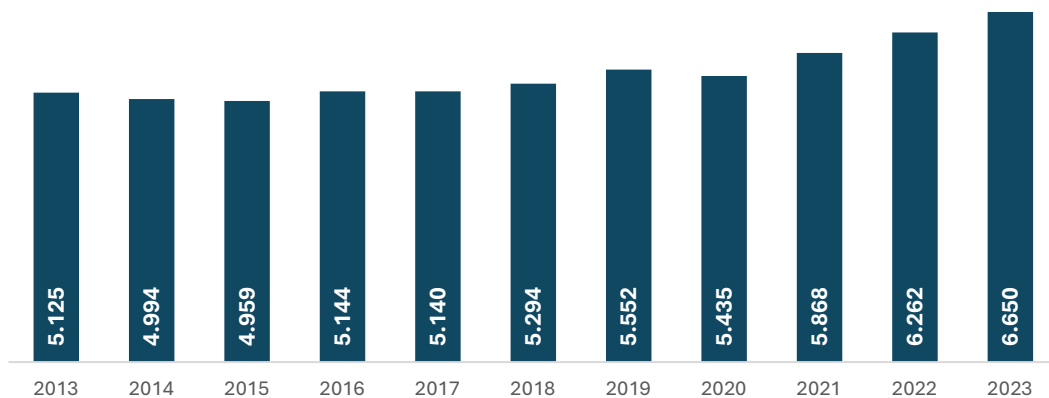


Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics **Επεξεργασία στοιχείων:** IOBE

**Σημείωση:** Ως παραγωγικότητα εργασίας, σύμφωνα με τη Eurostat, ορίζεται η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε τιμές συντελεστών παραγωγής ανά απασχολούμενο. Τα στοιχεία του συνολικού επιχειρηματικού τομέα για το 2021 αφορούν διαφορετικό σύνολο από τα προηγούμενα έτη (συγκεκριμένα περιλαμβάνουν και τους κλάδους K, P, Q, R, S96)

Παράλληλα παρατηρείται αύξηση των συνολικών μισθών του εγχώριου τομέα, από €5,1 δισεκ. το 2013 σε €6,7 δισεκ. το 2023, που αποτελεί υψηλό δεκαετίας (Διάγραμμα 2.20). Η αύξηση αυτή (30%) συνδέεται με την αύξηση της απασχόλησης που έχει συντελεστεί στον τομέα την ίδια περίοδο (Διάγραμμα 2.8).

**Διάγραμμα 2.20: Συνολικοί μισθοί στον τομέα της μεταποίησης, σε εκατ. €**

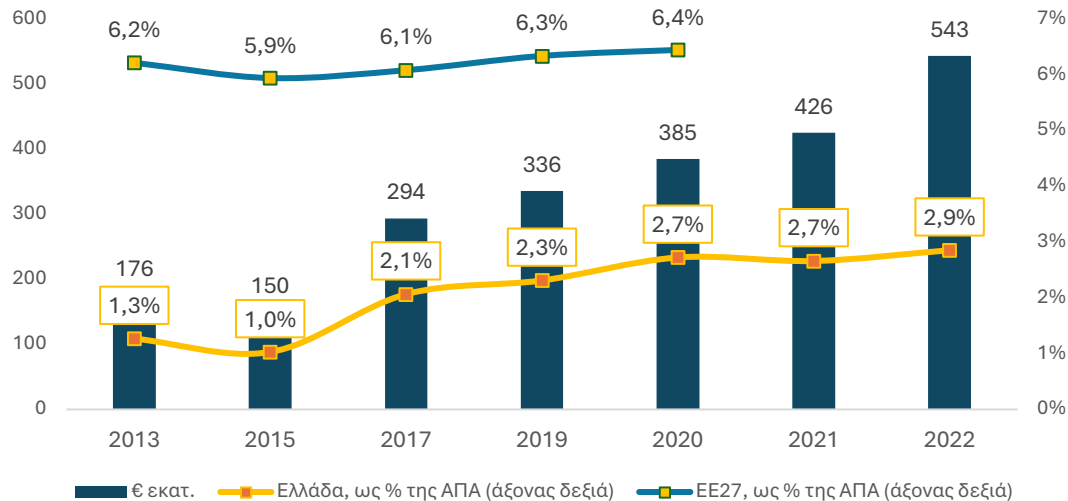


Πηγή: Eurostat, National Accounts

Πολύ σημαντική αύξηση καταγράφεται στις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (E&A) του εγχώριου τομέα μεταποίησης τόσο σε απόλυτους όρους όσο και ως προς την ΑΠΑ (Διάγραμμα 2.21). Το 2022 δαπανήθηκαν €543 εκατ., σημειώνοντας αύξηση 209% σε σχέση με το 2013, όταν οι δαπάνες ανήλθαν μόλις στα €176 εκατ. Αντίστοιχα σημαντική αύξηση παρουσιάζουν οι δαπάνες και ως ποσοστό της ΑΠΑ αφού από 1,3% το 2013 αυξήθηκαν σε

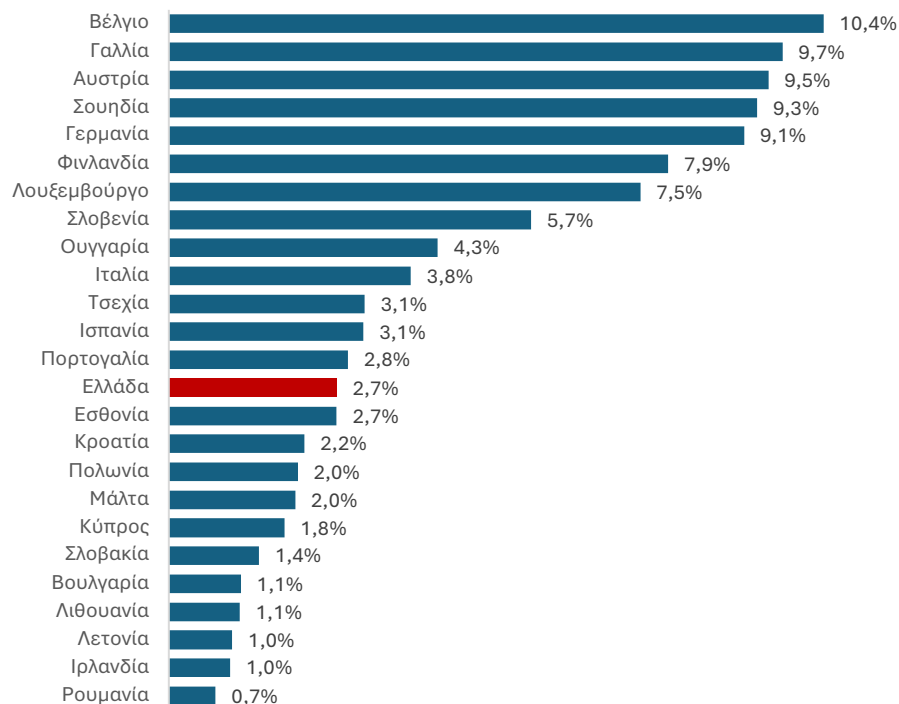
2,9% το 2022. Σε σχέση με τις αντίστοιχες δαπάνες ως ποσοστό της ΑΠΑ στο σύνολο της ΕΕ27, διαχρονικά παρατηρείται ένα σημαντικό χάσμα το οποίο όμως σταδιακά φαίνεται να μειώνεται από 4,9 ποσοστιαίες μονάδες το 2013 σε 3,7 μονάδες το 2020 που αποτελεί το πιο πρόσφατο έτος με διαθέσιμα ευρωπαϊκά στοιχεία.

**Διάγραμμα 2.21: Δαπάνες Ε&Α Μεταποίησης σε εκατ. € και ως % της ΑΠΑ**



Πηγή: Eurostat, Business enterprise expenditure on R&D. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

**Διάγραμμα 2.22: Δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό της ΑΠΑ, χώρες της ΕΕ27, 2021**



Πηγή: Eurostat, Business enterprise expenditure on R&D. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE  
 Σημείωση: Η Δανία και η Ολλανδία έχουν εξαιρεθεί καθώς δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία

Οι δαπάνες αυτές τοποθετούν τη χώρα περίπου στη μέση της κατάταξης των Κρατών Μελών της ΕΕ27 (Διάγραμμα 2.22). Συγκεκριμένα, το 2021 η χώρα βρέθηκε στη 14<sup>η</sup> θέση από τις 25

για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Ανάμεσα στις χώρες με τις υψηλότερες δαπάνες E&A ως ποσοστό της ΑΠΑ, βρίσκονται χώρες της Βορειοδυτικής Ευρώπης, όπως το Βέλγιο με 10,4%, η Γαλλία με 9,7% και η Αυστρία με 9,5% καθώς και της Σκανδιναβίας (π.χ. Σουηδία με 9,3%). Αντίθετα χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπως η Ρουμανία και η Βουλγαρία βρίσκονται στις χώρες με τις χαμηλότερες δαπάνες (0,7% και 1,1% της ΑΠΑ αντίστοιχα), μαζί με την Ιρλανδία (1%), στην οποία όπως αναφέρθηκε η ΑΠΑ του τομέα είναι ιδιαίτερως υψηλή επηρεάζοντας τις σχετικές δαπάνες E&A, τη Λετονία (1%) και τη Λιθουανία (1,1%).



### 3 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ EENE

#### 3.1 Εισαγωγή

Από την ανάλυση των δεδομένων της εγχώριας μεταποίησης, είναι εμφανής η δυνατότητα αλλά και η ανάγκη για σημαντική ενίσχυση των βιομηχανικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα, με στοχευμένη στήριξη των επενδύσεων σε ανάπτυξη δεξιοτήτων και σε μηχανολογικό εξοπλισμό. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντική ώθηση μπορεί να προέλθει από την παράλειψη εμποδίων και αντικινήτρων σε μεταποιητικές και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες σημειώνουν ταχεία ανάπτυξη. Η επίτευξη ταχύτερης ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα σημαντική σε μεταποιητικές δραστηριότητες και προϊόντα καινοτομίας που απαιτούν μεγαλύτερη κλίμακα για να είναι ανταγωνιστικές στις διεθνείς αγορές.

Προς αυτή την κατεύθυνση, με γνώμονα τη διασφάλιση της υγιούς επιχειρηματικότητας και τη μακροχρόνια βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας, η EENE προτείνει παρεμβάσεις που περιλαμβάνουν τα εξής μέτρα:

- Μηδενικό οριακό μη μισθολογικό κόστος για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων
- Εφαρμογή μειωμένης οριακής φορολόγησης επί της αύξησης των κερδών ετησίως
- Σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου
- Επιτάχυνση των αποσβέσεων σε μηχανολογικό εξοπλισμό

Στη συνέχεια αυτής της ενότητας, παρουσιάζονται εξειδικεύσεις και αναμενόμενες επιδράσεις στην επιχειρηματική λειτουργία σε κάθε ένα από αυτά τα μέτρα.

#### 3.2 Μηδενικό οριακό μη μισθολογικό κόστος για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων

Οι επιχειρήσεις έρχονται αντιμέτωπες με σημαντικές προκλήσεις λόγω τεχνολογικών εξελίξεων. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων για τη διασφάλιση αλλά και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της εγχώριας επιχειρηματικότητας απαιτεί επιτάχυνση των επενδύσεων από τις επιχειρήσεις, καθώς και βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση πολιτικών που ενθαρρύνουν τη χρήση των νέων ψηφιακών τεχνολογιών, και στηρίζουν τους πολίτες στην απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και προάγουν την κατάρτιση των εργαζομένων αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την ψηφιακή μετάβαση της οικονομίας και τη βιώσιμη ανάπτυξη των ελληνικών επιχειρήσεων.

Τα τελευταία έτη πληθώρα νέων ψηφιακών τεχνολογιών έχει εισέλθει στην επαγγελματική ζωή με πολλές από αυτές τις τεχνολογίες να έχουν άμεση εφαρμογή σε δραστηριότητες. Μάλιστα ορισμένες από αυτές επιφέρουν ριζικές αλλαγές, κυρίως σε βιομηχανικές

επιχειρήσεις όπου χρησιμοποιούνται μηχανήματα και μηχανολογικός εξοπλισμός καθώς και αυτοματοποιημένα συστήματα παραγωγής. Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζονται συνοπτικά σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες που μεταμορφώνουν τις επιχειρήσεις. (Διάγραμμα 3.1).

### Διάγραμμα 3.1. Ψηφιακός μετασχηματισμός επιχειρήσεων



Πηγή: Μελέτη IOBE (2023)

#### 3.2.1 Ρυθμιστικό πλαίσιο για τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί βασική προτεραιότητα της ΕΕ. Το πρόγραμμα πολιτικής για την ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης,<sup>4</sup> περιλαμβάνει συγκεκριμένους στόχους για το 2030 σε τομείς όπως οι δεξιότητες, οι ασφαλείς και βιώσιμες ψηφιακές υποδομές, ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων και η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών. Οι ψηφιακοί στόχοι για την επόμενη δεκαετία αφορούν σε 4 κεντρικά σημεία:

- Έναν πληθυσμό με ψηφιακές δεξιότητες και επαγγελματίες υψηλής ειδίκευσης στον ψηφιακό τομέα
- Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων
- Ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών
- Ασφαλείς και βιώσιμες ψηφιακές υποδομές

Προς αυτή την κατεύθυνση, η ελληνική κυβέρνηση θέσπισε τη «Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού»<sup>5</sup> η οποία θέτει τους στόχους της εθνικής στρατηγικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας, καθώς και τις κατευθυντήριες αρχές, το μοντέλο διακυβέρνησης και τους στρατηγικούς άξονες του ψηφιακού μετασχηματισμού. Αποτελεί μια καταγραφή των απαραίτητων παρεμβάσεων στις ψηφιακές υποδομές του κράτους, στην εκπαίδευση και

<sup>4</sup> ΕΕ 2022/2481

<sup>5</sup> ΦΕΚ 2894/Β/5-7-2021

κατάρτιση του πληθυσμού για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και στον τρόπο που η δημόσια διοίκηση αξιοποιεί την ψηφιακή τεχνολογία.

Ο σχεδιασμός δράσεων με στόχο την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας αλλά και τη στήριξη των επιχειρήσεων με εξειδικευμένους και ψηφιακά καταρτισμένους απασχολούμενους αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την επιτυχή μετάβαση των επιχειρήσεων στην ψηφιακή εποχή. Σε αυτό το πλαίσιο οι αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας σχεδιάζουν και υλοποιούν σχετικά προγράμματα, όπως:

- Επαγγελματική Κατάρτιση (ΣΕΚ, Νόμος 4921/2022) αποτελεί χρήσιμο και απαραίτητο εργαλείο της πολιτικής για την απασχόληση ενώ μπορεί να συμβάλλει στην αναβάθμιση του παραγωγικού ιστού προσαρμοσμένο στις σύγχρονες προκλήσεις (τεχνολογικές αλλαγές, κυκλική οικονομία, καινοτομία, κ.ά.)
- Προγράμματα κατάρτισης, με πόρους από το νέο ΕΣΠΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης, που εστιάζουν σε ειδικότητες υψηλής ζήτησης, και στην αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων
- Ενιαία Ψηφιακή Πύλη για τις Δεξιότητες (skills.gov.gr) αποτελεί κεντρικό σημείο παροχής ηλεκτρονικών ψηφιακών υπηρεσιών και πληροφοριών σχετικά με τη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού.
- Το πρόγραμμα κατάρτισης «Πάω Μπροστά» αφορά σε 150.000 εργαζόμενους στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες, με πόρους του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» ύψους €154,5 εκατ.
- ΔΥΠΑ με δράσεις συνολικού προϋπολογισμού €184 εκατ. με πόρους από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Οι δράσεις, μεταξύ άλλων, αφορούν σε προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης σε κλάδους υψηλής ζήτησης, με έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες,

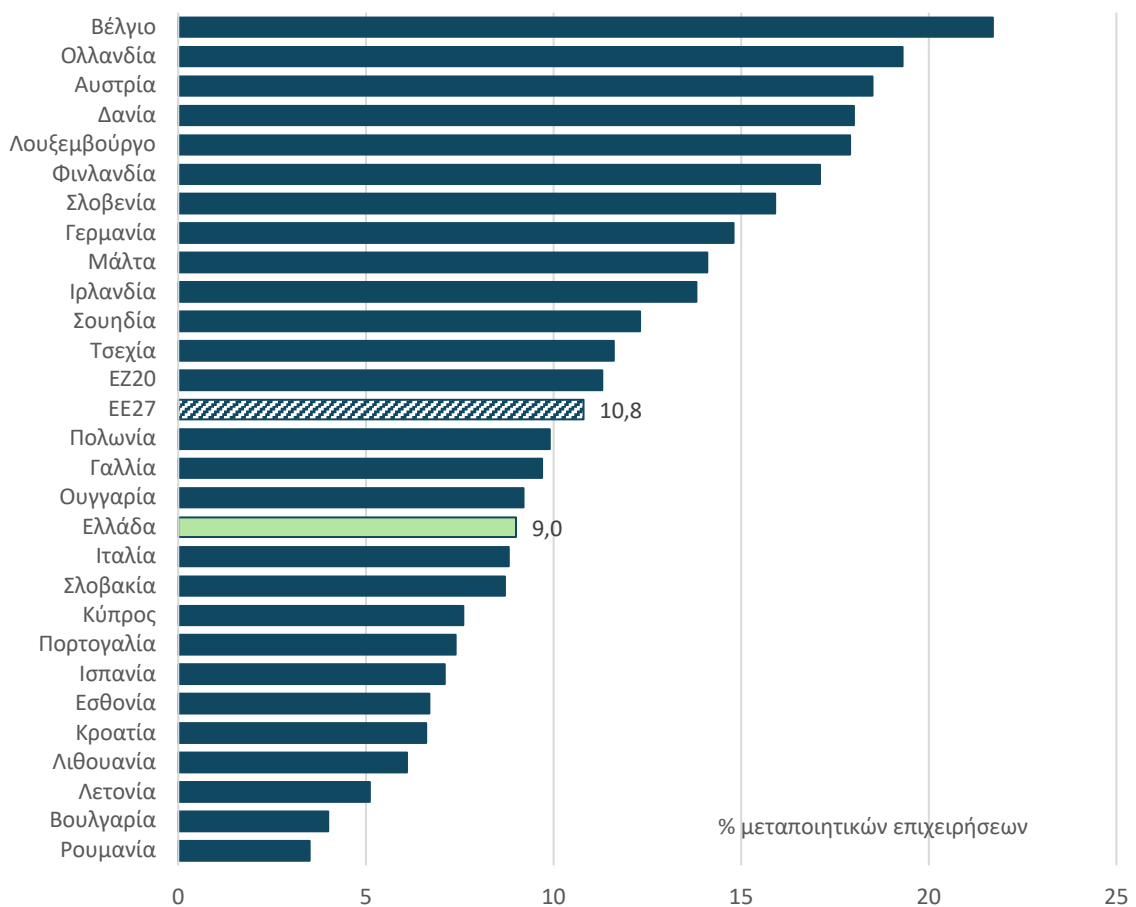
Η κατάρτιση και η επιμόρφωση των απασχολούμενων στις σύγχρονες προκλήσεις της τεχνολογίας αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της εγχώριας επιχειρηματικότητας. Για την επιτυχή μετάβαση των επιχειρήσεων στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή απαιτείται στήριξη για την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού με κατάλληλες ψηφιακές δεξιότητες. Η στήριξη μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την παροχή κινήτρων από την πολιτεία προς τις επιχειρήσεις για την ταχεία ψηφιακή αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, αλλά και από την ανάπτυξη συνεργατικών σχέσεων μεταξύ

επιχειρήσεων και καταρτισμένων οργανισμών (ερευνητικά κέντρα, Πανεπιστήμια, κ.ά.) σε θέματα αναβάθμισης ανθρώπινου δυναμικού.

### 3.2.2 Υφιστάμενη κατάσταση

Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών στον παραγωγικό δυναμικό βελτιώνει σημαντικά την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων, αναγκάζοντας τις να επανεξετάσουν το υπόδειγμα λειτουργίας τους για να παραμένουν ανταγωνιστικές. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δημιουργεί προκλήσεις και για την αγορά εργασίας καθώς η διάθεση σύγχρονων τεχνολογιών απαιτεί ανθρώπινο δυναμικό με κατάλληλες ψηφιακές δεξιότητες. Οι ψηφιακές τεχνολογίες αλλάζουν τις δεξιότητες και άλλα επιθυμητά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου δυναμικού, ειδικότερα στον τομέα της βιομηχανίας, μεταβάλλοντας τις απαιτήσεις για τον εξοπλισμό και άλλες εισροές στην παραγωγική διαδικασία και τέλος μεταμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι σχετικές αγορές.

**Διάγραμμα 3.2. Ποσοστό μεταποιητικών επιχειρήσεων\* με προγράμματα αναβάθμισης ψηφιακών δεξιοτήτων εργαζομένων, 2022**

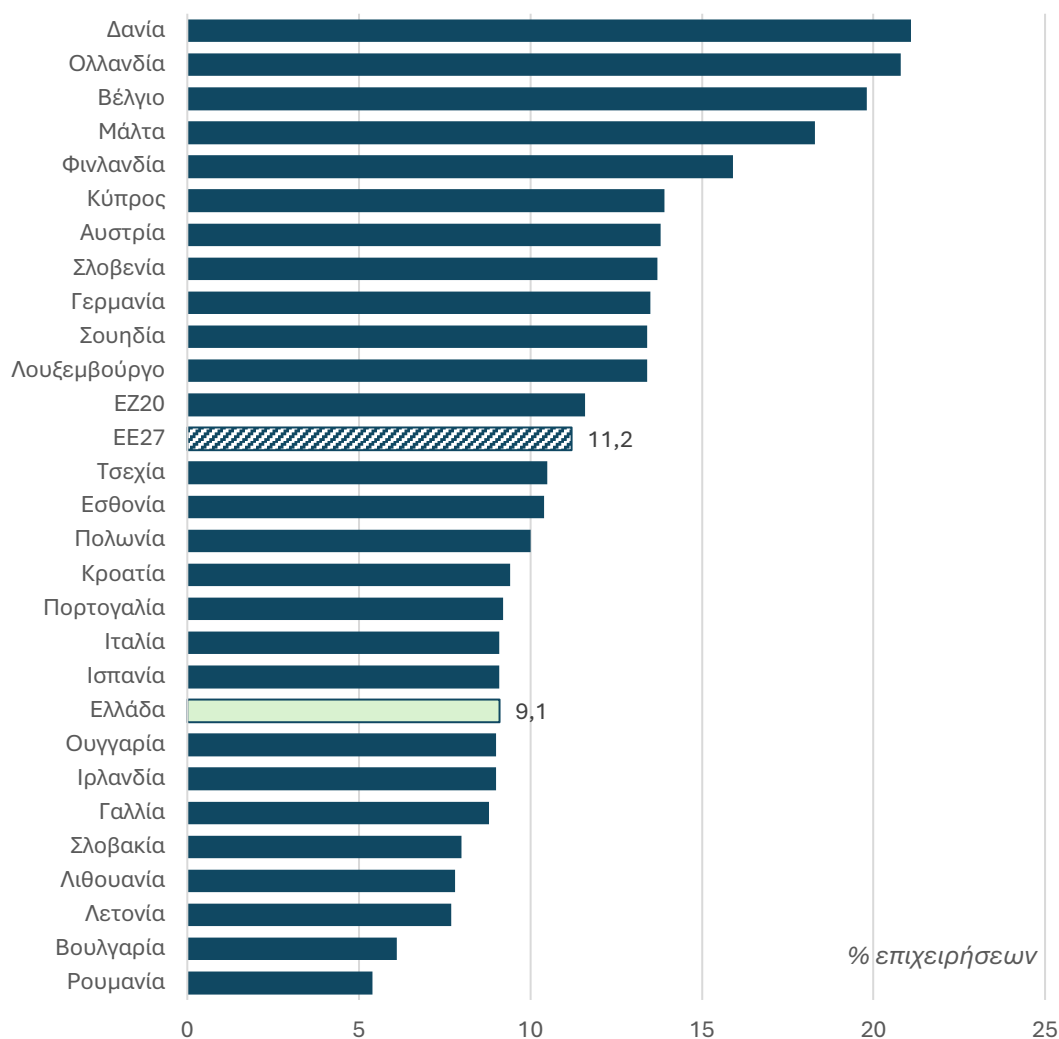


Πηγή: Eurostat, Enterprises that provided training to develop/upgrade ICT skills of their personnel by NACE Rev.2 activity

Σημ: άνω των 10 απασχολούμενων

Ωστόσο, τα εκπαιδευτικά συστήματα και ειδικά τα συστήματα επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης στην Ελλάδα δεν φαίνεται να προσαρμόζονται με την απαιτούμενη ταχύτητα σε αυτές τις αλλαγές, καθώς η χώρα υστερεί στο ποσοστό επιχειρήσεων που προσφέρουν εκπαίδευση για αναβάθμιση ψηφιακών δεξιοτήτων. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των μεταποιητικών επιχειρήσεων που προσφέρουν προγράμματα αναβάθμισης ψηφιακών δεξιοτήτων στους εργαζόμενους τους το 2022 ανήλθε στην Ελλάδα σε 9,0%, επίδοση που κατατάσσει τη χώρα σε χαμηλότερα επίπεδα από το μέσο όρο στην ΕΕ27 (10,8%, Διάγραμμα 3.2). Για τις υψηλές τους επιδόσεις ξεχωρίζουν το Βέλγιο και η Ολλανδία, με το 21,7% και το 19,3%, αντίστοιχα των μεταποιητικών επιχειρήσεων να υλοποιεί προγράμματα ψηφιακής επιμόρφωσης.

**Διάγραμμα 3.3. Ποσοστό επιχειρήσεων που προσφέρει προγράμματα αναβάθμισης ψηφιακών δεξιοτήτων στους εργαζόμενους, 2022**



Πηγή: Eurostat, Enterprises that provided training to develop/upgrade ICT skills of their personnel by NACE Rev.2 activity

Σημ: άνω των 10 απασχολούμενων

Ομοίως, και στο σύνολο των επιχειρήσεων φαίνεται να καταγράφεται μια υστέρηση εγχωρίως, καθώς το ποσοστό αυτών που υλοποιεί προγράμματα ψηφιακής αναβάθμισης διαμορφώθηκε σε 9,1% το 2022 έναντι 11,2% κατά μέσο όρο στην ΕΕ27 (Διάγραμμα 3.3). Τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στην Δανία και την Ολλανδία, με 21,1% και 20,8%, αντίστοιχα.

### 3.2.3 Παρουσίαση της πρότασης της EENE

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για την υιοθέτηση στοχευμένων δράσεων στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και στη στήριξη των επιχειρήσεων με εξειδικευμένο και ψηφιακά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, καθώς και τη σημασία που έχει στη βελτίωση της παραγωγικότητας, η Ελληνική Ένωση Επιχειρηματιών προτείνει παροχή κινήτρων για την ψηφιακή αναβάθμιση και κατάρτιση των εργαζομένων.

Η μείωση του μη μισθολογικού κόστους σε επιχειρήσεις και εργαζόμενους, που επενδύουν στην απόκτηση ή την αναβάθμιση ψηφιακών και άλλων δεξιοτήτων μέσω αντίστοιχης πιστοποίησης μπορεί να συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας, στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας αλλά και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού από τον εργαζόμενο επιφέρει αύξηση του μισθού του και, εν τέλει, μια αύξηση του μη μισθολογικού κόστους που καταβάλλει η επιχείρηση. Προτείνεται η μείωση του επιπρόσθετου μη μισθολογικού κόστους που δημιουργείται από την αύξηση του μισθού του απασχολούμενου λόγω της απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού.

Η μεταποιητική επιχείρηση αναλαμβάνει τις δαπάνες για την επιμόρφωση των εργαζομένων της σε συνεργασία με ανεξάρτητους καταρτισμένους και διεθνώς αναγνωρισμένους φορείς. Τα προγράμματα επιμόρφωσης αφορούν σε θέματα τεχνολογίας, και χρήσης πληροφοριακών και ψηφιακών συστημάτων, τα οποία είναι σχεδιασμένα για την κάλυψη των πραγματικών και σύγχρονων αναγκών της επιχείρησης. Σκοπός της υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης είναι η απόκτηση σύγχρονων ψηφιακών γνώσεων και η αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων των απασχολούμενων, ενώ είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να ικανοποιούν τις ανάγκες της επιχείρησης. Ο εργαζόμενος παρακολουθεί το πρόγραμμα επιμόρφωσης και κατάρτισης, και μετά την επιτυχή παρακολούθηση και ολοκλήρωση του προγράμματος λαμβάνει ψηφιακό πιστοποιητικό.

Η απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων και η επιμόρφωση σε θέματα τεχνολογίας που σχετίζονται άμεσα με τις ανάγκες και τη λειτουργία της επιχείρησης ενισχύει την παραγωγικότητα, δημιουργεί ποιοτικές θέσεις εργασίας καλύτερα αμειβόμενες και

γενικότερα αναβαθμίζει την αγορά εργασίας. Επίσης, δημιουργούνται οι συνθήκες για τον σχεδιασμό και την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων και σύγχρονων υπηρεσιών.

### 3.2.4 Εξειδίκευση και εφαρμογή της πρότασης

Αν ο μικτός μισθός ενός εργαζομένου είναι €1.000, τότε το μη μισθολογικό κόστος για μια επιχείρηση ανέρχεται σε €223 (Πίνακας 3.1). Αντίστοιχα, το καθαρό εισόδημα του εργαζομένου υπολογίζεται σε €820 μηνιαίως, λόγω των ασφαλιστικών εισφορών που επιβαρύνουν τον εργαζόμενο και των φόρων εισοδήματος, που ανέρχονται σε €139 και €41 αντίστοιχα.

Αρχικά, εκτιμώνται οι επιδράσεις από την απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού που επιφέρει μια αύξηση του μισθού του εργαζομένου κατά €100. Με βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, η αύξηση του μικτού μισθού κατά €100 θα επιφέρει ένα επιπλέον μη μισθολογικό κόστος στην επιχείρηση €22, ενώ η αύξηση του καθαρού μισθού του εργαζομένου θα είναι €66.

Βάσει της πρότασης της EENE, η αύξηση του μικτού μισθού κατά €100 δεν θα επιφέρει επιπλέον μη μισθολογικό κόστος στην επιχείρηση, με την αύξηση του καθαρού μισθού του εργαζομένου να είναι €100. Δηλαδή το επιπλέον κόστος του εργοδότη ανέρχεται σε €100, και αφορά αποκλειστικά μισθολογικό κόστος, όσο και η αύξηση που λαμβάνει ο εργαζόμενος.

**Πίνακας 3.1. Απεικόνιση πρότασης – Μηδενικό μη μισθολογικό κόστος επί της αύξησης του μισθού**

	Ισχύον θεσμικό πλαίσιο		Προτεινόμενη παρέμβαση
<b>Εργοδοτικό κόστος</b>	<b>1.223</b>	<b>1.345</b>	<b>1.323</b>
Εργοδοτικές εισφορές	223	245	223
<b>Μικτός μισθός</b>	<b>1.000</b>	<b>1.100</b>	<b>1.100</b>
Ασφαλιστικές εισφορές	139	153	139
Φόρος εισοδήματος	41	61	41
<b>Καθαρό εισόδημα</b>	<b>820</b>	<b>886</b>	<b>920</b>

Πηγή: AfterTax.gr. Ανάλυση IOBE

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι εφόσον η αναβάθμιση δεξιοτήτων υλοποιείται λόγω της παροχής του νέου κινήτρου και δεν θα πραγματοποιούταν αλλιώς, δεν θα υπάρχει κάποια δημοσιονομική επίδραση. Στην περίπτωση, ωστόσο, όπου η αναβάθμιση δεξιοτήτων και η απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού θα γινόταν και χωρίς το νέο κίνητρο, το όφελος για τον εργοδότη θα διαμορφωνόταν σε €22 (€245-€223), για τον εργαζόμενο σε €34 (€920-€886), ενώ θα υπήρχε και μια δημοσιονομική απώλεια €56 (€22+€34).

### 3.2.5 Άμεσες οικονομικές επιδράσεις

Στην παρούσα υποενότητα επιχειρείται η αποτίμηση των άμεσων οικονομικών επιδράσεων από την εφαρμογή της πρότασης αρχικά στις επιχειρήσεις του τομέα της Μεταποίησης, στη συνέχεια στο σύνολο των επιχειρήσεων της χώρας, ενώ στο τέλος εκτιμώνται οι άμεσες επιδράσεις από την υλοποίηση του μέτρου σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, καθώς και η άνοδος των εσόδων των επιχειρήσεων του κλάδου υπηρεσιών εκπαίδευσης εκτιμάται ότι επιφέρουν πολλαπλασιαστές επιδράσεις στην οικονομία, οι οποίες εκτιμώνται στο επόμενο κεφάλαιο της μελέτης.

#### *Άμεσες επιδράσεις στον τομέα της Μεταποίησης<sup>6</sup>*

Το 2022, το ποσοστό των μεταποιητικών επιχειρήσεων που συμμετείχε σε προγράμματα αναβάθμισης ψηφιακών δεξιοτήτων των απασχολούμενων στην Ελλάδα ανήλθε σε 9,0% (ή 5.167 επιχειρήσεις) έναντι 10,8% κατά μέσο όρο στις χώρες της ΕΕ27. Γίνεται η υπόθεση ότι η προτεινόμενη παρέμβαση θα δημιουργήσει κίνητρα για ενίσχυση της συμμετοχής των μεταποιητικών επιχειρήσεων σε προγράμματα αναβάθμισης ανθρώπινου δυναμικού, σε ποσοστό όμοιο με αυτό του μέσου όρου της ΕΕ27. Επομένως, για την ανάλυση και την αποτίμηση των άμεσων επιδράσεων της προτεινόμενης παρέμβασης υποθέτουμε ότι η παροχή κινήτρων για ψηφιακή αναβάθμιση θα έχει ως αποτέλεσμα 6.201 μεταποιητικές επιχειρήσεις ή το 10,8% του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων θα συμμετάσχει σε προγράμματα αναβάθμισης ψηφιακών δεξιοτήτων εργαζομένων από 9% (ή 5.167 επιχειρήσεις) που ίσχυε το 2022.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat, ο μέσος αριθμός απασχολούμενων ανά μεταποιητική επιχείρηση ανήλθε σε 5,6 άτομα το 2022. Επομένως, εκτιμάται ότι οι 5.167 επιχειρήσεις που αναβαθμίζουν τις δεξιότητες του προσωπικού τους απασχολούν 28.907 άτομα, ενώ στις 1.033 επιπλέον επιχειρήσεις που θα αξιοποιήσουν το νέο μέτρο καταγράφονται 5.781 απασχολούμενοι.

Η απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού από τον εργαζόμενο υπολογίζεται ότι θα επιφέρει μια αύξηση του μισθού του μηνιαίως από €100 έως €350. Επιπλέον, το ποσοστό συμμετοχής απασχολούμενων σε προγράμματα επιμόρφωσης, λόγω της παροχής κινήτρου αναμένεται να ενισχυθεί και να διαμορφωθεί από 5% έως και 25% τόσο για τις 5.167 επιχειρήσεις που ήδη παρείχαν κατάρτιση στους εργαζομένους τους, όσο και για τις επιπλέον 1.033

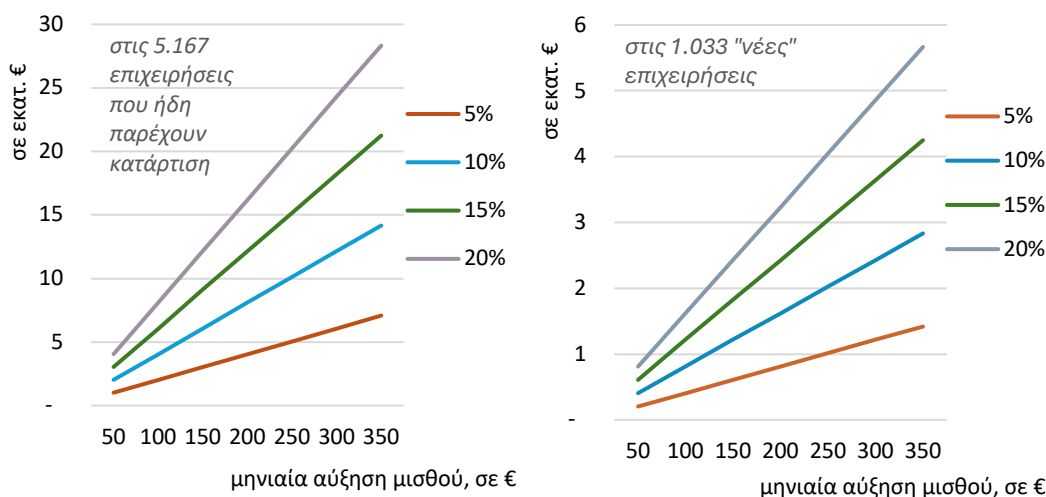
<sup>6</sup> Ανάλυση IOBE βάσει των στοιχείων Structural Business Statistics 2022, Eurostat



επιχειρήσεις που θα παρέχουν κατάρτιση ψηφιακών δεξιοτήτων με πιστοποίηση λόγω της παροχής των κινήτρων (Διάγραμμα 3.4).

Ενδεικτικά, στην πλήρη εφαρμογή της πρότασης, αν το ποσοστό συμμετοχής των απασχολούμενων είναι 10% και η μηνιαία αύξηση του μισθού είναι €100, τότε από τις 5.167 επιχειρήσεις, θα αποκτήσουν ψηφιακό πιστοποιητικό 2.891 εργαζόμενοι και το ετήσιο εισόδημα τους να ενισχυθεί κατά €1.400. Η συνολική αύξηση του ετήσιου διαθέσιμου εισοδήματος θα ανέλθει σε €4,05 εκατ. Ομοίως, αν από τις 1.033 επιχειρήσεις το ποσοστό συμμετοχής των εργαζομένων είναι 10% τότε 578 απασχολούμενοι θα αποκτήσουν ψηφιακό πιστοποιητικό και το ετήσιο εισόδημα τους θα αυξηθεί κατά €1.400. Η συνολική αύξηση του ετήσιου διαθέσιμου εισοδήματος θα ανέλθει σε €809 χιλ.

**Διάγραμμα 3.4. Συνολική αύξηση μισθών από την απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού ανά % συμμετοχής εργαζομένων**



#### Ανάλυση IOBE

Συνολικά, ο αριθμός των εργαζομένων που θα αποκτήσει ψηφιακό πιστοποιητικό εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 3.469 άτομα με μέση μηνιαία αύξηση μισθού €100. Αυτό εκτιμάται ότι θα έχει ως άμεσο αποτέλεσμα την ενίσχυση του ετήσιου εισοδήματος κατά περίπου €4,85 εκατ. (Πίνακας 3.2.)

Στη συνέχεια εκτιμώνται οι άμεσες επιδράσεις της συμμετοχής των εργαζομένων σε προγράμματα αναβάθμισης και απόκτησης ψηφιακών δεξιοτήτων στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης. Η παροχή κινήτρων για ψηφιακή αναβάθμιση των απασχολούμενων στις μεταποιητικές επιχειρήσεις αναμένεται να τονώσει τη συμμετοχή των απασχολούμενων στις επιχειρήσεις που παρείχαν ήδη ψηφιακή πιστοποίηση. Για τη

συμμετοχή των εργαζομένων σε προγράμματα ψηφιακών δεξιοτήτων η επιχείρηση καταβάλλει το κόστος συμμετοχής των εργαζομένων.

**Πίνακας 3.2. Άμεση επίδραση από την εφαρμογή της πρότασης στον τομέα Μεταποίησης στο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών**

Επιχειρήσεις	Απασχολούμενοι	Προγράμματα απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού			
		Ποσοστό συμμετοχής εργαζομένων	Απασχολούμενοι	Αύξηση μηνιαίου μισθού	Ετήσια αύξηση εισοδήματος (επί 14)
5.167	28.907	10%	2.891	€100	€4,05 εκατ.
1.035	5.781	10%	578	€100	€809 χιλ.
<b>Σύνολο</b>	<b>34.688</b>	<b>10%</b>	<b>3.469</b>	<b>€100</b>	<b>€4,85 εκατ.</b>

Ανάλυση IOBE βάσει των στοιχείων Structural Business Statistics 2022, Eurostat

Υποθέτοντας ότι η συμμετοχή απασχολούμενου σε προγράμματα απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού κοστίζει για την επιχείρηση €500 ανά απασχολούμενο, και συνολικά οι εκπαιδευόμενοι-απασχολούμενοι ανέρχονται σε 3.469, τότε η απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού θα επιφέρει μια μέση ετήσια αύξηση στα έσοδα των επιχειρήσεων του κλάδου υπηρεσιών εκπαίδευσης της τάξης των €1,73 εκατ. ( $€500 \times 3.469$ ).

**Πίνακας 3.3. Άμεση επίδραση στα έσοδα επιχειρήσεων του Κλάδου Υπηρεσιών Εκπαίδευσης**

Επιχειρήσεις	Απασχολούμενοι σε προγράμματα απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού	Κόστος συμμετοχής εργαζομένου σε προγράμματα	Ετήσια αύξηση εισοδήματος (επί 14)
5.167	2.891	€500	€867.150
1.035	578	€500	€173.400
<b>Σύνολο</b>	<b>3.469</b>	<b>€500</b>	<b>€1,04 εκατ.</b>

Ανάλυση IOBE βάσει των στοιχείων Structural Business Statistics 2022, Eurostat

#### *Άμεσες επιδράσεις στο σύνολο των επιχειρήσεων της οικονομίας<sup>7</sup>*

Το 2022 το 9,1% του συνόλου των επιχειρήσεων (ή 83,5 χιλ. επιχειρήσεις) εγχωρίως υλοποίησαν προγράμματα ψηφιακής επιμόρφωσης των απασχολούμενων τους έναντι 11,2% κατά μέσο όρο στην ΕΕ27. Ακολουθώντας την ίδια προσέγγιση με αυτή του τομέα της μεταποίησης, υποθέτουμε ότι η παροχή του νέου κινήτρου θα επιφέρει μια αύξηση στο ποσοστό των επιχειρήσεων που προχωρούν σε αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού τους

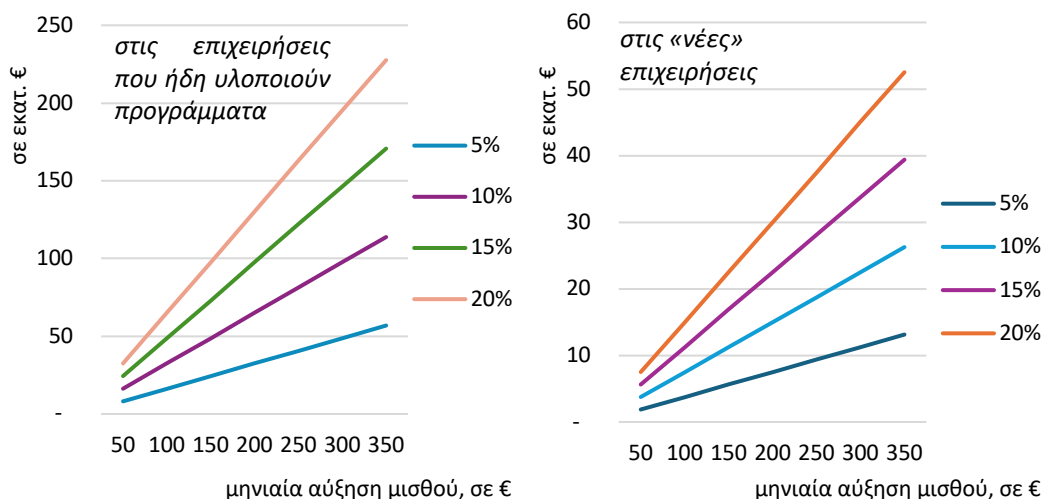
<sup>7</sup> Ανάλυση IOBE βάσει των στοιχείων Structural Business Statistics 2022, Eurostat

εγκωρίως σε 11,2% (102,8 χιλ. επιχειρήσεις), όσο και στην ΕΕ27. Επομένως, υπολογίζονται άμεσες επιδράσεις σε 83,5 χιλ. επιχειρήσεις που ήδη υλοποιούν προγράμματα ψηφιακής αναμόρφωσης, καθώς και σε 19,3 χιλ. επιχειρήσεις που θα υλοποιήσουν πρόγραμμα λόγω της θέσπισης του νέου μέτρου.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat, ο μέσος αριθμός απασχολούμενων ανά επιχείρηση ανήλθε σε 2,8 άτομα το 2022. Επομένως, υπολογίζεται ότι στις επιχειρήσεις που υλοποιούσαν προγράμματα αναβάθμισης ψηφιακών δεξιοτήτων εργαζομένων απασχολούνται συνολικά 232.247 άτομα, ενώ στις επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν σε προγράμματα αναβάθμισης ή απόκτησης ψηφιακών δεξιοτήτων για πρώτη φορά απασχολούνται συνολικά 53.595 άτομα.

Ακολουθώντας τις ίδιες παραδοχές, ότι η απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού θα επιφέρει μια μηνιαία αύξηση του μισθού του εργαζομένου από €100 έως €350, και ότι το ποσοστό συμμετοχής απασχολούμενων σε προγράμματα επιμόρφωσης, θα διαμορφωθεί από 5% έως 25%, προκύπτει ως αποτέλεσμα σημαντική αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος από την εφαρμογή του μέτρου στο σύνολο των επιχειρήσεων (Διάγραμμα 3.5)

**Διάγραμμα 3.5. Συνολική αύξηση μισθών από την απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού ανά % συμμετοχής εργαζομένων**



#### Ανάλυση IOBE

Με βάση τις υποθέσεις της ανάλυσης, ο αριθμός των εργαζομένων που θα αποκτήσει ψηφιακό πιστοποιητικό εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 28.584 άτομα. Με μέση μηνιαία αύξηση μισθού €100, εκτιμάται ότι το ετήσιο εισόδημα θα ενισχυθεί άμεσα κατά περίπου €40 εκατ. (Πίνακας 3.4).

Στη συνέχεια εκτιμώνται οι άμεσες επιδράσεις της συμμετοχής των εργαζομένων σε προγράμματα αναβάθμισης και απόκτησης ψηφιακών δεξιοτήτων στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης. Η συμμετοχή απασχολούμενου σε προγράμματα απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού εκτιμάται ότι κοστίζει για την επιχείρηση κατά μέσο όρο €500 ανά απασχολούμενο, ενώ ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων που συμμετέχουν σε προγράμματα ανέρχεται σε 28.585. Επομένως, η απόκτηση ψηφιακού πιστοποιητικού θα επιφέρει μια μέση ετήσια αύξηση στα έσοδα των επιχειρήσεων του κλάδου Υπηρεσιών εκπαίδευσης της τάξης των €14,3 εκατ. (Πίνακας 3.5).

#### Πίνακας 3.4. Άμεση επίδραση στο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών

Επιχειρήσεις	Απασχολούμενοι	Προγράμματα απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού			
		Ποσοστό συμμετοχής εργαζομένων	Απασχολούμενοι	Αύξηση μηνιαίου μισθού	Ετήσια αύξηση εισοδήματος (επί 14)
83.487	232.247	10%	23.225	€100	€32,5 εκατ.
19.266	53.595	10%	5.360	€100	€7,5 εκατ.
<b>Σύνολο</b>	<b>285.842</b>	<b>210%</b>	<b>28.584</b>	<b>€100</b>	<b>€40 εκατ.</b>

Ανάλυση IOBE βάσει των στοιχείων Structural Business Statistics 2022, Eurostat

#### Πίνακας 3.5. Άμεση επίδραση στα έσοδα επιχειρήσεων του Κλάδου Υπηρεσιών Εκπαίδευσης

Επιχειρήσεις	Απασχολούμενοι σε προγράμματα απόκτησης ψηφιακού πιστοποιητικού	Κόστος συμμετοχής εργαζομένου σε προγράμματα	Ετήσια αύξηση εισοδήματος (επί 14)
83.487	23.225	€500	€11,6 εκατ.
19.266	5.360	€500	€2,7 εκατ.
<b>Σύνολο</b>	<b>28.585</b>	<b>€500</b>	<b>€14,3 εκατ.</b>

Ανάλυση IOBE βάσει των στοιχείων Structural Business Statistics 2022, Eurostat

*Άμεσες επιδράσεις από την εφαρμογή του μέτρου σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα στο σύνολο των επιχειρήσεων*

Στην παρούσα υποενοότητα επιχειρείται η αποτίμηση των άμεσων επιδράσεων της εφαρμογής του μέτρου στο σύνολο των επιχειρήσεων σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα.

Για την εκτίμηση αυτών γίνονται οι παρακάτω παραδοχές:

- Ισχύς του προτεινόμενου μέτρου για τα επόμενα 5 έτη.

- Συνολικά, με την παροχή κινήτρου ο αριθμός των επιχειρήσεων στο σύνολο της οικονομίας που παρέχει ψηφιακή πιστοποίηση ανέρχεται σε 102.753 (ή 11,2% του συνόλου των επιχειρήσεων), με συνολικό αριθμό απασχολούμενων 285.842 άτομα (μέσος αριθμός απασχολούμενων ανά επιχείρηση 2,8).
- Το 1ο έτος εφαρμογής του μέτρου το ποσοστό συμμετοχής των απασχολούμενων σε προγράμματα ψηφιακής πιστοποίησης ανέρχεται σε 10%
- Ετήσια μείωση του ποσοστού συμμετοχής των εργαζομένων σε προγράμματα επιμόρφωσης τα τρία πρώτα έτη, ενώ έκτοτε παραμένει σταθερό στο 6%
- Μηνιαία αύξηση μισθού €100 ανά εργαζόμενο με ψηφιακή πιστοποίηση
- Κόστος προγράμματος για την απόκτηση ψηφιακής πιστοποίησης σε €500

Συνολικά, στην πενταετία η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος υπολογίστηκε σε €1,55 δισεκ., ενώ η αύξηση των εσόδων στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης υπολογίστηκε σε €94,3 εκατ. (Πίνακας 3.6).

**Πίνακας 3.6. Άμεσες επιδράσεις από την εφαρμογή του μέτρου σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα στο σύνολο των επιχειρήσεων**

Έτος	Ποσοστό συμμετοχής απασχολούμενων σε προγράμματα	Απασχολούμενοι	Αύξηση διαθέσιμου εισοδήματος (σε εκατ. €)	Αύξηση εσόδων επιχειρήσεων με εκπαιδευτικά προγράμματα (σε εκατ. €)
1ο έτος	10%	28.584	40,0	14,3
2ο έτος	8%	22.867	72,0	11,4
3ο έτος	6%	17.151	96,0	8,6
4ο έτος	6%	17.151	120,1	8,6
5ο έτος	6%	17.151	144,1	8,6
6ο έτος	6%	17.151	168,1	8,6
7ο έτος	6%	17.151	192,1	8,6
8ο έτος	6%	17.151	216,1	8,6
9ο έτος	6%	17.151	240,1	8,6
<b>Σύνολο 10ετίας</b>		<b>188.656</b>	<b>1.552,7</b>	<b>94,3</b>

Ανάλυση IOBE βάσει των στοιχείων Structural Business Statistics 2022, Eurostat

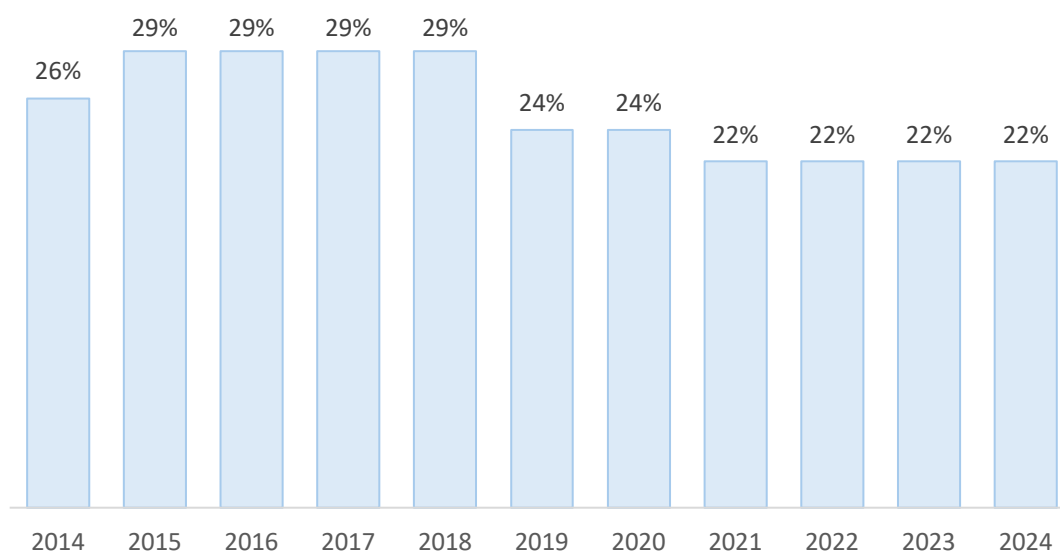
### 3.3 Μειωμένη φορολόγηση ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων

Το εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται από το σύνολο των εσόδων από τις επιχειρηματικές συναλλαγές του φορολογούμενου, μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών, των αποσβέσεων και των τόκων. Το φορολογητέο εισόδημα, δηλαδή τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και

οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία φορολογείται με ενιαίο φορολογικό συντελεστή 22%.<sup>8</sup>

Την τελευταία τετραετία, ο φορολογικός συντελεστής των κερδών των επιχειρήσεων στην Ελλάδα παρέμεινε σταθερός, στο 22% από 24% τη διετία 2019-2020 (Διάγραμμα 3.6). Την περίοδο 2015-2018 ο φορολογικός συντελεστής για νομικά πρόσωπα – νομικές οντότητες είχε αυξηθεί σε 29% από 26% το 2014.<sup>9</sup>

### Διάγραμμα 3.6. Εξέλιξη φορολογικού συντελεστή επί των κερδών των επιχειρήσεων, Ελλάδα



Πηγή: Ν 4172/2013, κωδικοποιημένος με τον 5107/2024

Σε σύγκριση με τις χώρες της ΕΕ27, ο εγχώριος φορολογικός συντελεστής των επιχειρήσεων εντοπίζεται σε ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ το 2024 (21,2%), όταν ο φορολογικός συντελεστής κατά μέσο όρο στην ΕΖ20 διαμορφώνεται σε 23% (Διάγραμμα 3.7). Οι υψηλότεροι φορολογικοί συντελεστές εντοπίζονται στη Μάλτα και τη Γερμανία, 35% και 30%, αντίστοιχα. Η φορολόγηση των κερδών των επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι σχεδόν διπλάσια σε σχέση με τη Βουλγαρία (10%) και την Κύπρο (12,5%), γεγονός που δημιουργεί συγκριτικό μειονέκτημα για την εγχώρια επιχειρηματικότητα.

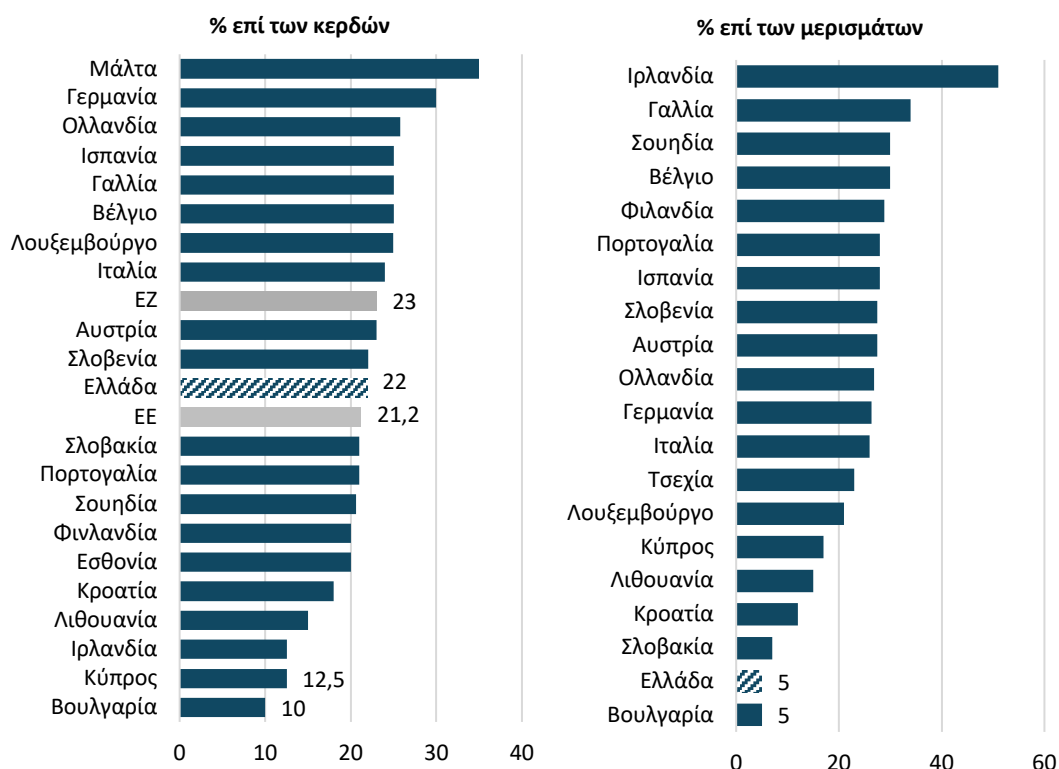
Τα συστήματα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων πολλών χωρών φορολογούν εκτός από τα κέρδη κεφαλαίου και τα μερίσματα, καθώς θεωρούνται εισόδημα από κεφάλαιο. Το 2019 ο φόρος μερισμάτων στην Ελλάδα μειώθηκε από 10% σε 5%, ενώ έκτοτε παρέμεινε αμετάβλητος, κατατάσσοντας τη χώρα μαζί με τη Βουλγαρία στη χαμηλότερη θέση

<sup>8</sup> Νόμος 4172/2013, Ν 4172/2013, κωδικοποιημένος με τον 5107/2024

<sup>9</sup> Νόμος 4334/2015

μεταξύ των χωρών της ΕΕ27.<sup>10</sup> Στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, ο συντελεστής φορολογίας μερισμάτων στην Κύπρο ανέρχεται σε 17% έναντι 12,5% του φορολογικού συντελεστή κερδών. Ο υψηλότερος συντελεστής φορολόγησης μερισμάτων εντοπίζεται στην Ιρλανδία 51% έναντι φορολογικού συντελεστή κερδών 12,5%. Επομένως, στην Ελλάδα ο φορολογικός συντελεστής επί των κερδών εντοπίζεται σε ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα από τον μέσο όρο της ΕΕ27, ενώ ο φορολογικός συντελεστής επί των μερισμάτων είναι σε χαμηλά επίπεδα εγχωρίως.

**Διάγραμμα 3.7. Φορολογικός συντελεστής επιχειρήσεων σε χώρες της Ευρώπης\*, 2024**



Πηγή: Taxheaven. \* Σημ: βάσει των διαθέσιμων στοιχείων

### 3.3.1 Παρουσίαση της πρότασης της E.EN.E

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζεται η πρόταση της EENE αναφορικά με τη φορολόγηση των ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων. Σύμφωνα με την προτεινόμενη μεταρρύθμιση, εάν τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων είναι μεγαλύτερα από τον μέσο όρο της τελευταίας τριετίας, προσαυξημένα με το ποσοστό αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ, προτείνεται η επιπλέον διαφορά να φορολογείται αυτοτελώς με συντελεστή 10% αντί για 22%. Επομένως, το ποσό που αυτοτελώς φορολογείται δεν μπορεί

<sup>10</sup> Νόμος 4646/2019

να υπερβαίνει τη διαφορά κερδών της χρήσης συγκρινόμενα με τα κέρδη της προηγούμενης φορολογικής περιόδου προσαυξημένα με το προβλεπόμενο ποσοστό αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ.

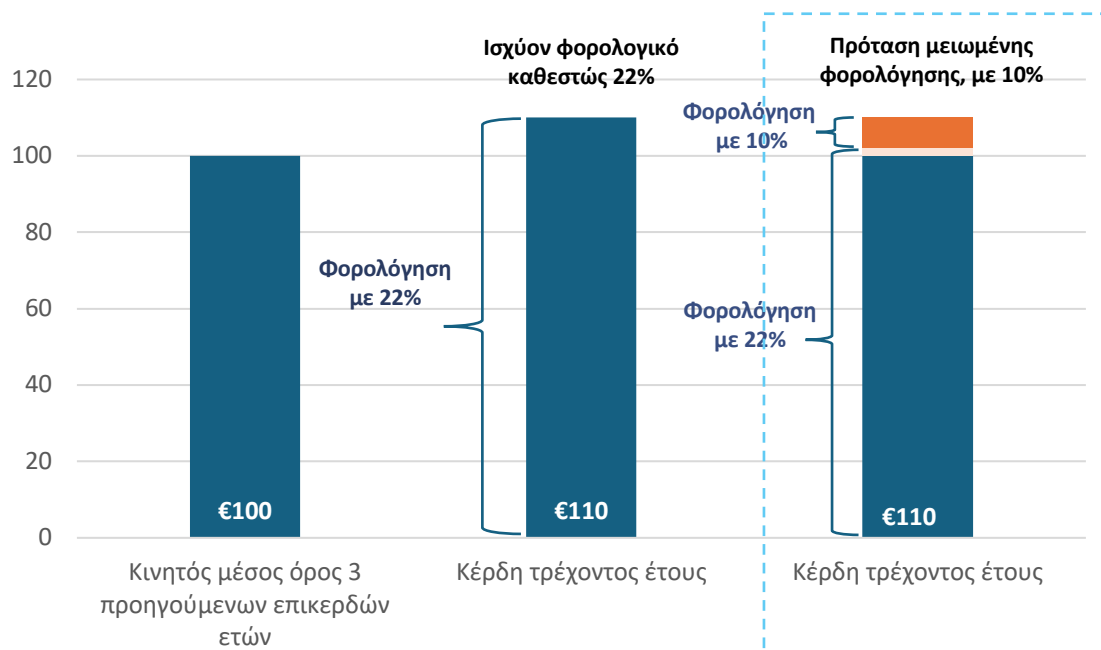
### Πλαίσιο 3.1. Διεθνής εμπειρία οριακής φορολόγησης

Ρουμανία: Από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως το τέλος του 2025, χορηγούνται φορολογικές μειώσεις για τις νομικές οντότητες που αυξάνουν τα ίδια κεφάλαιά τους. Οι επιχειρήσεις επωφελούνται από μειώσεις του ετήσιου εταιρικού φόρου εισοδήματος από 5% έως και 10% για ετήσιες αυξήσεις των προσαρμοσμένων ιδίων κεφαλαίων μεταξύ 5% και 25%.<sup>1</sup>

Γερμανία: Φορολογικές ελαφρύνσεις στις επιχειρήσεις για την τόνωση της απασχόλησης, τη βελτίωση της παραγωγικότητας και την ενίσχυση της οικονομική ανάπτυξης.<sup>1</sup>

Για παράδειγμα, εάν μια επιχείρηση είχε ως μέσο όρο των προηγούμενων τριών επικερδών ετών κέρδη €100, σύμφωνα με το ισχύον φορολογικό πλαίσιο, αν τα κέρδη της επιχείρησης την τρέχουσα χρονιά ανέλθουν σε €110, τότε ο φόρος που καλείται να καταβάλλει η επιχείρηση, με φορολογικό συντελεστή 22% είναι  $€110 * 22\% = €24,2$  (Διάγραμμα 3.8).

### Διάγραμμα 3.8. Απεικόνιση της πρότασης - Μειωμένη φορολόγηση ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων



#### Ανάλυση IOBE

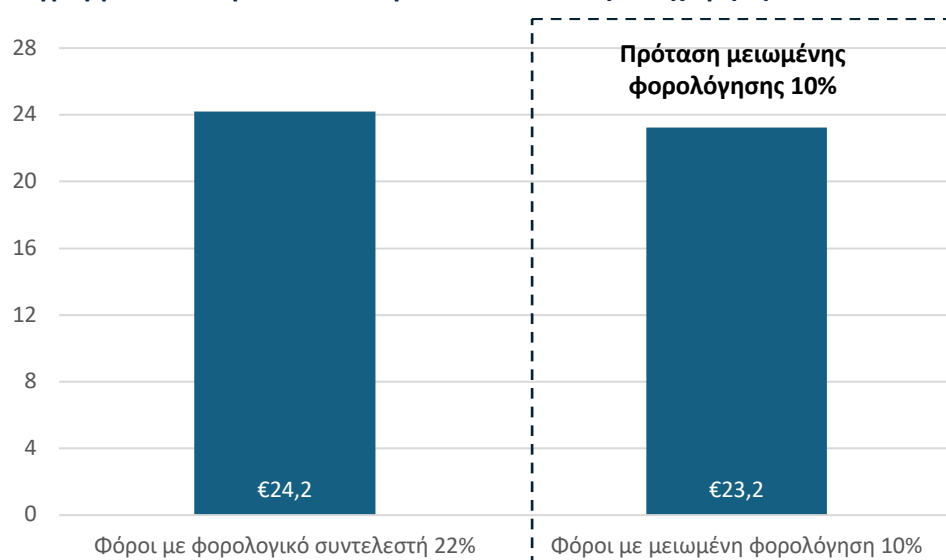
Με την εφαρμογή της πρότασης το πρώτο έτος, και λαμβάνοντας υπόψη τον μέσο όρο των προηγούμενων τριών επικερδών ετών (€100), καθώς και τον ρυθμό ανάπτυξης του ονομαστικού ΑΕΠ (π.χ. 2%), η επιχείρηση θα καταβάλλει φόρο, με φορολογικό συντελεστή



22%, €22,4 (ή  $€102 \cdot 22\%$ ) που αντιστοιχεί στον μέσο όρο των κερδών των 3 προηγούμενων ετών, προσαυξημένα με τον ρυθμό ανάπτυξης του ονομαστικού ΑΕΠ. Το υπόλοιπο των κερδών €8 θα φορολογηθούν με 10%, δηλαδή ο φόρος που αντιστοιχεί σε επιπλέον κέρδη θα είναι €0,8 (ή  $€8 \cdot 10\%$ ).

Συνεπώς, ο συνολικός φόρος που θα καταβληθεί από την επιχείρηση θα είναι €23,2 (Διάγραμμα 3.9). Δηλαδή μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 10%, το πρώτο έτος της εφαρμογής της μειωμένης φορολόγησης καταβάλλει φόρο 21,1% ( $€23,2/€110$ ) επί των κερδών έναντι 22% με βάση το ισχύον φορολογικό καθεστώς. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται μια φορολογική «έκπτωση» 0,9 π.μ. ή περίπου 4% λιγότερος φόρος.

**Διάγραμμα 3.9. Φόροι που καταβάλλονται από την επιχείρηση**



Ανάλυση IOBE

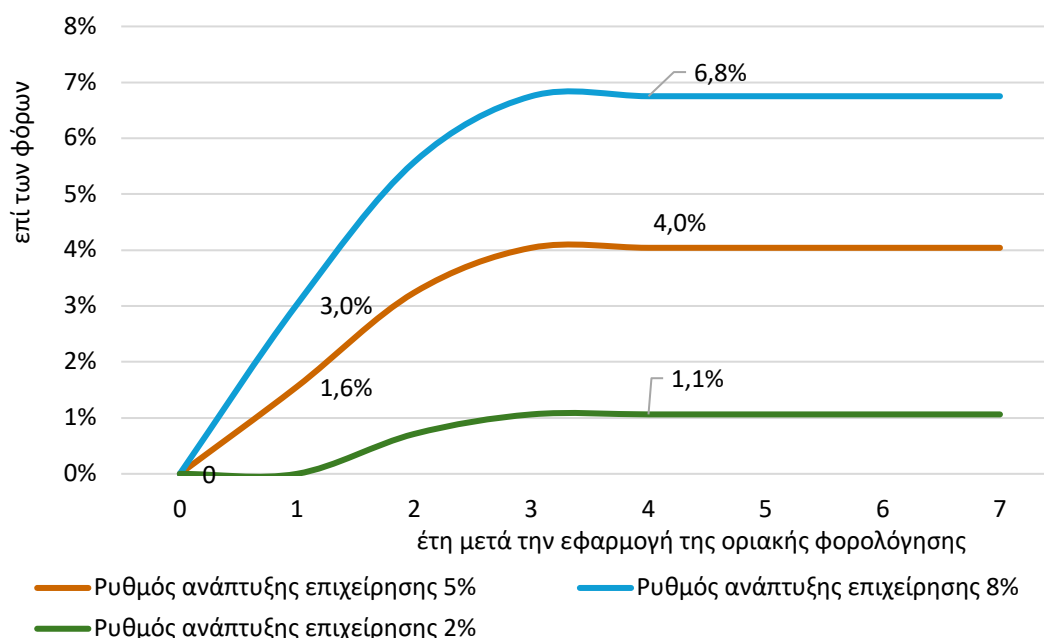
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η εκτίμηση των αποτελεσμάτων που επιφέρει η εφαρμογή της μειωμένης φορολόγησης για διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης της επιχείρησης. Προκειμένου να υπολογιστούν τα οφέλη του προτεινόμενου μέτρου ακολουθούνται οι εξής παραδοχές:

- Φορολογικός συντελεστής 22%.
- Μειωμένη φορολόγηση 10%.
- Ρυθμός μεταβολής ονομαστικού ΑΕΠ 2%

Ακολουθώντας την ίδια μεθοδολογία και προσέγγιση όπως παραπάνω, προκύπτει ότι για την επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 5%, η μείωση των φόρων με την εφαρμογή της πρότασης ανέρχεται σε 1,6 ποσοστιαίες μονάδες το πρώτο έτος, ενώ για μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 10%, η φορολογική έκπτωση διαμορφώνεται σε 4 ποσοστιαίες μονάδες κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της πρότασης (Διάγραμμα 3.10).

Μετά το 4<sup>ο</sup> έτος εφαρμογής του προτεινόμενου μέτρου, η μειωμένη οριακή φορολόγηση επιφέρει στις επιχειρήσεις μια μόνιμη έκπτωση στους φόρους ανάλογα με τον ρυθμό ανάπτυξης της συγκριτικά με το ισχύον φορολογικό πλαίσιο όπου τα κέρδη φορολογούνται με συντελεστή 22%. Ενδεικτικά, η φορολογική εξοικονόμηση ως ποσοστό των φόρων για μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 10% ανέρχεται σε 8,4 π.μ., ενώ σε μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 5% η φορολογική εξοικονόμηση διαμορφώνεται σε 4 π.μ. Η μειωμένη φορολόγηση παρέχει στην επιχείρηση με προοπτικές ανάπτυξης φορολογική εξοικονόμηση επί των επιπλέον κερδών της, και όσο υψηλότερη είναι η κερδοφορία τόσο μεγαλύτερη η φορολογική έκπτωση.

**Διάγραμμα 3.10. Φορολογικό όφελος (φορολογική έκπτωση), λόγω εφαρμογής μειωμένης φορολόγησης 10%**



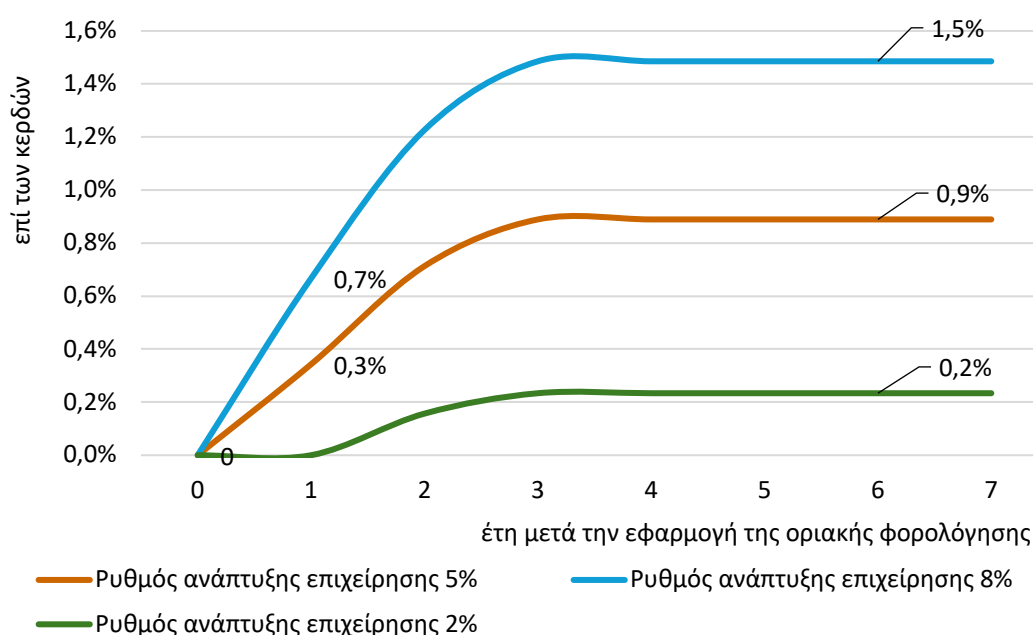
#### Ανάλυση IOBE

Αντίστοιχα, απεικονίζοντας τη φορολογική έκπτωση ως ποσοστό επί των κερδών προκύπτει ο νέος «μειωμένος» φορολογικός συντελεστής των επιχειρήσεων που καταγράφουν κέρδη. Για μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 10% ο νέος μειωμένος φορολογικός συντελεστής είναι 21,1% το πρώτο έτος εφαρμογής της πρότασης, ενώ για μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 5% ο φορολογικός συντελεστής διαμορφώνεται σε 21,7% (Διάγραμμα 3.11). Μετά τα 4 έτη εφαρμογής του προτεινόμενου μέτρου, η μειωμένη φορολόγηση έχει ως αποτέλεσμα μόνιμο μειωμένο φορολογικό συντελεστή για την επιχείρηση ανάλογα με το ρυθμό ανάπτυξής της. Ενδεικτικά, για μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 10% τότε ο φορολογικός συντελεστής μετά τα 4 έτη διαμορφώνεται σε 20,1%, ενώ για μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 5% ο φορολογικός συντελεστής μετά τα 4 έτη διαμορφώνεται σε 21,1%.

Επομένως, από το 4ο έτος και μετά οι επιχειρήσεις με προοπτικές ανάπτυξης και ανάλογα με τον ρυθμό ανάπτυξής τους επιτυγχάνουν μια σταθερή έκπτωση φόρου.

Η πρόταση για μειωμένη οριακή φορολόγηση αφορά αποκλειστικά τις επιχειρήσεις που σημειώνουν κέρδη χρόνο με το χρόνο και αναπτύσσονται. Θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως ένα είδος επιβράβευσης για την υγιή και βιώσιμη επιχειρηματικότητα που συμβάλλει στη διασφάλιση της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και στα δημόσια έσοδα, αλλά και ως κίνητρο για την αποφυγή της παραοικονομίας και για την προσέλκυση ξένων επιχειρήσεων.

### Διάγραμμα 3.11. Φορολογική έκπτωση επί των κερδών (μείωση του φορολογικού συντελεστή)



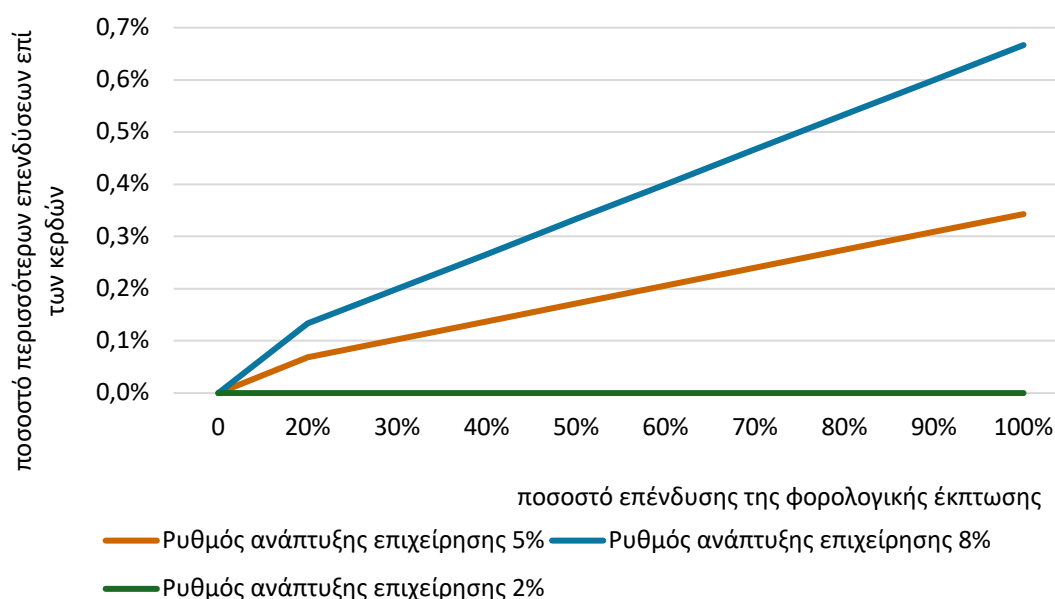
#### Ανάλυση IOBE

Η φορολογική έκπτωση λόγω της εφαρμογής της μειωμένης φορολόγησης στα επιπλέον κέρδη της επιχείρησης παρέχει βελτιωμένη ρευστότητα και κατ' επέκταση τη δυνατότητα για περισσότερες επενδύσεις. Ενδεικτικά, μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 10%, που εξοικονομεί φόρο 1,9% επί των κερδών της, ένα μέρος αυτής δύναται να το διαθέσει για την υλοποίηση περισσότερων επενδύσεων που δεν θα πραγματοποιούσε αν δεν εφαρμόζοταν η μειωμένη φορολόγηση. Αν το 50% της φορολογικής ελάφρυνσης διατεθεί σε περισσότερες επενδύσεις, τότε η επιχείρηση θα υλοποιήσει περισσότερες επενδύσεις σχεδόν 1% επί των κερδών της από ό,τι στην περίπτωση μη εφαρμογής της πρότασης (Διάγραμμα 3.12).

Επομένως, η εφαρμογή του προτεινόμενου μέτρου δημιουργεί χώρο για περισσότερες επενδύσεις, αποκλειστικά λόγω της μείωσης της φορολόγησης των αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων, που δεν θα υλοποιούταν με τις ισχύουσες συνθήκες. Το μέτρο ενδεχομένως

να αποτελεί και κίνητρο για τη δήλωση «κρυφών» εισοδημάτων, περιορίζοντας την παραοικονομία, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην υλοποίηση περισσότερων επενδύσεων. Ουσιαστικά το μέτρο οδηγεί σε μια τόνωση των επενδύσεων συνολικά, γεγονός που επιφέρει έμμεσα και άλλα οφέλη στην οικονομία, όπως ενίσχυση της απασχόλησης και τόνωση των εσόδων και συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη.

### Διάγραμμα 3.12. Νέες περισσότερες επενδύσεις το 1ο έτος εφαρμογής της οριακής φορολόγησης



Ανάλυση IOBE

#### 3.3.2 Οικονομικές επιδράσεις της πρότασης

Στην τρέχουσα υποενοότητα επιχειρείται η εκτίμηση των άμεσων επιδράσεων στις μεταποιητικές επιχειρήσεις και στα φορολογικά έσοδα από την εφαρμογή της πρότασης στις επιχειρήσεις του τομέα της Μεταποίησης.

##### *Εφαρμογή της πρότασης στις μεταποιητικές επιχειρήσεις για τα αποτελέσματα του 2023*

Αξιοποιώντας δημοσιευμένα στοιχεία ισολογισμών μεταποιητικών επιχειρήσεων εκτιμήθηκαν οι άμεσες επιδράσεις για τα αποτελέσματα του 2022. Συγκεκριμένα, σε δείγμα 2.645 μεταποιητικών επιχειρήσεων, με κέρδη την περίοδο 2019-2022 εκτιμήθηκαν η φορολογική ελάφρυνση των επιχειρήσεων, καθώς και οι μεταβολές στα φορολογικά έσοδα για το 2022, βάσει των παρακάτω παραδοχών:

- Φορολογικός συντελεστής 22%
- Μειωμένη φορολόγηση 10% για τα επιπλέον κέρδη
- Ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ 2%

Σύμφωνα με το ισχύον φορολογικό πλαίσιο οι μεταποιητικές επιχειρήσεις κατέβαλαν φόρο συνολικής αξίας σχεδόν €780 εκατ. το 2022 (Πίνακας 3.7). Με την εφαρμογή της πρότασης για μειωμένη φορολόγηση, οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις θα καταβάλλουν φόρο της τάξης των €570 εκατ. εξοικονομώντας περίπου €210 εκατ. (ή φορολογική έκπτωση 27%). Με την υπόθεση ότι το 50% της φορολογικής ελάφρυνσης θα κατευθυνόταν σε νέες επενδύσεις τότε και αποκλειστικά λόγω της πρότασης οι επιχειρήσεις θα προχωρούσαν σε περισσότερες επενδύσεις από αυτές που είχαν αρχικά προγραμματίσει, συνολικής αξίας €105 εκατ.

**Πίνακας 3.7. Εφαρμογή της πρότασης στις μεταποιητικές επιχειρήσεις**

	Ισχύον φορολογικό πλαίσιο	Εφαρμογή της πρότασης
Φορολογικά έσοδα	€779,7 εκατ.	€569,4 εκατ.
Φορολογική ελάφρυνση επιχείρησης – παράθυρο για περισσότερες επενδύσεις		€210,3 εκατ.
<b>Υπόθεση ότι επενδύεται το 50% της φορολογικής ελάφρυνσης....</b>		
Νέες επενδύσεις		€105,2 εκατ.

Πηγή: ICAP.DataPrisma. Εκτιμήσεις IOBE

Η υλοποίηση των περισσότερων επενδύσεων δημιουργεί περαιτέρω φορολογικά έσοδα αλλά και συμβάλλει στην τόνωση της οικονομίας καθώς έχει και πολλαπλασιαστικές επιδράσεις, οι οποίες εξετάζονται στο επόμενο κεφάλαιο της μελέτης.

#### *Εφαρμογή της πρότασης στο σύνολο των επιχειρήσεων*

Στη συνέχεια επιχειρείται η εκτίμηση των άμεσων επιδράσεων της εφαρμογής της πρότασης στο σύνολο των επιχειρήσεων. Προκειμένου να εκτιμηθούν οι άμεσες επιδράσεις από τη μείωση της φορολόγησης των ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων αντλήθηκαν οικονομικά στοιχεία από την ΑΑΔΕ και τους Εθνικούς λογαριασμούς για την περίοδο 2019-2023, ενώ τα τελικά αποτελέσματα βασίστηκαν σε εκτιμήσεις αναφορικά με την κερδοφορία των επιχειρήσεων της χώρας. Ακολουθήθηκε η μεθοδολογία σύγκρισης της ισχύουσας νομοθεσίας με το προτεινόμενο μέτρο οριακής φορολόγησης, όπως στην περίπτωση εφαρμογής της πρότασης στις επιχειρήσεις μεταποίησης, όπως παρουσιάστηκαν προηγουμένως.

Συγκεκριμένα, οι φόροι που καταβλήθηκαν από τις επιχειρήσεις το 2023 ανήλθαν σε €6,78 δισεκ., ενώ τα κέρδη προ φόρων και βάσει του φορολογικού συντελεστή 22%, εκτιμήθηκαν στα €30,8 δισεκ. Ο μέσος όρος των κερδών προ φόρων την περίοδο 2020-2022, υπολογίστηκε σε €16,5 δισεκ. (Πίνακας 3.8).

**Πίνακας 3.8. Φόροι επιχειρήσεων και εκτιμήσεις κερδών, 2019-2023**

	2019	2020	2021	2022	2023
Φόροι επιχειρήσεων	3.482,0	2.350,0	3.634,0	5.127,0	6.781,8
Φορολογικός συντελεστής	24%	24%	22%	22%	22%
Εκτίμηση κερδών προ φόρων	14.508	9.792	16.518	23.305	30.826
Εκτίμηση καθαρών κερδών	11.026	7.442	12.884	18.178	24.045

Πηγή: Eurostat, National accounts, Taxes on the income or profits of corporations, ΑΑΔΕ  
Εκτιμήσεις IOBE

Τα επιπλέον κέρδη το 2023 από τον μέσο όρο των 3 προηγούμενων επικερδών ετών 2020-2022 υπολογίζονται σε €14,3 δισεκ. (ή €30,8 δισεκ. – €16,5 δισεκ.). Βάσει της πρότασης φορολογητέα με 22% είναι €16,5 δισεκ. συν €330,8 εκατ., δηλαδή ο μέσος όρος των 3 προηγούμενων επικερδών ετών προσαυξημένος με τον ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ 2%, ενώ φορολογητέα με 10% είναι τα €13,9 δισεκ.

**Πίνακας 3.9. Φόροι με βάση το προτεινόμενο μέτρο**

	Μέσος όρος 2019-2022	2023	Φορολόγηση με βάση το προτεινόμενο μέτρο
Καθαρά κέρδη	€16,5 δισεκ.		
Εκτίμηση κερδών προ φόρων		€30,8 δισεκ.	
Επιπλέον κέρδη από το μ.ο. της περιόδου 2019-2022		€14,3 δισεκ.	
---Προσαυξημένα με το ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ 2%		€330,8 εκατ.	22%
---Υπόλοιπο μέρος κερδών		€13,9 δισεκ.	10%
Υπόλοιπο κερδών από το μ.ο. της περιόδου 2019-2022		€16,5 δισεκ.	22%

Ανάλυση IOBE

**Πίνακας 3.10. Εφαρμογή της πρότασης μειωμένης φορολόγησης στις ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις της οικονομίας**

	Ισχύον φορολογικό πλαίσιο	Εφαρμογή της πρότασης
Φορολογικά έσοδα	€6.781,8 εκατ.	€5.106,9 εκατ.
Φορολογική ελάφρυνση επιχειρήσεων	--	€1.674,9 εκατ.
<i>Υπόθεση ότι επενδύεται το 50% της φορολογικής ελάφρυνσης....</i>		
Νέες επενδύσεις		€837,4 εκατ.

Πηγή: Eurostat, National accounts, Taxes on the income or profits of corporations, ΑΑΔΕ  
Εκτιμήσεις IOBE

Σημ: <sup>1</sup> Φορολογικές απώλειες για το δημόσιο, λόγω μείωσης της φορολογίας των ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων.

<sup>2</sup>Επενδύσεις από τις ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις λόγω μειωμένης φορολόγησης

Ακολούθως, ο συνολικός φόρος που καλείται να καταβάλλουν οι επιχειρήσεις με εφαρμογή της πρότασης θα είναι €5,1 δισεκ. (Πίνακας 3.10). Οι επιχειρήσεις εξοικονομούν φόρο της

τάξης των €1,68 δισεκ. ή 24,7% επί των φόρων, γεγονός που τους επιτρέπει να προχωρήσουν σε περισσότερες επενδύσεις που δεν θα υλοποιούσαν αν δεν εφαρμοζόταν η πρόταση. Ακολούθως, η εφαρμογή της πρότασης επιφέρει στην οικονομία περισσότερες επενδύσεις με πολλαπλασιαστικές επιδράσεις. Ενδεικτικά, αν το 50% της φορολογικής ελάφρυνσης κατευθυνόταν σε περισσότερες επενδύσεις τότε οι επιπλέον επενδύσεις θα ανέρχονταν στα €837 εκατ.

#### *Επιδράσεις σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα*

Ιδιαίτερη σημασία ωστόσο έχει η εκτίμηση των άμεσων επιδράσεων από την εφαρμογή της πρότασης στο σύνολο των επιχειρήσεων σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Προκειμένου να εκτιμηθούν οι άμεσες επιδράσεις υλοποιήθηκαν σενάρια στο σύνολο των επιχειρήσεων, για διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, με την υπόθεση ότι το 50% της «φορολογικής ελάφρυνσης» επενδύεται από τις επιχειρήσεις. Με 5% ανάπτυξη (σε ονομαστικούς όρους), εκτιμάται ότι το μέτρο μπορεί να επιφέρει επενδύσεις της τάξης των €2,6 δισεκ. στο σύνολο της πρώτης δεκαετίας (Πίνακας 3.11).

**Πίνακας 3.11. Σενάρια περισσότερων επενδύσεων αποκλειστικά λόγω της εφαρμογής του μέτρου στο σύνολο των επιχειρήσεων, για διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης**

Έτος \ Μέσος ρυθμός ανάπτυξης επιχειρήσεων	Περισσότερες επενδύσεις (σε εκατ. €)		
	2%	5%	8%
1	583,0	638,4	693,9
2	316,6	412,6	512,0
3	38,2	158,6	288,4
4	39,0	166,6	311,5
5	39,8	174,9	336,4
6	40,6	183,7	363,3
7	41,4	192,8	392,4
8	42,2	202,5	423,8
9	43,1	212,6	457,7
10	43,9	223,2	494,3
<b>Σύνολο 10ετίας</b>	<b>1.227,8</b>	<b>2.566,0</b>	<b>4.273,7</b>

Πηγή: Eurostat, National accounts, Taxes on the income or profits of corporations, ΑΑΔΕ  
Εκτιμήσεις IOBE

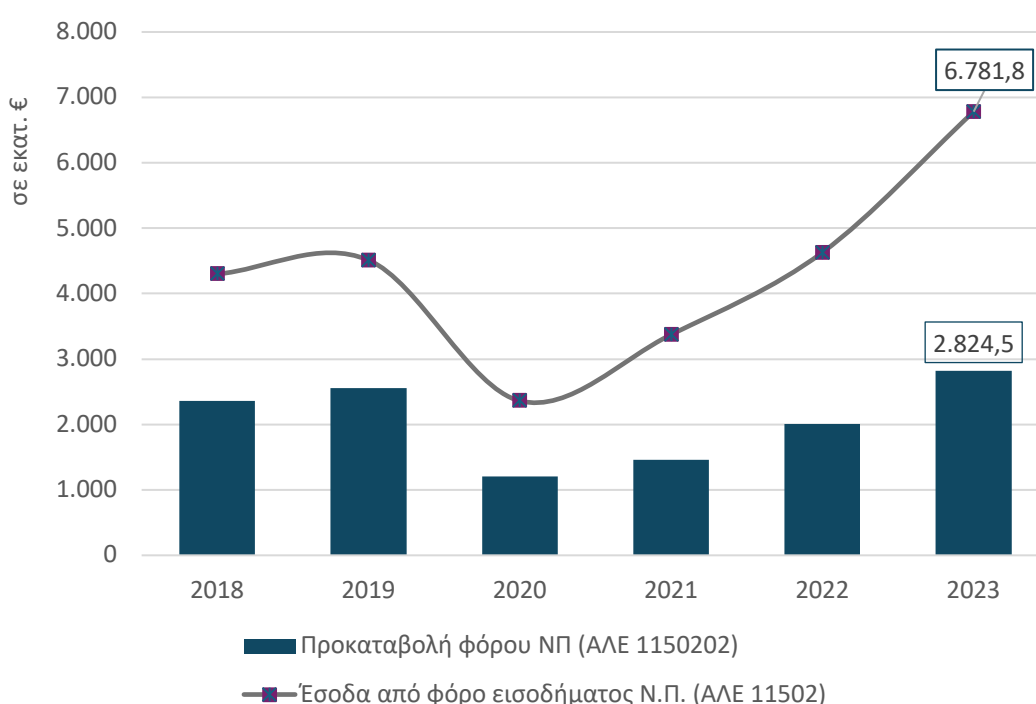
### 3.4 Κατάργηση της προκαταβολής φόρου

Στην τρέχουσα υποενοότητα εξετάζεται η πρόταση για σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου. Αρχικά, παρουσιάζεται το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Στη συνέχεια, αναλύονται πιθανές επιδράσεις που θα επιφέρει το μέτρο στις επιχειρήσεις.

### 3.4.1 Υφιστάμενο νομικό πλαίσιο

Η προκαταβολή φόρου αποτελεί μια προπληρωμή για τη φορολογία του επόμενου έτους, και καθορίζεται ως ποσοστό του φόρου που προκύπτει από την επιχειρηματική δραστηριότητα για το τρέχον φορολογικό έτος. Αναλυτικά, και σύμφωνα με τον νόμο 4172/2013 η προκαταβολή του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων από επιχειρηματική δραστηριότητα ισούται με 55% του φόρου που αναλογεί στο εισόδημα του τρέχοντος φορολογικού έτους, ενώ το ποσό αυτό μπορεί να περιοριστεί στο 50% κατά το πρώτο έτος της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

**Διάγραμμα 3.13. Έσοδα από φόρους νομικών προσώπων, 2018-2023**



Πηγή: Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

Αντίστοιχα, η προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών οντοτήτων ισούται με 80% του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα του φορολογικού έτους που έληξε, ενώ τα ποσοστά προκαταβολής φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων μειώνονται κατά 50% για τα νέα νομικά πρόσωπα κατά τα 3 πρώτα έτη από τη δήλωση της έναρξης δραστηριότητας. Η μείωση αυτή δεν εφαρμόζεται για τα νομικά πρόσωπα που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου.

Ενδεικτικά, το 2023 η προκαταβολή φόρου νομικών προσώπων ανήλθε σε €2.824 εκατ. από €2.007 εκατ. ένα έτος νωρίτερα, όταν τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων διαμορφώθηκαν σε €6.781 εκατ. το 2023 από €4.629 εάν έτος πριν (Διάγραμμα 3.13).



### 3.4.2 Παρουσίαση της πρότασης για σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου

Η προκαταβολή φόρου αποτελεί σοβαρό αντικίνητρο για τις επιχειρήσεις με έντονες προοπτικές ανάπτυξης, καθώς ουσιαστικά δημιουργεί ένα πρόσθετο φορολογικό «βάρος» στις επιχειρήσεις σε κάθε αύξηση κερδών. Ουσιαστικά η επιχείρηση που σημειώνει κέρδη και αναπτύσσεται, φορολογείται με υψηλότερο πραγματικό φορολογικό συντελεστή (effective tax rate).

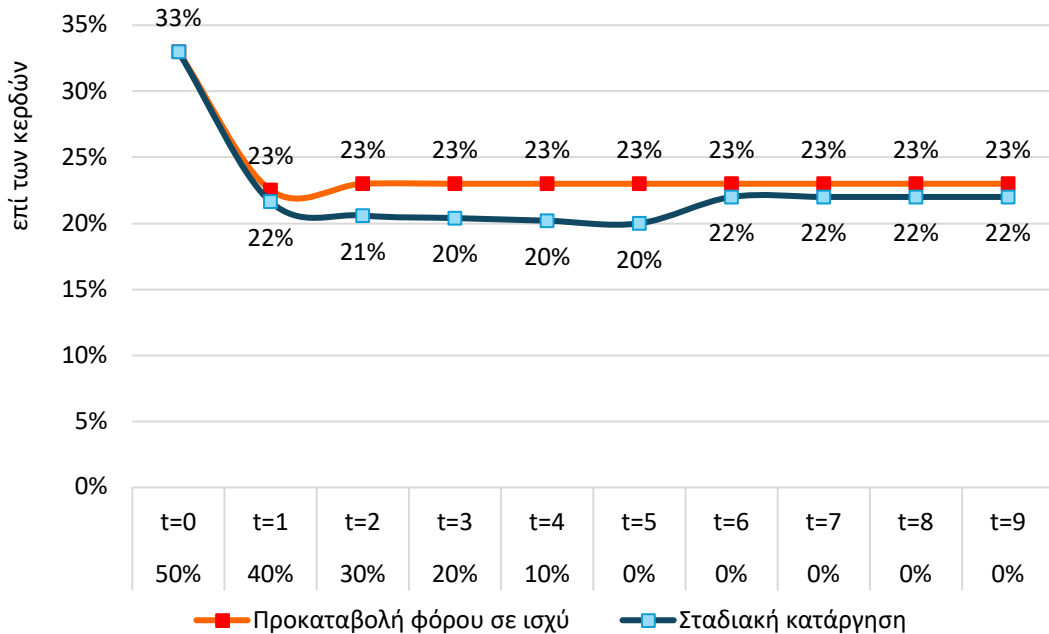
Με την κατάργηση της προκαταβολής φόρου, η επιχείρηση πληρώνει τον «πραγματικό» φόρο που της αναλογεί βάσει των κερδών του τρέχοντος έτους, χωρίς να καταβάλλει επιπλέον φόρο για τα κέρδη του επόμενου έτους. Επομένως, βελτιώνεται έτσι η ρευστότητα της επιχείρησης και δημιουργείται περισσότερος «χώρος» για περισσότερες επενδύσεις. Η κατάργηση της προκαταβολής φόρου αποτελεί κίνητρο για ταχεία ανάπτυξη των επιχειρήσεων, καθώς και για την προσέλκυση πολυεθνικών επιχειρήσεων στη χώρα.

Για παράδειγμα, κατά το πρώτο κερδοφόρο έτος λειτουργίας μιας επιχείρησης, η επιβάρυνση της προκαταβολής φόρου ανέρχεται σε 33% επί των κερδών της, καθώς η επιχείρηση καλείται να προπληρώσει επιπλέον 50% επί των κερδών της (Διάγραμμα 3.14). Τα επόμενα έτη και με την ισχύ της προκαταβολής φόρου μια επιχείρηση με ρυθμό ανάπτυξης 5% καταβάλλει φόρο ίσο με το 23% των κερδών της, δηλαδή ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής της είναι προσαυξημένος κατά μία ποσοστιαία μονάδα. Αντίθετα, για μια επιχείρηση που δεν σημειώνει ανάπτυξη, ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής παραμένει στο 22%, καθώς στη δική της περίπτωση η προκαταβολή φόρου για το επόμενο έτος συμψηφίζεται με την προκαταβολή που έχει πληρώσει το προηγούμενο έτος.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ελληνική Ένωση Επιχειρηματιών προτείνει τη σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου για την αποφυγή συνθηκών αυξημένου πραγματικού φορολογικού συντελεστή όταν μια επιχείρηση αναπτύσσεται από το ένα έτος στο άλλο. Η σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου θα ελαφρύνει φορολογικά την επιχείρηση και θα είναι πιο δίκαιο φορολογικό μέτρο, καθώς η επιχείρηση θα καλείται να πληρώσει όσο φόρο της αναλογεί βάσει του φορολογικού συντελεστή και των κερδών της.

Κατά τη σταδιακή μείωση της προκαταβολής φόρου, έστω κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες ετησίως, ο φόρος που θα καταβάλλει η επιχείρηση μειώνεται, καθώς γίνεται και εκκαθάριση με την προκαταβολή του προηγούμενου έτους, ενώ το δεύτερο έτος μετά την πλήρη κατάργηση της προκαταβολής η επιχείρηση καλείται να πληρώσει φόρο ίσο με το 22% των κερδών της όσο είναι και ο φορολογικός συντελεστής.

**Διάγραμμα 3.14. Φόρος που καταβάλλεται από την επιχείρηση\* με ρυθμό ανάπτυξης 5%, ως % των κερδών**



Ανάλυση IOBE

\*Συνολικοί φόροι οι οποίοι συμπεριλαμβάνουν τον φόρο που αναλογεί σε 22% και την προκαταβολή φόρου 50%

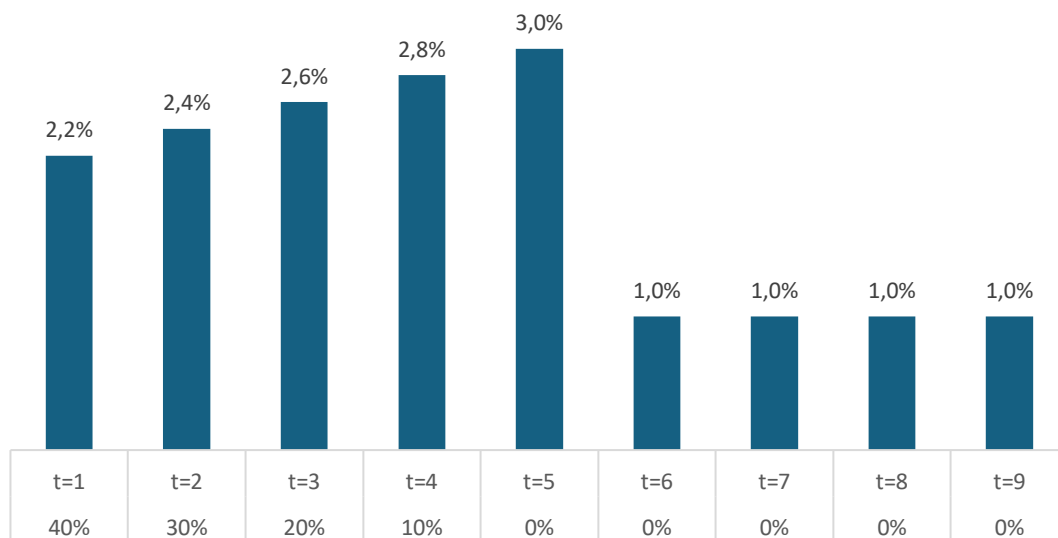
Όσο πιο ισχυρές προοπτικές ανάπτυξης έχει μια επιχείρηση, τόσο μεγαλύτερη είναι και η επιβάρυνση της προκαταβολής φόρου ως % επί των συνολικών φόρων, καθώς λειτουργεί ως «πρόστιμο» για τις επιχειρήσεις με ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης, αποθαρρύνοντας τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν.

Ακολουθώς, και ανεξαρτήτως των κερδών της επιχείρησης, το πρώτο έτος όπου η προκαταβολή φόρου θα μειωθεί σε 40%, η επιχείρηση θα έχει μια φορολογική ελάφρυνση 2,2% επί των κερδών της, την δεύτερη χρονιά θα έχει 2,4% κ.ο.κ, μέχρι και το έτος όπου θα καταργηθεί πλήρως, και το φορολογικό όφελος θα ανέλθει σε 3% επί των κερδών (Διάγραμμα 3.15). Στο έτος πλήρους κατάργησης της προκαταβολής φόρου η επιχείρηση θα πληρώσει φόρο 22% επί των κερδών της.

Υποθέτουμε ότι η ρευστότητα που θα αποκομίσει η επιχείρηση λόγω της σταδιακής κατάργησης της προκαταβολής φόρου θα κατευθυνθεί σε επενδύσεις που δεν θα πραγματοποιηθούν αν παραμείνει σε ισχύ η προκαταβολή φόρου. Ενδεικτικά, και με την υπόθεση ότι το 50% της «φορολογικής ελάφρυνσης» των επιχειρήσεων προορίζεται για νέες επενδύσεις που δεν θα υλοποιηθούν με την προκαταβολή φόρου, τότε η σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου θα οδηγήσει σε περισσότερες επενδύσεις που

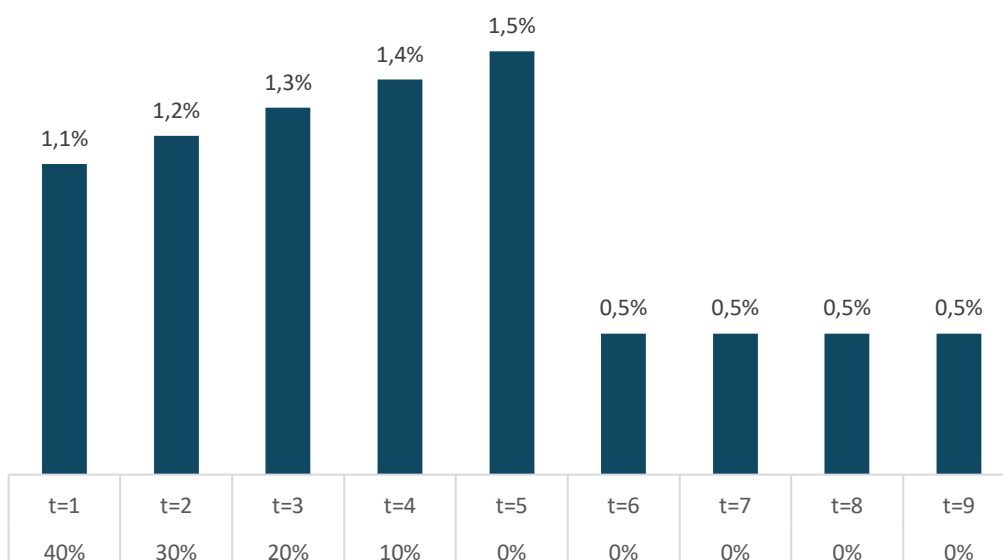
ανέρχονται σε έως 0,5% των κερδών της μετά το έκτο έτος εφαρμογής του μέτρου (Διάγραμμα 3.16).

**Διάγραμμα 3.15. Φορολογική ελάφρυνση επιχειρήσεων από την σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου, ως % των κερδών**



Εκτιμήσεις IOBE

**Διάγραμμα 3.16. Περισσότερες επενδύσεις από τις επιχειρήσεις λόγω της «φορολογικής ελάφρυνσης», ως % των κερδών**



Εκτιμήσεις IOBE

### 3.4.3 Οικονομικές επιδράσεις της πρότασης

Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται η αποτίμηση των άμεσων επιδράσεων από την εφαρμογή της πρότασης για σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου. Προκειμένου να

εκτιμηθούν οι επιδράσεις της σταδιακής κατάργησης της προκαταβολής φόρου σε όλες τις επιχειρήσεις σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, έγιναν οι εξής παραδοχές:

- Μέσος ρυθμός ανάπτυξης επιχειρήσεων 5%
- Επενδύεται το 50% της φορολογικής ελάφρυνσης από την σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου
- Κέρδη επιχειρήσεων 2023: €30.826 εκατ.

Με τις παραπάνω υποθέσεις, υπολογίζεται η φορολογική ελάφρυνση ανέρχεται σε €5,5 δισεκ. συνολικά την πρώτη δεκαετία. Αντίστοιχα, οι επιπλέον επενδύσεις που συνδέονται με το συγκεκριμένο μέτρο υπολογίζονται συνολικά σε €2,8 δισεκ. (Πίνακας 3.12).

**Πίνακας 3.12: Εκτιμήσεις άμεσων επιδράσεων της πρότασης σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα**

Έτος	Σταδιακή μείωση της προκαταβολής φόρου	Φορολογική ελάφρυνση επιχειρήσεων από την σταδιακή κατάργηση της προκαταβολής φόρου ( σε εκατ. €)	Νέες επενδύσεις αποκλειστικά και μόνο λόγω της πρότασης (σε εκατ. €)
2023 (t=0)	50%		
2024 (t=1)	40%	712,08	356,04
2025 (t=2)	30%	783,29	391,64
2026 (t=3)	20%	859,84	429,92
2027 (t=4)	10%	942,08	471,04
2028 (t=5)	0%	1.030,4	515,20
2029 (t=6)	0%	216,38	108,19
2030 (t=7)	0%	227,20	113,60
2031 (t=8)	0%	238,56	119,28
2032 (t=9)	0%	250,49	125,25
2033 (t=10)	0%	263,02	131,51
<b>Σύνολο 10ετίας</b>		<b>5.523,4</b>	<b>2.761,7</b>

Ανάλυση και Εκτιμήσεις IOBE

\*Υπουργείο Οικονομικών, ΑΑΔΕ

### 3.5 Ταχύτερες αποσβέσεις

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζεται η πρόταση της EENE για ταχύτερες αποσβέσεις. Συγκεκριμένα, αξιολογούνται 2 εναλλακτικές μέθοδοι απόσβεσης, οι οποίες επιφέρουν σταδιακά ταχύτερο ρυθμό απόσβεσης των επενδύσεων σε μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό. Στόχος της ενότητας είναι να αναδείξει το οικονομικό όφελος που προκύπτει από την εφαρμογή ταχύτερων αποσβέσεων σε βιομηχανικές επενδύσεις που υλοποιούνται από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις, συγκρίνοντας την ισχύουσα μέθοδο απόσβεσης με κάθε μία από τις εναλλακτικές μεθόδους.

### Πλαίσιο 3.2: Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τις αποσβέσεις

Κύπρος, Ουγγαρία, Κροατία και Σλοβακία έχουν ως μοναδική επιλογή τη γραμμική μέθοδο απόσβεσης, ωστόσο έχουν και πολύ χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή στα κέρδη των επιχειρήσεων, αλλά και στα διανεμόμενα μερίσματα σε σύγκριση με την Ελλάδα. Σε ό,τι αφορά τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, το νομικό πλαίσιο δίνει στην επιχείρηση τη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στη γραμμική μέθοδο ή μια μεταβλητή (συνήθως τη φθίνουσα) μέθοδο, επιτρέποντας της να προσαρμόσει τις φορολογικές αποσβέσεις στην ωφέλιμη ζωή του περιουσιακού της στοιχείου.

Ενδεικτικά:

- Φινλανδία: Ο συντελεστής απόσβεσης για τα μηχανήματα και τον εξοπλισμό διαμορφώνεται στο 25%. Ωστόσο, στο πλαίσιο παροχής κινήτρων για την υλοποίηση επενδύσεων σε μηχανήματα και τον εξοπλισμό, υιοθετήθηκε η φθίνουσα μέθοδος απόσβεσης με ετήσιο συντελεστή 50% για την περίοδο 2020-2023 για όλα τα νέα μηχανήματα και τον μηχανολογικό εξοπλισμό.
- Γαλλία: Οι επενδύσεις σε μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό αποσβένονται ανάλογα με τη διάρκεια ζωής τους. Συγκεκριμένα, ο συντελεστής απόσβεσης (5% - 20%) υπολογίζεται για κάθε επένδυση ξεχωριστά και ανάλογα με την ωφέλιμη ζωή του μηχανήματος, πολλαπλασιάζοντας τον επί:
  - 1,25, εάν η ωφέλιμη ζωή του μηχανήματος είναι τρία ή τέσσερα έτη
  - 1,75, εάν η ωφέλιμη ζωή του μηχανήματος είναι πέντε ή έξι έτη, ή
  - 2,25, εάν η ωφέλιμη ζωή του μηχανήματος είναι μεγαλύτερη από έξι έτη.

Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται επιτάχυνση των αποσβέσεων σε μηχανήματα και εξοπλισμό, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να υλοποιήσουν νέες επενδύσεις. Μάλιστα, το 2016 θεσπίστηκε νομοσχέδιο που μεταξύ άλλων προέβλεπε την παροχή κινήτρων για νέες επενδύσεις, το οποίο επιτρέπει μέχρι και τώρα στις επιχειρήσεις για ορισμένες επενδύσεις να διεκδικήσουν πρόσθετη έκπτωση ίση με το 40% της επένδυσης.

Πηγές: [https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation\\_en?wt-search=yes](https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation_en?wt-search=yes), Survey of Global Investment and Innovation Incentives | Finland, Deloitte, Worldwide Tax Summaries, PwC, Μάρτιος 2024

Σύμφωνα με τον νόμο 4172/2013 για την απόσβεση επενδύσεων σε μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό χρησιμοποιείται η σταθερή μέθοδος αποσβέσεων με ετήσιο

συντελεστή 10%. Αυτό συνεπάγεται ότι για να αποσβέσει πλήρως μια βιομηχανική επένδυση απαιτούνται 10 έτη ανεξαρτήτως της ωφέλιμης ζωής του μηχανήματος.

Σημειώνεται ότι τα πάγια περιουσιακά στοιχεία, όπως εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας δεν υπόκεινται σε αυτή την κατηγορία, αλλά αποσβένουν με ετήσιο συντελεστή 40%, όπως και οι επενδύσεις σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και λογισμικά προγράμματα. Σημειώνεται επίσης ότι η Ελλάδα έχει έναν από τους χαμηλότερους συντελεστές απόσβεσης για βιομηχανικές επενδύσεις, και μάλιστα χωρίς τη δυνατότητα υψηλής απόσβεσης το πρώτο έτος της επένδυσης, ούτε και επιλογής μεθόδου απόσβεσης, σε αντίθεση με πολλές άλλες χώρες τις ΕΕ που έχουν θεσπίσει ευνοϊκότερο πλαίσιο για τις αποσβέσεις (Πλαίσιο 3.2).

Η δυνατότητα προσαρμογής των αποσβέσεων στην πραγματική ωφέλιμη ζωή ενός παγίου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Η επιτάχυνση του ρυθμού απόσβεσης θα μπορούσε να συμβάλλει στην υλοποίηση περισσότερων επενδύσεων, καθώς και να βελτιώσει τις προοπτικές δυναμικής ανάπτυξης της βιομηχανίας. Επομένως, στοχευμένες παρεμβάσεις για την επιτάχυνση των αποσβέσεων σε βιομηχανικές επενδύσεις θα δημιουργούσαν κίνητρα για νέες επενδύσεις αλλά και τις συνθήκες για διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της εγχώριας βιομηχανίας, και γενικότερα τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων επιχειρήσεων.

### 3.5.1 Παρουσίαση της πρότασης της EENE

Στο πλαίσιο της επαναβιομηχανοποίησης και αναγνωρίζοντας την ανάγκη διασφάλισης αλλά και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της εγχώριας βιομηχανίας η Ελληνική Ένωση Επιχειρηματιών προτείνει την εφαρμογή ταχύτερων αποσβέσεων. Εξετάζονται στη μελέτη δύο εναλλακτικές μέθοδοι επιτάχυνσης αποσβέσεων για επενδύσεις σε μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό. Η πρώτη αφορά στη σταδιακή μετάβαση σε γραμμική μέθοδο με συντελεστή 20%, ενώ η δεύτερη πρόταση αφορά στην εφαρμογή συντελεστή απόσβεσης 10%-10%-40%-40% τα πρώτα 4 έτη μιας επένδυσης.

Η θέσπιση ταχύτερων αποσβέσεων αποτελεί κίνητρο για νέες παραγωγικές επενδύσεις στη βιομηχανία, καθώς απαιτείται λιγότερο χρονικό διάστημα για την πλήρη απόσβεση των επενδύσεων. Η εφαρμογή ενός γραμμικού συστήματος απόσβεσης με συντελεστή 20% θα επιτρέπει στην επιχείρηση να αποσβέσει πλήρως τη βιομηχανική επένδυση σε 5 έτη έναντι 10 ετών που ισχύει τώρα, ενώ η εφαρμογή της 2<sup>ης</sup> εναλλακτικής απαιτεί 4 έτη για την πλήρη απόσβεση της επένδυσης.

Οι ταχύτερες αποσβέσεις απαιτούν συντομότερο χρονικό διάστημα απόσβεσης αλλά και προσφέρουν πρόσθετη ρευστότητα που συμβάλλει και στη συντήρηση ενός ισχυρού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, καθώς επιτρέπει συνεχή επένδυση σε νέο σύγχρονο εξοπλισμό αιχμής νωρίτερα από τον ανταγωνισμό.<sup>11</sup>

### 3.5.2 Οικονομικές επιδράσεις της πρότασης

Στην παρούσα υποενοότητα εξετάζονται οι άμεσες επιδράσεις της σταδιακής μετάβασης σε γραμμική μέθοδο απόσβεσης με συντελεστή 20%, καθώς και η εφαρμογή της μεθόδου με συντελεστή απόσβεσης 10%-10%-40%-40%.

Η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του οικονομικού οφέλους από την εφαρμογή ταχύτερων αποσβέσεων σε βιομηχανικές επενδύσεις βασίζεται στην υλοποίηση σεναρίων και στη χρήση στοιχείων για επενδύσεις σε μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό για το σύνολο της μεταποίησης από τη βάση της Eurostat.

Στη συνέχεια, υποθέτοντας πως ο φορολογικός συντελεστής παραμένει σταθερός την εξεταζόμενη περίοδο στο 22%, υπολογίζονται τα κέρδη μετά από τους φόρους σε κάθε σενάριο, ενώ από τη διαφορά τους προκύπτει το οικονομικό όφελος, δηλαδή η πρόσθετη ρευστότητα που δημιουργείται αποκλειστικά και μόνο λόγω των ταχύτερων αποσβέσεων. Επισημαίνεται ότι η περίοδος όπου υλοποιούνται τα σενάρια αφορά δεκαετία, καθώς με βάση το 1ο σενάριο της γραμμικής μεθόδου με ετήσιο συντελεστή 10% απαιτούνται 10 έτη για την πλήρη απόσβεση της αρχικής επένδυσης. Για κάθε εναλλακτική μέθοδο απόσβεσης, έγινε η υπόθεση ότι το μέτρο προσελκύει επιπλέον €100 εκατ. επενδύσεις ετησίως από το πρώτο έτος εφαρμογής των ταχύτερων αποσβέσεων. Η άσκηση αυτή επαναλαμβάνεται για όλες τις προτεινόμενες εναλλακτικές μεθόδους απόσβεσης.

Συνεπώς, για κάθε εναλλακτική μέθοδο αποσβέσεων εκτιμάται

- Το φορολογικό όφελος που επιφέρουν οι ταχύτερες αποσβέσεις στις επιχειρήσεις
- το ύψος των πρόσθετων επενδύσεων λόγω των ταχύτερων αποσβέσεων, βάσει της αρχικής υπόθεσης ετησίως επενδύσεων €100 εκατ.

*Εναλλακτική εφαρμογή 1: Σταδιακή μετάβαση σε γραμμική μέθοδο απόσβεσης, αυξάνοντας τον συντελεστή ετησίως κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες*

Τη χρονική στιγμή  $t=1$ , και για 10 έτη η μεταποίηση υλοποιεί επένδυση σε μηχανολογικό εξοπλισμό συνολικής αξίας €2.067,4 εκατ. ετησίως. Η επένδυση αποσβένεται γραμμικά το

<sup>11</sup> <sup>1</sup>Σημ: «Στρατηγικές Παρεμβάσεις για την Ανάπτυξη της Βιομηχανίας: Ανάλυση Επιδράσεων και Πολιτικών», IOBE, Νοέμβριος 2019.

πρώτο έτος με συντελεστή 12%, ενώ έκτοτε ο συντελεστής απόσβεσης αυξάνεται ετησίως κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες, μέχρι το 5<sup>ο</sup> έτος, όπου παραμένει σταθερός στο 20%. Στη συνέχεια, μετά το 5<sup>ο</sup> έτος εφαρμόζεται η γραμμική μέθοδος με συντελεστή 20% (Πίνακας 3.13).

**Πίνακας 3.13. Σταδιακή μετάβαση σε γραμμική μέθοδο απόσβεσης με συντελεστή 20%**

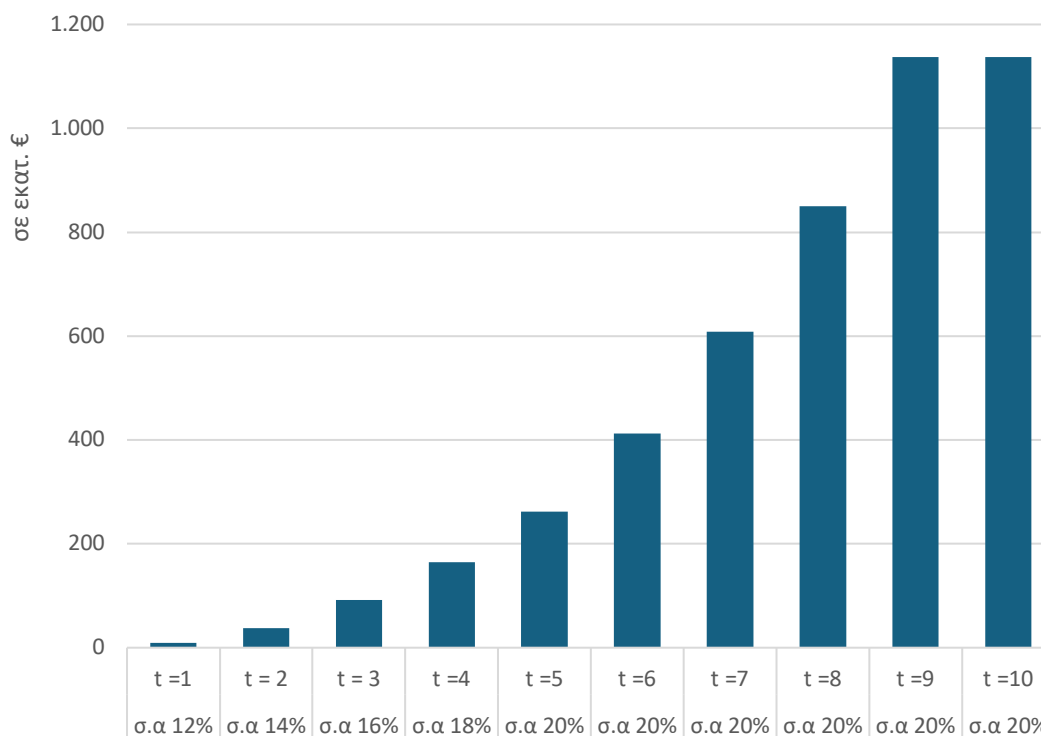
Έτος	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Φορολογικός συντελεστής απόσβεσης	12%	14%	16%	18%	20%	20%	20%	20%	20%	20%

Συγκρίνοντας την ισχύουσα μέθοδο απόσβεσης (σταθερή μέθοδο απόσβεσης με ετήσιο συντελεστή 10%) με την προτεινόμενη μέθοδο επιτάχυνσης αποσβέσεων, προκύπτει μια φορολογική ελάφρυνση στις επιχειρήσεις, λόγω των μειωμένων φορολογητέων κερδών, από την υλοποίηση επενδύσεων αξίας €2.067,4 εκατ. ετησίως. Οι ταχύτερες αποσβέσεις, με σταδιακή μετάβαση στη γραμμική μέθοδο με συντελεστή απόσβεσης 20% δημιουργούν μεγαλύτερη ρευστότητα στις επιχειρήσεις από το 1<sup>ο</sup> έτος εφαρμογής τους σε σύγκριση με την εφαρμογή αποσβέσεων με συντελεστή 10%. Αναλυτικά, στο 1<sup>ο</sup> έτος η επιχείρηση εξοικονομεί φόρο €9,1 εκατ., ενώ το 2<sup>ο</sup> έτος λόγω των ταχύτερων αποσβέσεων η επιχείρηση εξοικονομεί συνολικό φόρο από την επένδυση του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους €37,8 εκατ. (Διάγραμμα 3.17). Με την πάροδο των ετών οι επιχειρήσεις απολαμβάνουν περισσότερη φορολογική ελάφρυνση, καθώς πλέον και σε ετήσια βάση οι αποσβέσεις αυξάνονται.

Επομένως, η ταχύτερη μέθοδος απόσβεσης βελτιώνει τη ρευστότητα της και της δίνει τη δυνατότητα για ακόμη περισσότερες επενδύσεις. Υπό αυτό το πλαίσιο και για τον υπολογισμό των άμεσων επιδράσεων της εφαρμογής ταχύτερων αποσβέσεων υποθέτουμε ότι οι επιχειρήσεις πλέον θα υλοποιήσουν περισσότερες επενδύσεις της τάξης των €100 εκατ. ετησίως και για 10 έτη. Μετά την εφαρμογή των ταχύτερων αποσβέσεων, βάσει της αρχικής υπόθεσης υλοποιούνται συνολικά αξίας €1 δισεκ. νέες παραγωγικές επενδύσεις αποκλειστικά λόγω ταχύτερων αποσβέσεων, περισσότερες δηλαδή από αυτές που θα υλοποιούνταν με την ισχύουσα μέθοδο απόσβεσης.

Εξετάζοντας την εφαρμογή ταχύτερων αποσβέσεων ως προς τα δημοσιονομικά έσοδα, προκύπτει υποχώρηση των δημοσιονομικών εσόδων. Ωστόσο, οι ταχύτερες αποσβέσεις επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να υλοποιήσουν περισσότερες επενδύσεις που δεν θα έκαναν αν η γραμμική μέθοδος απόσβεσης παρέμενε με συντελεστή 10%. Η υλοποίηση περισσότερων παραγωγικών επενδύσεων έχει πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στην οικονομία, ενώ συμβάλλει στην αύξηση δημοσιονομικών εσόδων λόγω νέων περισσότερων επενδύσεων, όπως παρουσιάζεται στο επόμενο κεφάλαιο της μελέτης.



**Διάγραμμα 3.17. Φορολογικό όφελος επιχειρήσεων λόγω της εφαρμογής ταχύτερων αποσβέσεων**

Πηγή: Ανάλυση IOBE

*Εναλλακτική εφαρμογή 2: Μετάβαση σε ταχύτερες αποσβέσεις με συντελεστή 10% 10% 40% 40%*

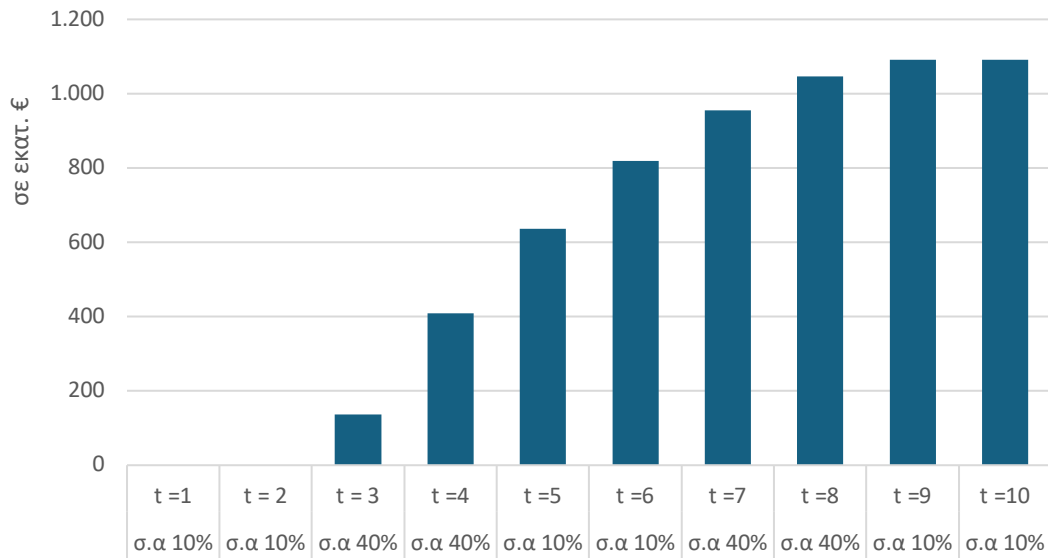
Στο τρέχον πλαίσιο εξετάζεται η εφαρμογή ταχύτερων αποσβέσεων με συντελεστή σε 10%-10%-40%-40% σε 4 έτη (Πίνακας 3.14). Την χρονική στιγμή t=1 και για 10 έτη η μεταποίηση υλοποιεί επένδυση σε μηχανολογικό εξοπλισμό συνολικής αξίας €2.067,4 εκατ. ετησίως.

Η εφαρμογή της συγκεκριμένης μεθόδου απόσβεσης δημιουργεί μια φορολογική ελάφρυνση στις επιχειρήσεις σε σύγκριση με τη γραμμική μέθοδο με συντελεστή 10% από το τρίτο έτος εφαρμογής, καθώς ο συντελεστής αλλάζει σε 40%. Συγκεκριμένα, κατά το τρίτο και τέταρτο έτος η φορολογική εξοικονόμηση που επιφέρουν οι ταχύτερες αποσβέσεις ανέρχονται σε €136,4 εκατ. και €137,9 εκατ. αντίστοιχα (Διάγραμμα 3.18). Με την πάροδο των ετών η φορολογική ελάφρυνση των επιχειρήσεων αυξάνεται, καθώς πλέον αποσβένονται όλο και μεγαλύτερος μέρος επενδύσεων.

**Πίνακας 3.14. Σταδιακή μετάβαση σε ταχύτερες αποσβέσεις με συντελεστή 40%**

Έτος	1	2	3	4
Φορολογικός συντελεστής απόσβεσης	10%	10%	40%	40%

**Διάγραμμα 3.18. Όφελος των επιχειρήσεων από την σταδιακή εφαρμογή ταχύτερων αποσβέσεων με συντελεστή 40%**



Πηγή: Ανάλυση ΙΟΒΕ

## 4 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

### 4.1 Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της ανάλυσης, εκτιμώνται οι επιδράσεις που θα είχε η ταυτόχρονη εφαρμογή των τεσσάρων προτάσεων, όπως αναλύθηκαν ανωτέρω, σε βασικά μακροοικονομικά μεγέθη στην Ελλάδα σε ορίζοντα 15ετίας.

### 4.2 Το υπόδειγμα GIMF

Η εκτίμηση των οικονομικών επιδράσεων της εφαρμογής των προτάσεων γίνεται εκτελώντας προσομοιώσεις με το μακροοικονομικό υπόδειγμα GIMF. Το Global Integrated Monetary and Fiscal Model (GIMF) είναι ένα δυναμικό στοχαστικό μακροοικονομικό υπόδειγμα γενικής ισορροπίας (DSGE model) ανοικτών οικονομιών (πολύ-περιφερειακό υπόδειγμα) που αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για τη μελέτη των επιδράσεων μεταβολών στην οικονομική πολιτική. Το GIMF έχει ισχυρή μικροοικονομική θεμελίωση, Κεϋνσιανά και μη-Ρικαρδιανά χαρακτηριστικά, που το καθιστούν κατ' εξοχήν κατάλληλο για την ανάλυση των επιπτώσεων μεταβολών στην δημοσιονομική πολιτική (π.χ. μεταβολών στις δημόσιες επενδύσεις), μεταβολών στις συμπεριφορές ιδιωτών (π.χ. ιδιωτικές επενδύσεις) και μεταβολών στα χαρακτηριστικά της οικονομίας.

Στο πλαίσιο της εκδοχής του υποδείγματος που υλοποιήθηκε, η παγκόσμια οικονομία διαιρείται σε τρεις οικονομικές περιοχές - την Ελλάδα, την Ευρωζώνη πλην της Ελλάδος και τον υπόλοιπο κόσμο. Σε κάθε περιοχή, υπάρχουν δύο είδη νοικοκυριών, διαφοροποιούμενα ανάλογα με τη δυνατότητά τους να έχουν πρόσβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Τα νοικοκυριά που έχουν πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες έχουν την δυνατότητα να αποταμιεύουν. Την αξιοποιούν, προγραμματίζοντας την κατανάλωση και αποταμίευσή τους σε δεδομένο βάθος χρόνου, έτσι ώστε να μεγιστοποιήσουν τη διαχρονική τους ευημερία. Ο προγραμματισμός των νοικοκυριών αυτών αφορά ένα πεπερασμένο βάθος χρόνου («μυωπικά» νοικοκυριά / κάθε νοικοκυριό έχει πεπερασμένη διάρκεια ζωής).

Τα νοικοκυριά που δεν έχουν πρόσβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα δεν έχουν δυνατότητα αποταμίευσης. Μεγιστοποιούν την ευημερία τους καταναλώνοντας σε κάθε περίοδο το σύνολο του εισοδήματος που εισέπραξαν εντός της περιόδου, μετά την πληρωμή φόρων.

Όλα τα νοικοκυριά προσφέρουν την εργασία τους σε συνδικάτα, τα οποία στη συνέχεια προσφέρουν την εργασία στις επιχειρήσεις. Τα νοικοκυριά λαμβάνουν εισόδημα για την εργασία τους, αγοράζουν καταναλωτικά αγαθά και πληρώνουν φόρους.

Η παραγωγή γίνεται από μονοπωλιακά ανταγωνιστικές επιχειρήσεις σε μια σειρά από στάδια (βαθμίδες). Οι επιχειρήσεις ανήκουν στα νοικοκυριά που έχουν πρόσβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Κατά συνέπεια, οι επιχειρήσεις έχουν επίσης πεπερασμένο χρονικό ορίζοντα προγραμματισμού, εντός του οποίου επιδιώκουν τη μεγιστοποίηση των κερδών τους.

Στο αρχικό στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, η παραγωγή διεξάγεται από επιχειρήσεις που παράγουν εμπορεύσιμα και μη-εμπορεύσιμα αγαθά. Οι πρωτοβάθμιες αυτές επιχειρήσεις προμηθεύονται κεφαλαιουχικές υπηρεσίες από επιχειρηματίες και εργασία από μονοπωλιακά ανταγωνιστικά συνδικάτα.

Κατά την τιμολόγηση του προϊόντος τους, οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν δυσκαμψία τιμών (ονομαστικές δυσκαμψίες - nominal rigidities). Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν κόστος αν μεταβάλλουν την τιμή του προϊόντος τους, με το κόστος αυτό να είναι ανάλογο της μεταβολής της τιμής.

Οι πρωτοβάθμιες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν επίσης δυσκαμψία στη μεταβολή της ποσότητας εργασίας που χρησιμοποιούν (πραγματικές δυσκαμψίες - real rigidities). Η μεταβολή της ποσότητας εργασίας που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις συνεπάγεται κόστος για αυτές, ανάλογο της μεταβολής.

Υπάρχουν επίσης παραγωγοί κεφαλαιουχικών αγαθών, οι οποίοι αντιμετωπίζουν κόστη μεταβολής του ύψους των επενδύσεών τους. Οι επιχειρηματίες αγοράζουν το απόθεμα κεφαλαίου από τους παραγωγούς κεφαλαιουχικών αγαθών και το εκμισθώνουν στις πρωτοβάθμιες επιχειρήσεις. Οι επιχειρηματίες χρηματοδοτούν τα κεφάλαιά τους με έναν συνδυασμό εσωτερικής και εξωτερικής χρηματοδότησης.

Τα συνδικάτα προμηθεύονται εργασία από τα νοικοκυριά και αντιμετωπίζουν δυσκαμψίες στον καθορισμό του ύψους του μισθού. Οι πρωτοβάθμιοι παραγωγοί πωλούν το προϊόν τους σε εγχώριους διανομείς και σε αντιπροσώπους/εισαγωγείς που ανήκουν σε εγχώρια νοικοκυριά αλλά δραστηριοποιούνται σε κάθε προορισμό εξαγωγών (σε κάθε άλλη περιοχή). Οι εισαγωγείς πωλούν το προϊόν τους σε ξένους διανομείς, ενώ υπόκεινται σε δυσκαμψίες καθορισμού τιμών στο ξένο νόμισμα.

Οι διανομείς λειτουργούν ως δευτεροβάθμιοι και τριτοβάθμιοι παραγωγοί. Χρησιμοποιούν ως εισροές τα μη εμπορεύσιμα αγαθά, μαζί με τα εγχώρια και εισαγόμενα εμπορεύσιμα αγαθά που προμηθεύονται και παράγουν το συνολικό εγχώριο προϊόν του ιδιωτικού τομέα

(δευτεροβάθμιο προϊόν). Οι διανομείς αντιμετωπίζουν δυσκαμψίες στην μεταβολή του όγκου των εισαγόμενων εισροών που χρησιμοποιούν.

Στη συνέχεια, οι διανομείς συνδυάζουν το συνολικό προϊόν του ιδιωτικού τομέα (δευτεροβάθμιο προϊόν) με το εγχώριο απόθεμα δημοσίου κεφαλαίου (υποδομές) για να παράξουν το τελικό εγχώριο προϊόν της οικονομίας (τριτοβάθμιο προϊόν). Το απόθεμα δημοσίου κεφαλαίου δημιουργείται και συντηρείται από δημόσιες επενδυτικές δαπάνες, οι οποίες χρηματοδοτούνται από φορολογικά έσοδα και δημόσιο δανεισμό. Το απόθεμα δημοσίου κεφαλαίου απαξιώνεται με σταθερό ρυθμό στον χρόνο.

Το τελικό εγχώριο προϊόν (τριτοβάθμιο) πωλείται ακολούθως σε παραγωγούς καταναλωτικών αγαθών, σε παραγωγούς επενδυτικών αγαθών και σε αντιπροσώπους/εισαγωγείς που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό. Οι παραγωγοί καταναλωτικών και επενδυτικών αγαθών συνδυάζουν εγχώριο και ξένο τελικό προϊόν (τριτοβάθμιο) για να παράξουν τελικά καταναλωτικά και επενδυτικά αγαθά (παραγωγή τετάρτου βαθμού). Αυτοί οι παραγωγοί προμηθεύονται το εισαγόμενο τελικό προϊόν από μία δεύτερη ομάδα αντιπροσώπων/εισαγωγέων από άλλες περιοχές, οι οποίοι τιμολογούν στην εγχώρια αγορά. Και αυτές οι εισαγωγές υπόκεινται σε δυσκαμψίες μεταβολής του όγκου των εισαγωγών.

Τα καταναλωτικά αγαθά πωλούνται σε λιανοπωλητές και στην κυβέρνηση, ενώ τα επενδυτικά αγαθά πωλούνται στους εγχώριους παραγωγούς κεφαλαιουχικών αγαθών και στην κυβέρνηση. Οι παραγωγοί καταναλωτικών και επενδυτικών αγαθών υπόκεινται επίσης σε δυσκαμψίες στη μεταβολή των τιμών τους. Οι λιανοπωλητές, οι οποίοι είναι επίσης μονοπωλιακά ανταγωνιστικοί, αντιμετωπίζουν πραγματικές δυσκαμψίες, και όχι ονομαστικές. Μπορούν να τιμολογούν ευέλικτα - χωρίς κόστος - τα αγαθά που πωλούν, ωστόσο υπόκεινται σε κόστη όταν μεταβάλλουν τον όγκο των πωλήσεών τους.

Η κυβέρνηση επιβάλλει φόρους στο εισόδημα των νοικοκυριών από εργασία, στην κατανάλωση των νοικοκυριών και στο εισόδημα των επιχειρήσεων, ενώ επιβάλλει επίσης εφάπαξ φόρους στα νοικοκυριά (φόροι στην περιουσία). Επίσης, η κυβέρνηση μπορεί να δανείζεται εκδίδοντας ομόλογα μίας περιόδου στο εγχώριο νόμισμα, τα οποία αποδίδουν δεδομένο ονομαστικό ποσό στη λήξη τους. Οι δημόσιες δαπάνες κατευθύνονται σε δημόσια κατανάλωση, δημόσιες επενδύσεις, τοκοχρεολύσια ή μεταβιβαστικές πληρωμές.

Στην παγκόσμια οικονομία υπάρχουν σταθερή θετική τάση τεχνολογικής προόδου, με την έννοια της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας, με τον ίδιο ρυθμό για όλες τις

περιοχές, καθώς και σταθερός θετικός ρυθμός πληθυσμιακής μεγέθυνσης για όλες τις περιοχές.

Οι αγορές περιουσιακών στοιχείων δεν είναι πλήρεις. Για την Ελλάδα και για τον υπόλοιπο κόσμο το δημόσιο χρέος βρίσκεται εξ ολοκλήρου στα χέρια εγχώριων νοικοκυριών. Μόνο τα ομόλογα που εκδίδονται από την Ευρωζώνη πλην της Ελλάδος σε ευρώ είναι διεθνώς εμπορεύσιμα. Αντίστοιχα, διεθνώς εμπορεύσιμα ομόλογα μπορούν να εκδοθούν από τον ιδιωτικό τομέα (νοικοκυριά) κάθε χώρας, αλλά όχι από άλλες κυβερνήσεις. Επίσης οι επιχειρήσεις κάθε χώρας ανήκουν εξ ολοκλήρου στα εγχώρια νοικοκυριά.

Δεν υπάρχουν αγορές μετοχών. Τα νοικοκυριά με πρόσβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα λαμβάνουν μερίσματα με την μορφή εφάπαξ (lump sum) πληρωμών από τις επιχειρήσεις και μπορούν να αποταμιεύσουν είτε αγοράζοντας εγχώρια ή ξένα ομόλογα, είτε προβαίνοντας σε τραπεζικές καταθέσεις μίας περιόδου, τις οποίες οι τράπεζες χρησιμοποιούν για να χρηματοδοτήσουν τους επιχειρηματίες.

Η αναλυτική παρουσίαση του υποδείγματος GIMF δίνεται από τους Kumhof et al (2010). Επίσης, μια διεξοδική ανάλυση των χαρακτηριστικών και της συμπεριφοράς του υποδείγματος παρουσιάζεται από τους Anderson et al (2013). Περαιτέρω ανάλυση των χαρακτηριστικών του υποδείγματος, σε σύγκριση και με άλλα μακροοικονομικά υποδείγματα, παρουσιάζεται από τους Coenen et al (2010).

#### 4.3 Σενάρια και παραδοχές

Εξετάζονται οι οικονομικές επιπτώσεις από την υλοποίηση δύο εναλλακτικών σεναρίων. Στο βασικό σενάριο θεωρείται ότι η ταυτόχρονη υλοποίηση των προτάσεων επιφέρει μέσο πραγματικό ρυθμό αύξησης των κερδών των επιχειρήσεων 5% ετησίως, σταθερό στην 15ετία. Στο αισιόδοξο σενάριο θεωρείται ότι αυτός ο ρυθμός αύξησης των κερδών είναι υψηλότερος, ίσος με 8% ετησίως.

Χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα GIMF, εκτελείται προσομοίωση για τον υπολογισμό των επιδράσεων από την υλοποίηση του βασικού σεναρίου, υποθέτοντας ότι οι ιδιωτικές επενδύσεις στην οικονομία ενισχύονται με τα ποσά που έχουν παρουσιαστεί σε προηγούμενες ενότητες ως προβλεπόμενες αυξήσεις των επενδύσεων των επιχειρήσεων, λόγω αύξησης της ρευστότητας, μετά την εφαρμογή των προτάσεων, υπό την υπόθεση ότι ο ρυθμός αύξησης των κερδών είναι 5%. Επίσης, στο πλαίσιο αυτής της προσομοίωσης, θεωρείται ότι η ιδιωτική κατανάλωση ενισχύεται με τα ποσά που έχουν παρουσιαστεί ως προβλεπόμενες αυξήσεις των εισοδημάτων των εργαζομένων και προβλεπόμενες δαπάνες

για αγορά υπηρεσιών εκπαίδευσης. Περαιτέρω, θεωρείται ότι η παραγωγικότητα στην οικονομία ενισχύεται βαθμιαία φτάνοντας να είναι 1% υψηλότερη από το αρχικό της επίπεδο το δέκατο έτος από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων και ακολούθως παραμένει σταθερή σε αυτό το υψηλότερο επίπεδο.

Αντίστοιχοι υπολογισμοί γίνονται για το αισιόδοξο σενάριο, χρησιμοποιώντας τις προβλεπόμενες επενδύσεις των επιχειρήσεων υπό την υπόθεση ότι ο ρυθμός αύξησης των κερδών είναι 8% και θεωρώντας ότι η παραγωγικότητα στην οικονομία ενισχύεται βαθμιαία φτάνοντας σε επίπεδο 10% υψηλότερο από το αρχικό κατά το δέκατο έτος και παραμένοντας ακολούθως σταθερή στο επίπεδο αυτό.

Για κάθε σενάριο, τα αποτελέσματα της προσομοίωσης για δεδομένη οικονομική μεταβλητή παρουσιάζονται ως διαφορές μεταξύ της τιμής που προκύπτει από την προσομοίωση και της τιμής που θα είχε η μεταβλητή αν δεν είχε υλοποιηθεί το σενάριο. Με τον τρόπο αυτό, τα αποτελέσματα αποτυπώνουν την επίδραση της υλοποίησης του σεναρίου στο εκάστοτε οικονομικό μέγεθος, με την έννοια της μεταβολής που επέρχεται στην τιμή του μεγέθους ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του σεναρίου – άρα ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των προτάσεων.

#### 4.4 Αποτελέσματα

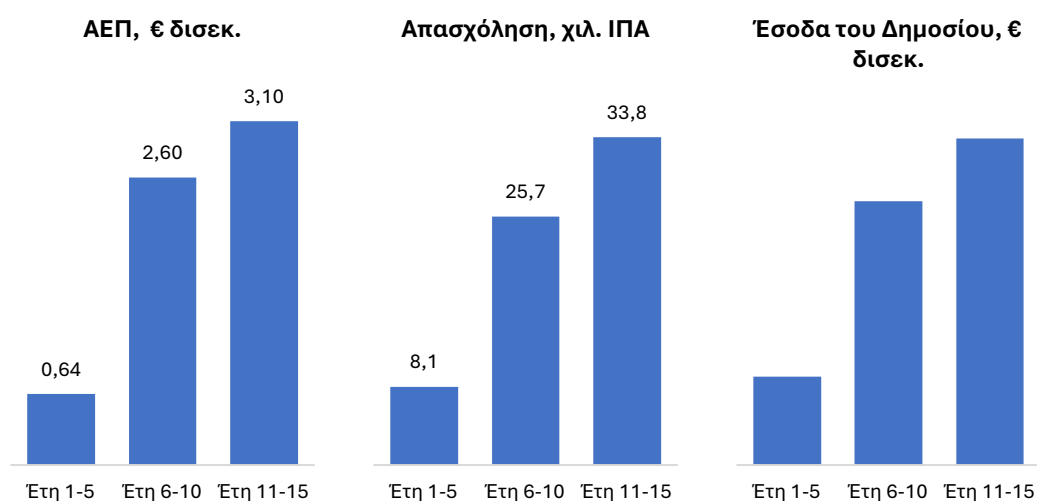
Τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν ότι η εφαρμογή των προτάσεων θα είχε ισχυρές αναπτυξιακές επιδράσεις. Υπό το βασικό σενάριο, η ταυτόχρονη εφαρμογή των προτάσεων θα οδηγούσε σε ενίσχυση του ΑΕΠ της χώρας με €640 εκατ. ετησίως κατά μέσο όρο την πρώτη πενταετία από την έναρξη της εφαρμογής, με την επίδραση στο ΑΕΠ να βαίνει αυξανόμενη, φτάνοντας τα €2,6 δισεκ. ετησίως κατά τη δεύτερη πενταετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων και υπερβαίνοντας τα €3 δισεκ. ετησίως κατά μέσο όρο την τρίτη πενταετία από την έναρξη εφαρμογής.

Αντίστοιχα, στο βασικό σενάριο προκύπτει ενίσχυση της απασχόλησης που βαίνει αυξανόμενη και φτάνει τις 34.000 ισοδύναμες ετήσιες θέσεις πλήρους απασχόλησης κατά μέσο όρο την τρίτη πενταετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων. Επίσης, στο βασικό σενάριο προκύπτει αύξηση των φορολογικών εσόδων του Δημοσίου από την ενισχυμένη οικονομική δραστηριότητα που ξεπερνά τα €1,8 δισεκ. ετησίως κατά μέσο όρο στην τρίτη πενταετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων (Διάγραμμα 4.1).

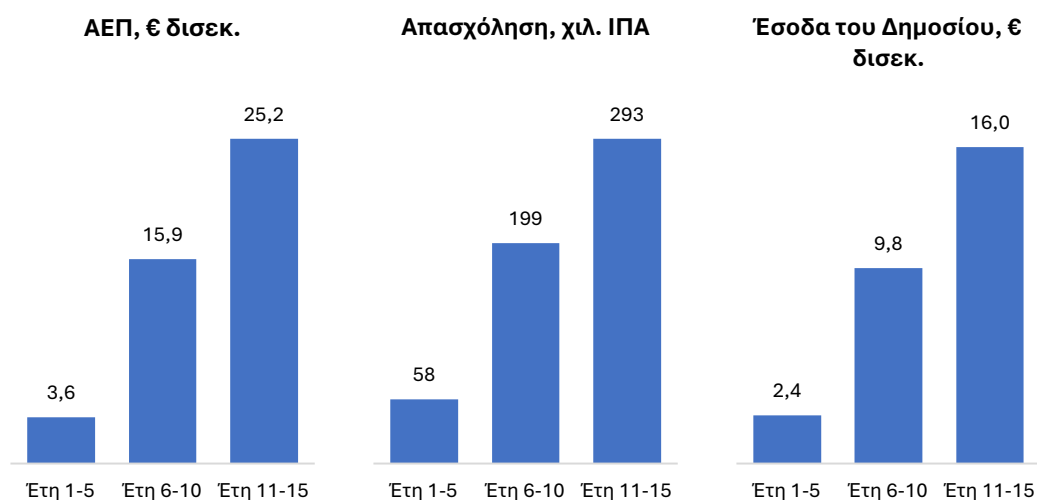
Στο αισιόδοξο σενάριο, οι επιδράσεις στα οικονομικά μεγέθη είναι σημαντικά ισχυρότερες: η ταυτόχρονη εφαρμογή των προτάσεων οδηγεί σε ενίσχυση του ΑΕΠ της χώρας με €3,6 δισεκ. ετησίως κατά μέσο όρο την πρώτη πενταετία από την έναρξη της εφαρμογής, αυξανόμενη σε

€16 δισεκ. ετησίως κατά τη δεύτερη πενταετία και υπερβαίνοντας τα €25 δισεκ. ετησίως κατά μέσο όρο την τρίτη πενταετία από την έναρξη εφαρμογής. Αντίστοιχα, στο αισιόδοξο σενάριο προκύπτει ενίσχυση της απασχόλησης που βαίνει αυξανόμενη και ξεπερνά τις 292.000 ισοδύναμες ετήσιες θέσεις πλήρους απασχόλησης κατά μέσο όρο την τρίτη πενταετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων, ενώ ταυτόχρονα προκύπτει αύξηση των εσόδων του Δημοσίου που φτάνει τα €16 δισεκ. ετησίως κατά μέσο όρο στην τρίτη πενταετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων (Διάγραμμα 4.2).

**Διάγραμμα 4.1 Βασικό Σενάριο: Επιδράσεις σε οικονομικά μεγέθη, ετήσιος μέσος όρος ανά πενταετία**



**Διάγραμμα 4.2: Αισιόδοξο Σενάριο: Επιδράσεις στα οικονομικά μεγέθη, ετήσιος μέσος όρος πενταετίας**





#### 4.5 Σύνοψη

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν ότι στο βασικό σενάριο η ταυτόχρονη εφαρμογή των προτάσεων θα οδηγούσε σε ενίσχυση του ΑΕΠ της χώρας με €1,6 δισεκ. ετησίως, ενίσχυση της απασχόλησης στη χώρα με σχεδόν 17.000 ισοδύναμες ετήσιες θέσεις πλήρους απασχόλησης και αύξηση των φορολογικών εσόδων του Δημοσίου από την ενισχυμένη οικονομική δραστηριότητα με €1 δισεκ. ετησίως, κατά μέσο όρο στην πρώτη δεκαετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων. Στο αισιόδοξο σενάριο, οι επιδράσεις στα οικονομικά μεγέθη είναι σημαντικά ισχυρότερες - το ΑΕΠ ενισχύεται με €9,7 δισεκ. ετησίως, η απασχόληση αυξάνεται κατά 128.500 ισοδύναμες ετήσιες θέσεις πλήρους απασχόλησης και τα έσοδα του Δημοσίου ενισχύονται με €6,1 δισεκ. ετησίως, κατά μέσο όρο στην πρώτη δεκαετία από την έναρξη εφαρμογής των προτάσεων.

**Πίνακας 4.1: Οικονομικές επιδράσεις – Βασικό σενάριο**

Μέσοι όροι ανά πενταετία	Έτη 1-5	Έτη 6-10	Έτη 11-15
<b>Βασικό σενάριο</b>			
Επιδράσεις στο ΑΕΠ (€ δισεκ.)	0,6	2,6	3,1
Επιδράσεις στην απασχόληση (χιλιάδες θέσεις απασχόλησης ΙΠΑ)	8,1	25,7	33,8
Επιδράσεις στα έσοδα του Δημοσίου (€ δισεκ.)	0,5	1,5	1,8
<b>Αισιόδοξο σενάριο</b>			
Επιδράσεις στο ΑΕΠ (€ δισεκ.)	3,6	15,9	25,2
Επιδράσεις στην απασχόληση (χιλιάδες θέσεις απασχόλησης ΙΠΑ)	58	199	293
Επιδράσεις στα έσοδα του Δημοσίου (€ δισεκ.)	2,4	9,8	16,0

## 5 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

---

- Anderson, Derek, Benjamin Hunt, Mika Kortelainen, Michael Kumhof, Douglas Laxton, Dirk Muir, Susanna Mursula and Stephen Snudden (2013). “Getting to Know GIMF: The Simulation Properties of the Global Integrated Monetary and Fiscal Model”. International Monetary Fund, *IMF Working Paper Series*, WP/13/55.
- Coenen, Günter, Christopher Erceg, Charles Freedman, Davide Furceri, Michael Kumhof, René Lalonde, Douglas Laxton, Jesper Lindé, Annabelle Mourougane, Dirk Muir, Susanna Mursula, Carlos de Resende, John Roberts, Werner Roeger, Stephen Snudden, Mathias Trabandt, and Jan Veld (2010). “Effects of Fiscal Stimulus in Structural Models”. International Monetary Fund, *IMF Working Paper Series*, WP/10/73.
- Kumhof, Michael, Dirk Muir, Susanna Mursula, and Douglas Laxton (2010). “The Global Integrated Monetary and Fiscal Model (GIMF) – Theoretical Structure”. International Monetary Fund, *IMF Working Paper Series*, WP/10/34.